

Úradný vestník

Európskej únie

L 172

Slovenské vydanie

Právne predpisy

Zväzok 64

17. mája 2021

Obsah

I Legislatívne akty

NARIADENIA

- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/782 z 29. apríla 2021 o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej preprave ⁽¹⁾ 1
- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/783 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 ⁽¹⁾ 53
- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/784 z 29. apríla 2021 o riešení šírenia teroristického obsahu online ⁽¹⁾ 79
- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/785 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program Únie pre boj proti podvodom a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 250/2014 110

⁽¹⁾ Text s významom pre EHP

Akty, ktoré sú vytlačené obyčajným písmom, sa týkajú každodennej organizácie poľnohospodárskych záležitostí a sú spravidla platné len obmedzený čas.

Názvy všetkých ostatných aktov sú vytlačené tučným písmom a je pred nimi hviezdička.

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/782**z 29. apríla 2021****o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej preprave****(prepracované znenie)****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 91 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ⁽³⁾ je potrebné vykonať viacero zmien s cieľom zlepšiť ochranu cestujúcich a podporiť intenzívnejšie využívanie železničnej prepravy, a to najmä s náležitým ohľadom na články 11, 12 a 14 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Vzhľadom na uvedené zmeny a v záujme prehľadnosti by sa preto nariadenie (ES) č. 1371/2007 malo prepracovať.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 197, 8.6.2018, s. 66.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 15. novembra 2018 (Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 296) a pozícia Rady v prvom čítaní z 25. januára 2021 (Ú. v. EÚ C 68, 26.2.2021, s. 1). Pozícia Európskeho parlamentu z 29. apríla 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 z 23. októbra 2007 o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej preprave (Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 14).

- (2) V rámci spoločnej dopravnej politiky je dôležité ochrániť užívateľské práva cestujúcich v železničnej preprave a zlepšiť kvalitu a efektívnosť osobnej železničnej prepravy s cieľom prispieť k zvyšovaniu podielu železničnej dopravy vo vzťahu k iným spôsobom dopravy.
- (3) Napriek výraznému pokroku v oblasti ochrany spotrebiteľa v Únii sú stále potrebné určité zlepšenia z hľadiska ochrany práv cestujúcich v železničnej preprave.
- (4) Keďže cestujúci v železničnej preprave je slabšou stranou prepravnej zmluvy, mali by sa chrániť najmä práva cestujúcich v železničnej preprave.
- (5) Účelom priznania rovnakých práv cestujúcim v medzinárodnej a vnútroštátnej železničnej preprave je zvýšenie miery ochrany spotrebiteľa v Únii, zaistenie rovnakých podmienok pre železničné podniky a zaručenie jednotnej úrovne práv cestujúcich. Cestujúci by mali dostať čo najpresnejšie informácie o svojich právach. Keďže určité moderné formáty cestovných lístkov fyzicky neumožňujú, aby na nich boli vytlačené informácie, malo by byť možné poskytnúť informácie vyžadované v tomto nariadení inými spôsobmi.
- (6) Spoje železničnej prepravy, ktoré sa prevádzkujú výlučne na historické alebo turistické účely, zvyčajne neslúžia bežným dopravným potrebám. Takéto spoje sú zvyčajne oddelené od zvyšku železničného systému Únie a využívajú technológiu, ktorá môže obmedziť ich dostupnosť. S výnimkou určitých ustanovení, ktoré by sa mali uplatňovať na všetky spoje osobnej železničnej prepravy v celej Únii, by členské štáty mali mať možnosť udeliť výnimky z uplatňovania ustanovení tohto nariadenia spojom železničnej prepravy, ktoré sa poskytujú výlučne na historické alebo turistické účely.
- (7) Mestské, prímestské a regionálne spoje osobnej železničnej prepravy sa povahou líšia od diaľkových spojov osobnej železničnej prepravy. Členské štáty by preto mali mať možnosť vyňať takéto spoje z uplatňovania určitých ustanovení tohto nariadenia o právach cestujúcich. Takéto výnimky by sa však nemali uplatňovať na základné pravidlá, najmä nie na ustanovenia o nediskriminačných podmienkach prepravných zmlúv, o práve zakúpiť si železničný cestovný lístok bez zbytočných komplikácií, o zodpovednosti železničného podniku voči cestujúcim a za ich batožinu, o požiadavke, aby boli železničné podniky primerane poistené, a o požiadavke, aby sa prijali primerané opatrenia na zaistenie osobnej bezpečnosti cestujúcich na železničných staniciach a vo vlakoch. Regionálne spoje sú vo väčšej miere integrované do zvyšku železničného systému Únie a cesty sú dlhšie. V prípade regionálnych spojov osobnej železničnej prepravy by sa preto možné výnimky mali ešte viac obmedziť. Pokiaľ ide o regionálne spoje osobnej železničnej prepravy, výnimky z ustanovení tohto nariadenia, ktoré uľahčujú využívanie služieb železničnej prepravy osobám so zdravotným postihnutím alebo osobám so zníženou pohyblivosťou, by sa mali postupne úplne zrušiť, a výnimky by sa nemali uplatňovať, pokiaľ ide o ustanovenia tohto nariadenia podporujúce používanie bicyklov. Možnosť oslobodiť regionálne spoje od určitých povinností, pokiaľ ide o poskytovanie priamych cestovných lístkov a presmerovanie, by sa okrem toho mala časovo obmedziť.
- (8) Cieľom tohto nariadenia je zlepšiť služby osobnej železničnej prepravy v Únii. Členské štáty by preto mali mať možnosť udeliť výnimky spojom v regiónoch, v ktorých sa podstatná časť prepravy uskutočňuje mimo územia Únie.
- (9) S cieľom umožniť plynulý prechod z rámca stanoveného podľa nariadenia (ES) č. 1371/2007 na rámec podľa tohto nariadenia by sa okrem toho mali postupne zrušiť skoršie vnútroštátne výnimky, aby sa zabezpečila potrebná právna istota a kontinuita. Členské štáty, ktoré majú v súčasnosti v platnosti výnimky podľa článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1371/2007, by mali mať možnosť vyňať spoje vnútroštátnej osobnej železničnej prepravy len z ustanovení tohto nariadenia, ktoré si vyžadujú značné úpravy, a v každom prípade len na obmedzené časové obdobie. Členské štáty by tiež mali mať možnosť udeliť počas prechodného obdobia výnimku z povinnosti

distribúovať operátorom informácie o premávke a cestovaní, ale len vtedy, keď nie je technicky uskutočniteľné, aby manažér infraštruktúry poskytol údaje v reálnom čase akémukoľvek železničnému podniku, predajcovi cestovných lístkov, prevádzkovateľovi zjazdov alebo manažérovi stanice. Posúdenie toho, čo je technicky uskutočniteľné, by sa malo vykonávať aspoň každé dva roky.

- (10) Členské štáty by mali informovať Komisiu, keď oslobodia služby osobnej železničnej prepravy z uplatňovania určitých ustanovení tohto nariadenia. Pri poskytovaní týchto informácií by členské štáty mali vysvetliť dôvody udelenia takýchto výnimiek a prijaté alebo plánované opatrenia na splnenie povinností podľa tohto nariadenia po uplynutí platnosti príslušných výnimiek.
- (11) Ak je za jednu stanicu zodpovedných viac manažérov stanice, členské štáty by mali mať možnosť určiť orgán zodpovedný za úlohy uvedené v tomto nariadení.
- (12) Prístup k cestovným informáciám v reálnom čase vrátane prístupu k informáciám o tarifách vedie k tomu, že železničná preprava je prístupnejšia pre nových zákazníkov, a poskytuje im širšiu škálu cestovných možností a taríf, z ktorých si môžu vybrať. Na uľahčenie cestovania vlakom by železničné podniky mali iným železničným podnikom, predajcom cestovných lístkov a prevádzkovateľom zjazdov, ktorí predávajú ich služby, poskytnúť prístup k takýmto cestovným informáciám a dať im možnosť uskutočniť a zrušiť rezervácie. Na uľahčenie cestovania vlakom by manažéri infraštruktúry mali distribuovať údaje o príchode a odchode vlakov v reálnom čase železničnému podniku a manažérom staníc, ako aj predajcom cestovných lístkov a prevádzkovateľom zjazdov.
- (13) Podrobnejšie požiadavky na poskytovanie cestovných informácií sú vymedzené v technických špecifikáciách interoperability, ktoré sú uvedené v nariadení Komisie (EÚ) č. 454/2011 ⁽⁴⁾.
- (14) Posilnenie práv cestujúcich v železničnej preprave by malo byť založené na existujúcom medzinárodnom práve, ktoré sa nachádza v dodatku A – „Jednotné právne predpisy pre Zmluvu o medzinárodnej železničnej preprave cestujúcich a batožiny (CIV)“ - k Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF) z 9. mája 1980 v znení protokolu z 3. júna 1999 o zmene Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave (protokol 1999). Je však potrebné rozšíriť rozsah pôsobnosti tohto nariadenia a chrániť nielen cestujúcich v medzinárodnej, ale aj vo vnútroštátnej železničnej preprave. Únia pristúpila k dohovoru COTIF 23. februára 2013.
- (15) Členské štáty by mali zakázať diskrimináciu z dôvodu štátnej príslušnosti cestujúceho alebo miesta, kde je železničný podnik, predajca cestovných lístkov či prevádzkovateľ zjazdu usadený v rámci Únie. Sociálne tarify a podpora širšieho využívania verejnej dopravy by sa však nemali zakazovať, pokiaľ sú dané opatrenia primerané a nezávislé od štátnej príslušnosti dotknutých cestujúcich. Železničné podniky, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zjazdov môžu podľa vlastného uváženia určovať svoje obchodné praktiky vrátane používania špeciálnych ponúk a propagácie určitých kanálov predaja. Vzhľadom na rozvoj online platforiem predaja osobných cestovných lístkov by členské štáty mali osobitnú pozornosť venovať zaisteniu toho, aby nedošlo k žiadnej diskriminácii počas prístupu na online rozhrania alebo nákupu cestovných lístkov online. Úroveň ochrany cestujúcich by okrem toho mala byť rovnaká bez ohľadu na spôsob zakúpenia určitého typu cestovného lístku.
- (16) Rastúca obľuba cyklistiky v Únii ovplyvňuje celkovú mobilitu a cestovný ruch. Rastúci podiel železničnej dopravy a cyklistiky zmierňuje vplyvy dopravy na životné prostredie. Železničné podniky by preto mali v maximálnej možnej miere uľahčovať kombinovanie cyklistiky a železničnej prepravy. Predovšetkým by pri nadobúdaní nových koľajových vozidiel alebo pri rozsiahlej modernizácii existujúcich koľajových vozidiel mali poskytovať primeraný počet miest pre bicykle, pokiaľ sa nadobudnutie alebo modernizácia koľajových vozidiel netýka reštauračných, lôžkových alebo ležadlových vozňov. S cieľom zabrániť negatívnemu vplyvu na úroveň bezpečnosti existujúcich koľajových vozidiel by sa uvedená povinnosť mala uplatňovať len v prípadoch rozsiahlej modernizácie, ktorá si vyžaduje nové povolenie na uvedenie vozidla na trh.

⁽⁴⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 454/2011 z 5. mája 2011 o technickej špecifikácii interoperability týkajúcej sa subsystému „telematické aplikácie v osobnej doprave“ transeurópskeho železničného systému (Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2011, s. 11).

- (17) Primeraný počet miest pre bicykle v zostave vlaku by sa mal určiť s prihliadnutím na veľkosť zostavy vlaku, druh spoja a dopyt po preprave bicyklov. Železničné podniky by mali mať možnosť po konzultácii s verejnosťou vypracovať plány s konkrétnym počtom miest pre bicykle v rámci svojich spojov. V prípade, že sa železničné podniky rozhodnú takéto plány nevypracovať, mal by sa uplatňovať povinný počet miest pre bicykle. Uvedený povinný počet miest pre bicykle by tiež mal slúžiť ako usmernenie pre železničné podniky pri vypracovaní ich plánov. Počet miest pre bicykle, ktorý je nižší ako povinný počet, by sa mal považovať za primeraný len vtedy, ak je to odôvodnené osobitnými okolnosťami, ako je prevádzkovanie železničných spojov v zimnom období, v ktorom zjavne neexistuje žiadny alebo len nízky dopyt po preprave bicyklov. Okrem toho je v niektorých členských štátoch dopyt po preprave bicyklov obzvlášť vysoký, pokiaľ ide o určité druhy spojov. Členské štáty by preto mali mať možnosť určiť minimálny primeraný počet miest pre bicykle pre určité druhy spojov. Takýto minimálny primeraný počet miest pre bicykle by mal mať prednosť pred konkrétnym počtom uvedeným v akýchkoľvek plánoch železničných podnikov. Týmto by sa nemalo brániť voľnému pohybu železničných koľajových vozidiel v rámci Únie. Cestujúci by mali byť o dostupnom priestore pre bicykle informovaní.
- (18) Práva a povinnosti týkajúce sa prepravy bicyklov vo vlakoch by sa mali vzťahovať na bicykle, ktoré sú použiteľné na jazdu pred cestou vlakom a po nej. Na prepravu bicyklov v balíkoch a taškách sa v príslušných prípadoch vzťahujú ustanovenia tohto nariadenia týkajúce sa batožiny.
- (19) Medzi práva cestujúcich v železničnej preprave patrí získavanie informácií o spoji pred uskutočnením cesty a počas nej. Železničné podniky, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zájazdov by mali pred cestou poskytnúť všeobecné informácie o danom železničnom spoji. Tieto informácie by sa mali poskytnúť v prístupnom formáte pre osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby so zníženou pohyblivosťou. Železničné podniky a, ak je to možné, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zájazdov by mali cestujúcemu počas cesty poskytovať ďalšie informácie vyžadované týmto nariadením. Ak takýmito informáciami disponuje manažér stanice, mal by ich tiež poskytnúť cestujúcim.
- (20) Existuje široká škála veľkosti podnikov, ktoré zabezpečujú predaj cestovných lístkov, od mikropodnikov až po veľké podniky, pričom niektorí predajcovia cestovných lístkov ponúkajú svoje služby iba offline alebo iba online. Povinnosť poskytovať cestujúcim cestovné informácie by preto mala byť úmerná rôznym veľkostiam a teda aj rôznym kapacitám predajcov cestovných lístkov.
- (21) Toto nariadenie by nemalo železničným podnikom, prevádzkovateľom zájazdov ani predajcom cestovných lístkov brániť v tom, aby cestujúcim ponúkali výhodnejšie podmienky než tie, ktoré sú stanovené v tomto nariadení. Toto nariadenie by však nemalo viesť k tomu, aby bol železničný podnik viazaný výhodnejšími zmluvnými podmienkami ponúkanými prevádzkovateľom zájazdu alebo predajcom cestovných lístkov, pokiaľ sa nestanoví inak v dohode medzi železničným podnikom a prevádzkovateľom zájazdu alebo predajcom cestovných lístkov.
- (22) Priame cestovné lístky umožňujú plynulú prepravu cestujúcich a preto by sa malo vynaložiť všetko primerané úsilie na to, aby takéto cestovné lístky boli v ponuke na diaľkové, mestské, prímestské a regionálne spoje osobnej železničnej prepravy, či už medzinárodné alebo vnútroštátne, vrátane spojov osobnej železničnej prepravy, na ktoré sa toto nariadenie nevzťahuje. Na účely určenia celkového meškania, pri ktorom vzniká nárok na náhradu škody, by malo byť možné vylúčiť doby meškania, ku ktorým dochádza na tých častiach cesty, na ktorých sú prevádzkované železničné spoje, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.
- (23) Pokiaľ ide o spoje prevádzkované tým istým železničným podnikom, presun cestujúcich v železničnej preprave medzi jednotlivými spojmi by mal byť uľahčený zavedením povinnosti poskytovať priame cestovné lístky, keďže nie sú potrebné žiadne obchodné dohody medzi železničnými podnikmi. Požiadavka poskytovať priame cestovné lístky by sa mala uplatňovať aj na spoje prevádzkované železničnými podnikmi, ktoré patria tomu istému vlastníkovi alebo ktoré sú dcérskymi spoločnosťami v úplnom vlastníctve jedného zo železničných podnikov poskytujúcich železničné spoje, ktoré sú súčasťou danej cesty. Železničný podnik by mal mať možnosť uviesť na priamom cestovnom lístku čas odchodu každého železničného spoja vrátane regionálnych spojov, pre ktorý platí daný priamy cestovný lístok.

- (24) Cestujúci by mali byť jasne informovaní o tom, či cestovné lístky predávané železničným podnikom v rámci jednej obchodnej transakcie predstavujú priamy cestovný lístok. Ak cestujúci nie sú správne informovaní, železničný podnik by mal byť zodpovedný, akoby šlo o priamy cestovný lístok.
- (25) Mala by sa podporovať ponuka priamych cestovných lístkov. Správne informácie o železničných spojoch sú však dôležité aj vtedy, keď si cestujúci kupujú cestovné lístky od predajcu cestovných lístkov alebo od prevádzkovateľa zjazdov. Ak predajcovia cestovných lístkov alebo prevádzkovatelia zjazdov predávajú samostatné cestovné lístky ako balík, mali by cestujúcich jasne informovať, že tieto cestovné lístky neposkytujú rovnakú úroveň ochrany ako priame cestovné lístky a že železničný podnik alebo železničné podniky, ktoré daný spoj prevádzkujú, tieto cestovné lístky nevydali ako priame cestovné lístky. Ak predajcovia cestovných lístkov alebo prevádzkovatelia zjazdov uvedenú požiadavku nesplnia, ich zodpovednosť by mala ísť nad rámec náhrady cestovného lístka.
- (26) Je dôležité, aby železničné podniky pri ponuke priamych cestovných lístkov zohľadnili realistické a uplatniteľné minimálne časové lehoty na prestup, známe v čase pôvodnej rezervácie, ako aj všetky relevantné faktory, ako je veľkosť a umiestnenie príslušných staníc a nástupišť.
- (27) Vzhľadom na Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím a v záujme toho, aby mohli osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou cestovať železnicou porovnateľne s ostatnými občanmi, by sa mali zaviesť pravidlá ich nediskriminácie a pomoci takýmto osobám počas cesty. Osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou majú rovnaké práva na voľný pohyb a nediskrimináciu ako všetci ostatní občania. Osobitná pozornosť by sa mala okrem iného venovať poskytovaniu informácií osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou o prístupnosti železničných spojov, podmienkach prístupu ku koľajovým vozidlám a k zariadeniam vo vlaku. V záujme toho, aby sa cestujúcim s poškodením zmyslových orgánov poskytovali najlepšie možné informácie o meškaniach, by sa mali vo vhodných prípadoch používať vizuálne a zvukové systémy. Osoby so zdravotným postihnutím by mali mať v prípade absencie dostupného spôsobu, ako si zakúpiť cestovné lístky pred nástupom do vlaku, možnosť zakúpiť si ich vo vlaku bez dodatočných poplatkov. Mala by však existovať možnosť obmedziť toto právo z dôvodov bezpečnosti alebo povinnej rezervácie miest. Personál by mal byť primerane vyškolený, aby dokázal reagovať na potreby osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou, najmä pri poskytovaní pomoci. Aby sa zaistili rovnaké podmienky cestovania, mala by sa pomoc takýmto osobám poskytovať na staniciach a vo vlaku alebo, ak vo vlaku a na stanici nie je prítomný vyškolený sprievodný personál, malo by sa vynaložiť všetko primerané úsilie, aby sa im umožnil prístup k železničnej preprave.
- (28) Železničné podniky a manažéri staníc by mali aktívne spolupracovať s organizáciami zastupujúcimi osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zlepšiť kvalitu dostupnosti dopravných služieb.
- (29) S cieľom uľahčiť osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou prístup k spojom osobnej železničnej prepravy by členské štáty mali mať možnosť vyžadovať od železničných podnikov a manažérov staníc, aby zriadili národné jednotné kontaktné miesto na koordináciu informácií a pomoci.
- (30) S cieľom zaistiť, aby sa osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou poskytovala pomoc, je z praktických dôvodov potrebné železničný podnik, manažéra stanice, predajcu cestovných lístkov alebo prevádzkovateľa zjazdu o potrebe pomoci vopred informovať. Hoci sa týmto nariadením stanovuje jednotná maximálna lehota pre takéto predbežné informovanie, cenné sú dobrovoľné dojednania umožňujúce kratšie lehoty, ak sa nimilepší mobilita osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou. S cieľom zaručiť čo najširšie šírenie informácií o takýchto skrátených lehotách je dôležité, aby Komisia do svojej správy o vykonávaní a výsledkoch tohto nariadenia zahrnula informácie o vývoji v oblasti dojednaní o skrátených lehotách na predbežné informovanie a súvisiacom šírení informácií.

- (31) Železničné podniky a manažéri staníc by mali zohľadňovať potreby osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou prostredníctvom dodržiavania smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 ⁽⁵⁾ a nariadenia Komisie (EÚ) č. 1300/2014 ⁽⁶⁾. Keď sa v tomto nariadení odkazuje na ustanovenia smernice (EÚ) 2019/882, členské štáty by mali uvedené ustanovenia uplatňovať od 28. júna 2025, a to v súlade s prechodnými opatreniami uvedenými v článku 32 uvedenej smernice. Pokiaľ ide o služby osobnej železničnej prepravy, rozsah pôsobnosti uvedených ustanovení je stanovený v článku 2 ods. 2 písm. c) uvedenej smernice.
- (32) Určité zvieratá sú vycvičené na to, aby osobám so zdravotným postihnutím pomáhali byť nezávisle mobilnými. V záujme takejto mobility je nevyhnutné, aby uvedené zvieratá bolo možné vziať do vlakov. Týmto nariadením sa stanovujú spoločné práva a povinnosti týkajúce sa asistenčných psov. Členské štáty by však mali mať možnosť vykonávať skúšky s využitím iných asistenčných zvierat v oblasti mobility a umožniť prítomnosť týchto zvierat vo vlakoch v rámci ich vnútroštátnych železničných spojov. Je dôležité, aby Komisia monitorovala vývoj v tejto oblasti s ohľadom na budúcu prácu týkajúcu sa asistenčných zvierat v oblasti mobility.
- (33) Je žiaduce, aby sa týmto nariadením vytvoril systém náhrady škody pre cestujúcich v prípade meškania, a to aj v prípadoch, keď bolo meškanie spôsobené odrieknutím spoja alebo zmeškaním prípoja. V prípade meškania spoja osobnej železničnej prepravy by mali železničné podniky poskytovať cestujúcim náhradu škody ako určité percento z ceny cestovného lístka.
- (34) Železničné podniky by mali byť povinne poistené alebo by mali mať primerané záruky na pokrytie svojej zodpovednosti voči cestujúcim v železničnej preprave v prípade nehody.
- (35) Posilnenie práv na náhradu škody a pomoc v prípade meškania, zmeškaného prípoja alebo odrieknutia spoja by malo viesť k väčším stimulom na trhu osobnej železničnej prepravy v prospech cestujúcich.
- (36) Pri meškaní by sa mali cestujúcim poskytnúť možnosti pokračovania alebo presmerovania cesty za porovnateľných prepravných podmienok. V takýchto prípadoch by sa mali zohľadniť potreby osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou.
- (37) Železničný podnik by však nemal byť povinný platiť náhradu škody, ak je schopný preukázať, že meškanie spôsobili mimoriadne okolnosti, ako napríklad extrémne poveternostné podmienky alebo veľké prírodné katastrofy, ktoré ohrozovali bezpečnú prevádzku daného spoja. Akákoľvek takáto situácia by mala mať povahu výnimочnej živelnej pohromy, netýkalo by sa to teda bežných sezónnych poveternostných podmienok, ako sú jesenné búrky či pravidelné záplavy v mestských oblastiach v dôsledku prílivu alebo topenia snehu. Železničný podnik by okrem toho nemal byť povinný platiť náhradu škody, ak je schopný preukázať, že meškanie spôsobila rozsiahla kríza v oblasti verejného zdravia, ako napríklad pandémie. Železničný podnik by takisto nemal byť povinný poskytovať náhradu škody za meškanie, ktoré spôsobil cestujúci alebo ktoré spôsobilo určité konanie tretích strán. Železničné podniky by mali preukázať, že takéto situácie nemohli predvídať ani im nemohli predísť, ako aj že nemohli meškaniu zabrániť, a to ani keby boli prijali všetky náležité opatrenia vrátane primeranej preventívnej údržby svojich koľajových vozidiel. Štrajky zamestnancov železničného podniku a konanie alebo opomenutie iných

⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70).

⁽⁶⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1300/2014 z 18. novembra 2014 o technických špecifikáciách interoperability týkajúcich sa prístupnosti železničného systému Únie pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou (Ú. v. EÚ L 356, 12.12.2014, s. 110).

prevádzkovateľov využívajúcich tú istú infraštruktúru, manažéra infraštruktúry alebo manažéra stanice by nemali mať vplyv na zodpovednosť za meškanie. Okolnosti, za ktorých železničné podniky nie sú povinné platiť náhradu škody, by mali byť objektívne odôvodnené. Ak železničné podniky disponujú oznámením alebo dokumentom manažéra železničnej infraštruktúry, orgánu verejnej moci alebo iného subjektu nezávislého od železničných podnikov, v ktorom sa uvádzajú okolnosti, z ktorých železničný podnik vyvodzuje, že je oslobodený od povinnosti vyplatiť náhradu škody, mali by takéto oznámenia alebo dokumenty oznámiť cestujúcim a v relevantnom prípade dotknutým orgánom.

- (38) Železničné podniky by sa mali nabádať, aby zjednodušili postup, ktorým cestujúci žiadajú o náhradu škody alebo náhradu cestovného. Členské štáty by predovšetkým mali mať možnosť požadovať, aby železničné podniky akceptovali žiadosti podané prostredníctvom určitých komunikačných prostriedkov, napríklad na webových sídlach alebo prostredníctvom mobilných aplikácií, za predpokladu, že takéto požiadavky nie sú diskriminačné.
- (39) S cieľom uľahčiť cestujúcim žiadať o náhradu cestovného alebo náhradu škody v súlade s týmto nariadením by sa mali pre takéto žiadosti stanoviť formuláre platné v celej Únii. Cestujúci by mali mať možnosť podať svoju žiadosť prostredníctvom takéhoto formulára.
- (40) Železničné podniky by v spolupráci s manažermi infraštruktúry a manažermi staníc mali vypracovať pohotovostné plány na minimalizáciu dosahu výrazných narušení poskytovania služieb tým, že sa uviaznutým cestujúcim poskytnú primerané informácie a starostlivosť.
- (41) Je tiež žiaduce, aby v období bezprostredne po nehode boli jej obeť a ich závislí rodinní príslušníci zbavení krátkodobých finančných ťažkostí.
- (42) Je v záujme cestujúcich v železničnej preprave, aby sa po dohode s orgánmi verejnej moci prijali vhodné opatrenia na zabezpečenie osobnej bezpečnosti cestujúcich na staniciach, ako aj vo vlakoch.
- (43) Cestujúci v železničnej preprave by mali mať možnosť podať sťažnosť akémukoľvek dotknutému železničnému podniku, manažérom určitých staníc, alebo prípadne predajcom cestovných lístkov a prevádzkovateľom zájazdov v závislosti od ich príslušných oblastí zodpovednosti, pokiaľ ide o práva a povinnosti vyplývajúce z tohto nariadenia. Cestujúci v železničnej preprave by mali mať právo dostať odpoveď v primeranej lehote.
- (44) Železničné podniky a manažéri staníc by v záujme efektívneho vybavovania sťažností mali mať právo zriadiť spoločné zákaznícke služby a mechanizmy vybavovania sťažností. Informácie o postupoch vybavovania sťažností by mali byť verejne dostupné a ľahko prístupné pre všetkých cestujúcich.
- (45) Toto nariadenie by nemalo mať vplyv na práva cestujúcich podať sťažnosť vnútroštátnemu orgánu alebo sa domáhať právneho prostriedku nápravy v súlade s vnútroštátnymi postupmi.
- (46) Železničné podniky a manažéri staníc by mali určiť, riadiť a monitorovať normy kvality služieb v osobnej železničnej preprave. Železničné podniky by tiež mali informácie o kvalite svojich služieb zverejňovať.

- (47) S cieľom zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa v železničnej preprave by sa od členských štátov malo vyžadovať určenie vnútroštátnych orgánov presadzovania, ktoré budú pozorne monitorovať uplatňovanie tohto nariadenia a presadzovať ho na vnútroštátnej úrovni. Tieto orgány by mali byť schopné prijímať rôzne opatrenia v oblasti presadzovania. Ak sa cestujúci domnievajú, že došlo k porušeniu tohto nariadenia, mali by mať možnosť sťažovať sa týmto orgánom. Na zaistenie uspokojivého riešenia takýchto sťažností by tieto orgány mali tiež spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi presadzovania iných členských štátov.
- (48) Členské štáty, ktoré nemajú železničný systém a v blízkej budúcnosti ho ani nebudú mať, by znášali neprimeranú a zbytočnú záťaž, ak by podliehali povinnostiam presadzovania, pokiaľ ide o manažérov staníc a manažérov infraštruktúry, stanovené v tomto nariadení. To isté platí pre povinnosti presadzovania týkajúce sa železničných podnikov, pokiaľ členský štát neudelil licenciu žiadnemu železničnému podniku. Takéto členské štáty by preto mali byť od uvedených povinností oslobodené.
- (49) Spracovanie osobných údajov by sa malo vykonávať v súlade s právnymi predpismi Únie o ochrane osobných údajov, najmä s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ⁽⁷⁾.
- (50) Členské štáty by mali stanoviť sankcie uplatniteľné v prípade porušenia tohto nariadenia a zabezpečiť ich uplatňovanie. Sankcie, ktoré by mohli zahŕňať platbu náhrady škody dotknutej osobe, by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- (51) Keďže ciele tohto nariadenia, a to rozvoj železníc Únie a posilnenie práv cestujúcich v železničnej preprave, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale možno ich lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (52) S cieľom zaistiť vysokú úroveň ochrany cestujúcich by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o zmenu prílohy I vzhľadom na jednotné predpisy CIV a úpravu minimálnej výšky zálohovej platby v prípade usmrtenia cestujúceho vzhľadom na zmeny v harmonizovanom indexe spotrebiteľských cien v celej EÚ. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva ⁽⁸⁾. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (53) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (54) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané v Charte základných práv Európskej únie, najmä v článkoch 21, 26, 38 a 47 o zákaze akejkoľvek formy diskriminácie, integrácii osôb so zdravotným postihnutím, zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa a práve na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces. Súdny členský štátov musia toto nariadenie uplatňovať v súlade s týmito právami a zásadami,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a ciele

Na účely zabezpečenia účinnej ochrany cestujúcich a podpory cestovania železnicou sa v tomto nariadení stanovujú pravidlá železničnej prepravy, ktoré sa týkajú:

- a) nediskriminácie cestujúcich z hľadiska prepravných podmienok a ponuky cestovných lístkov;
- b) zodpovednosti železničných podnikov a ich poistnej povinnosti voči cestujúcim a ich batožine;
- c) práv cestujúcich v prípade nehody vyplývajúcej z využitia služieb železničnej prepravy, ktorej dôsledkom je úmrtie, zranenie cestujúcich alebo strata či poškodenie ich batožiny;
- d) práv cestujúcich v prípade narušenia cesty, ako je odrieknutie alebo meškanie spoja, vrátane ich práva na náhradu škody;
- e) minimálnych a presných informácií vrátane informácií týkajúcich sa vydávania cestovných lístkov, ktoré sa cestujúcim majú poskytovať v prístupnej forme a včas;
- f) nediskriminácie osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou a pomoci takýmto osobám;
- g) vymedzenia a monitorovania noriem kvality služieb a riadenia rizík osobnej bezpečnosti cestujúcich;
- h) riešenia sťažností;
- i) všeobecných pravidiel presadzovania.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na medzinárodné a vnútroštátne cesty a spoje železničnej prepravy na celom území Únie, ktoré prevádzkuje jeden alebo viacero železničných podnikov s licenciou udelenou v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/34/EÚ⁽¹⁰⁾.

2. Členské štáty môžu z uplatňovania tohto nariadenia vyňať spoje, ktoré sa prevádzkujú výlučne na historické alebo turistické účely. Táto výnimka sa neuplatňuje vo vzťahu k článkom 13 a 14.

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/34/EÚ z 21. novembra 2012, ktorou sa zriaďuje jednotný európsky železničný priestor (Ú. v. EÚ L 343, 14.12.2012, s. 32).

3. Výnimky podľa článku 2 ods. 4 a 6 nariadenia (ES) č. 1371/2007 udelené pred 6. júnom 2021 ostávajú platné do dátumu skončenia ich platnosti. Výnimky podľa článku 2 ods. 5 nariadenia (ES) č. 1371/2007 udelené pred 6. júnom 2021 ostávajú platné do 7. júna 2023.

4. Pred uplynutím platnosti výnimky pre spoje vnútroštátnej osobnej železničnej prepravy udelené podľa článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1371/2007 môžu členské štáty vyňať takéto spoje vnútroštátnej osobnej železničnej prepravy z uplatňovania článkov 15, 17 a 19, článku 20 ods. 2 písm. a) a b) a článku 30 ods. 2 tohto nariadenia počas dodatočného obdobia najviac piatich rokov.

5. Členské štáty môžu do 9. júna 2030 stanoviť, že článok 10 sa neuplatňuje, ak pre manažéra infraštruktúry nie je technicky realizovateľné distribuovať akémukoľvek železničnému podniku, predajcovi cestovných lístkov, prevádzkovateľovi zájazdov alebo manažérovi stanice údaje v reálnom čase v zmysle článku 10 ods. 1. Členské štáty aspoň každé dva roky opätovne posúdia, do akej miery je technicky realizovateľné distribuovať takéto údaje.

6. S výhradou odseku 8 môžu členské štáty vyňať z uplatňovania tohto nariadenia nasledujúce spoje:

a) mestské, prímestské a regionálne spoje osobnej železničnej prepravy;

b) spoje medzinárodnej osobnej železničnej prepravy, ktorých podstatná časť vrátane najmenej jedného plánovaného zastavenia vo vlakových staniciach sa uskutočňuje mimo Únie.

7. Členské štáty informujú Komisiu o výnimkách udelených podľa odsekov 2, 4, 5 a 6 a poskytnú jej dôvody pre uvedené výnimky.

8. Výnimky udelené v súlade s odsekom 6 písm. a) sa neuplatňujú vo vzťahu k článkom 5, 11, 13, 14, 21, 22, 27 a 28.

Ak sa uvedené výnimky týkajú spojov regionálnej osobnej železničnej prepravy, neuplatňujú sa ani vo vzťahu k článkom 6 a 12, článku 18 ods. 3 ani ku kapitole V.

Bez toho, aby bol dotknutý druhý pododsek tohto odseku, výnimky týkajúce sa spojov regionálnej osobnej železničnej prepravy, pokiaľ ide o uplatňovanie článku 12 ods. 1 a článku 18 ods. 3, sa môžu uplatňovať do 7. júna 2028.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „železničný podnik“ je železničný podnik, ako sa vymedzuje v článku 3 bode 1 smernice 2012/34/EÚ;

2. „manažér infraštruktúry“ je manažér infraštruktúry, ako sa vymedzuje v článku 3 bode 2 smernice 2012/34/EÚ;

3. „manažér stanice“ je organizačná jednotka v členskom štáte, ktorá nesie zodpovednosť za riadenie jednej alebo viacerých železničných staníc a ktorá môže byť zároveň manažérom infraštruktúry;

4. „prevádzkovateľ zázjazdu“ je organizátor alebo predajca, ako sa vymedzuje v článku 3 bodoch 8 a 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 ⁽¹⁾, odlišný od železničného podniku;
5. „predajca cestovných lístkov“ je každý predajca služieb železničnej prepravy, ktorý predáva cestovné lístky vrátane priamych cestovných lístkov na základe zmluvy alebo inej dohody medzi predajcom a jedným alebo viacerými železničnými podnikmi;
6. „prepravná zmluva“ je zmluva o platenej alebo neplatenej železničnej preprave medzi železničným podnikom a cestujúcim, ktorá sa týka poskytnutia jednej alebo viacerých dopravných služieb;
7. „cestovný lístok“ je platný dôkaz o uzavretí prepravnej zmluvy, bez ohľadu na jeho formu;
8. „rezervácia“ je oprávnenie v papierovej alebo elektronickej forme, na základe ktorého vzniká nárok na prepravu podľa vopred potvrdených individuálnych dojednaní o preprave;
9. „priamy cestovný lístok“ je priamy cestovný lístok, ako sa vymedzuje v článku 3 bode 35 smernice 2012/34/EÚ;
10. „spoj“ je služba osobnej železničnej prepravy medzi železničnými stanicami prevádzkovaná podľa cestovného poriadku vrátane dopravných spojov ponúkaných v rámci presmerovania;
11. „cesta“ je preprava cestujúceho medzi východiskovou stanicou a stanicou príchodu;
12. „vnútroštátny spoj osobnej železničnej prepravy“ je služba osobnej železničnej prepravy, ktorá neprekračuje hranice členského štátu;
13. „mestský a prímestský spoj osobnej železničnej prepravy“ je služba osobnej železničnej prepravy v zmysle článku 3 bodu 6 smernice 2012/34/EÚ;
14. „regionálny spoj osobnej železničnej prepravy“ je služba osobnej železničnej prepravy v zmysle článku 3 bodu 7 smernice 2012/34/EÚ;
15. „ďalší spoj osobnej železničnej prepravy“ je služba osobnej železničnej prepravy iná ako mestský, prímestský alebo regionálny spoj osobnej železničnej prepravy;
16. „medzinárodný spoj osobnej železničnej prepravy“ je služba osobnej železničnej prepravy prekračujúcej aspoň jednu hranicu členského štátu, ktorej základným účelom je preprava cestujúcich medzi stanicami umiestnenými v rôznych členských štátoch alebo v členskom štáte a tretej krajine;
17. „meškanie“ je časový rozdiel medzi časom plánovaného príchodu cestujúceho podľa zverejneného cestovného poriadku a skutočným alebo očakávaným príchodom do cieľovej stanice;
18. „príchod“ je okamih, keď sa otvoria dvere vlaku na nástupišti v cieľovej stanici a povolí sa vystupovanie;

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS (Ú. v. EÚ L 326, 11.12.2015, s. 1).

19. „predplatný cestovný lístok“ alebo „časový cestovný lístok“ je lístok na neobmedzený počet ciest, ktorý oprávnenému držiteľovi umožňuje cestovať po železnici v rámci určitej trasy alebo siete počas určeného obdobia;
20. „zmeškaný prípoj“ je situácia, keď cestujúci zmešká jeden alebo viacero spojov v priebehu jednej cesty železničnej prepravy, na ktorú sa predáva priamy cestovný lístok, v dôsledku meškania alebo odrieknutia jedného alebo viacerých predchádzajúcich spojov alebo v dôsledku odchodu spoja pred plánovaným časom odchodu;
21. „osoba so zdravotným postihnutím“ a „osoba so zníženou pohyblivosťou“ je každá osoba, ktorá má akékoľvek trvalé alebo dočasné telesné, mentálne, duševné alebo zmyslové postihnutie, ktoré v spojení s rôznymi prekážkami môže obmedziť jej plnohodnotné a efektívne využívanie dopravy za rovnakých podmienok, ako majú ostatní cestujúci, alebo ktorej pohyblivosť pri využívaní dopravy je znížená v dôsledku veku;
22. „stanica“ je miesto na železnici, z ktorého môže spoj osobnej železničnej prepravy odchádzať a na ktorom môže zastavovať alebo končiť.

KAPITOLA II

PREPRAVNÁ ZMLUVA, INFORMÁCIE A CESTOVNÉ LÍSTKY

Článok 4

Prepravná zmluva

Pokiaľ sa v tejto kapitole nestanovuje inak, na uzavretie a plnenie prepravnej zmluvy a poskytovanie informácií a cestovných lístkov sa uplatňujú ustanovenia hláv II a III prílohy I.

Článok 5

Nediskriminačné zmluvné podmienky a tarify

Bez toho, aby boli dotknuté sociálne tarify, železničné podniky, predajcovia cestovných lístkov alebo prevádzkovatelia zjazdov musia verejnosti ponúkať zmluvné podmienky a tarify bez priamej či nepriamej diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti cestujúceho alebo miesta, kde je železničný podnik, predajca cestovných lístkov či prevádzkovateľ zjazdu usadený v rámci Únie.

Prvý odsek tohto článku sa vzťahuje aj na železničné podniky a predajcov cestovných lístkov pri prijímaní rezervácií od cestujúcich v súlade s článkom 11.

Článok 6

Bicykle

1. Cestujúci majú nárok vziať si do vlaku bicykle s výhradou obmedzení uvedených v odseku 3, pričom sa im prípadne môže účtovať primeraný poplatok.

Vo vlakoch, v ktorých sa vyžaduje rezervácia, musí byť možné rezervovať prepravu bicykla.

Ak si cestujúci rezervoval prepravu bicykla a preprava daného bicykla bola zamietnutá bez udania riadne opodstatneného dôvodu, cestujúci má nárok na presmerovanie alebo náhradu cestovného v súlade s článkom 18, na náhradu škody v súlade s článkom 19 a pomoc v súlade s článkom 20 ods. 2.

2. Ak sú vo vlaku k dispozícii miesta určené na prepravu bicyklov, cestujúci musia svoje bicykle umiestniť na týchto miestach. Ak takéto miesta nie sú k dispozícii, cestujúci musia mať svoje bicykle pod dohľadom a musia vynaložiť všetko primerané úsilie, aby zabezpečili, že ich bicykle nespôsobia ujmu ani škodu ostatným cestujúcim ani nepoškodia mobilné vybavenie, batožinu či prevádzku železničnej prepravy.

3. Železničné podniky môžu obmedziť právo cestujúcich vziať si do vlaku bicykle z bezpečnostných alebo prevádzkových dôvodov, najmä v dôsledku obmedzení kapacity platných v čase dopravnej špičky, alebo keď to neumožňujú koľajové vozidlá. Železničné podniky môžu prepravu bicyklov obmedziť aj na základe ich hmotnosti a rozmerov. Podmienky na prepravu bicyklov vrátane aktuálnych informácií o dostupných kapacitách zverejňujú železničné podniky na svojich oficiálnych webových sídlach prostredníctvom telematických aplikácií uvedených v nariadení (EÚ) č. 454/2011.

4. Pri začatí postupov obstarávania nových koľajových vozidiel alebo pri rozsiahlej modernizácii existujúcich koľajových vozidiel, v dôsledku ktorej je potrebné nové povolenie na uvedenie vozidla na trh podľa článku 21 ods. 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/797 ⁽¹²⁾, železničné podniky zabezpečia, aby zostavy vlakov, v ktorých sa tieto koľajové vozidlá používajú, boli vybavené primeraným počtom miest pre bicykle. Tento pododsek sa nevzťahuje na reštauračné, lôžkové alebo ležadlové vozne.

Železničné podniky určia primeraný počet miest pre bicykle s ohľadom na veľkosť zostavy vlaku, typ spoja a dopyt po preprave bicyklov. Primeraný počet miest pre bicykle sa určí v plánoch uvedených v odseku 5. Ak takéto plány neexistujú alebo sa v nich takýto počet neurčuje, každá vlaková zostava musí mať aspoň štyri miesta pre bicykle.

Členské štáty môžu ako minimálny primeraný počet miest pre určité typy spojov stanoviť počet vyšší ako štyri miesta, pričom v takom prípade sa uvedený počet bude uplatňovať namiesto počtu miest určeného v súlade s druhým pododsekom.

5. Železničné podniky môžu vypracovať a pravidelne aktualizovať plány na zvýšenie objemu a zlepšenie prepravy bicyklov a na iné riešenia podporujúce kombinované využívanie železníc a bicyklov.

Príslušné orgány, ako sa vymedzujú v článku 2 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 ⁽¹³⁾, môžu stanoviť takéto plány v súvislosti so spojmi, ktoré sa prevádzkujú v rámci zmlúv o službách vo verejnom záujme. Členské štáty môžu vyžadovať, aby takéto plány stanovili uvedené príslušné orgány alebo železničné podniky pôsobiace na ich území.

6. Plány uvedené v odseku 5 sa stanovujú po konzultácii s verejnosťou a relevantnými zastupiteľskými organizáciami. Tieto plány sa podľa potreby uverejnia na webovom sídle železničného podniku alebo príslušného orgánu.

⁽¹²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/797 z 11. mája 2016 o interoperabilite železničného systému v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 138, 26.5.2016, s. 44).

⁽¹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 1).

Článok 7

Vylúčenie zrieknutia sa povinností a stanovenie obmedzení

1. Povinnosti voči cestujúcim podľa tohto nariadenia sa nemôžu obmedzovať ani sa ich nemožno zrieknuť prostredníctvom odchylných alebo obmedzujúcich ustanovení v prepravnej zmluve. Akékoľvek zmluvné podmienky, ktoré priamo alebo nepriamo vedú k zrieknutiu sa alebo obmedzeniu práv vyplývajúcich z tohto nariadenia, alebo k odchýleniu od ich uplatňovania, nie sú pre cestujúcich záväzné.

2. Železničné podniky, prevádzkovatelia zjazdov alebo predajcovia cestovných lístkov môžu ponúkať zmluvné podmienky, ktoré sú pre cestujúcich výhodnejšie než podmienky stanovené v tomto nariadení.

Článok 8

Povinnosť poskytnúť informácie o zrušení spojov

Železničné podniky alebo v náležitom prípade príslušné orgány zodpovedné za zmluvy o službe železničnej prepravy vo verejnom záujme zverejnia vhodnými prostriedkami vrátane prístupných formátov podľa ustanovení smernice (EÚ) 2019/882 a nariadení (EÚ) č. 454/2011 a (EÚ) č. 1300/2014 rozhodnutia o trvalom či dočasnom zrušení spojov ešte pred tým, ako toto zrušenie vykonajú.

Článok 9

Cestovné informácie

1. Železničné podniky, prevádzkovatelia zjazdov a predajcovia cestovných lístkov, ktorí ponúkajú prepravné zmluvy v mene jedného alebo viacerých železničných podnikov, poskytnú cestujúcemu o cestách, na ktoré dotknutý železničný podnik ponúkol prepravnú zmluvu, na požiadanie aspoň informácie uvedené v prílohe II časti I.

2. Železničné podniky a, ak je to možné, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zjazdov poskytnú cestujúcemu počas cesty aspoň informácie stanovené v prílohe II časti II. Ak takýmito informáciami disponuje manažér stanice, tiež ich poskytne cestujúcemu.

3. Informácie uvedené v odsekoch 1 a 2 sa poskytujú v najvhodnejšom formáte, a to podľa možnosti vychádzajúc z cestovných informácií v reálnom čase a aj s použitím vhodných komunikačných technológií. Osobitná pozornosť sa musí venovať zaisteniu toho, aby tieto informácie boli prístupné v súlade s ustanoveniami smernice (EÚ) 2019/882 a nariadení (EÚ) č. 454/2011 a (EÚ) č. 1300/2014.

Článok 10

Prístup k dopravným a cestovným informáciám

1. Manažéri infraštruktúry distribuujú údaje o príchode a odchode vlakov v reálnom čase železničným podnikom, predajcom cestovných lístkov, prevádzkovateľom zjazdov a manažérom staníc.

2. Železničné podniky poskytnú iným železničným podnikom, predajcom cestovných lístkov a prevádzkovateľom zjazdov, ktorí predávajú ich služby, prístup k minimálnym cestovným informáciám stanoveným v prílohe II častiach I a II a k operáciám rezervačných systémov uvedeným v prílohe II časti III.

3. Informácie sa distribuujú a prístup sa poskytuje nediskriminačným spôsobom a bez zbytočného odkladu. Na nepretržitý prístup k informáciám stačí jednorazová žiadosť. Manažér infraštruktúry a železničný podnik, ktorí sú povinní poskytovať informácie v súlade s odsekmi 1 a 2, môžu požiadať o uzatvorenie zmluvy alebo inej dohody, na základe ktorej sa budú distribuovať informácie alebo sa bude poskytovať prístup.

Podmienky akejkoľvek zmluvy alebo dohody týkajúce sa použitia informácií nesmú zbytočne obmedzovať možnosti ich opakovaného použitia ani sa použiť na obmedzenie hospodárskej súťaže.

Železničné podniky môžu od iných železničných podnikov, prevádzkovateľov zájazdov a predajcov cestovných lístkov požadovať spravodlivú, vhodnú a primeranú finančnú náhradu nákladov, ktoré vznikli pri poskytovaní prístupu, a manažéri infraštruktúry môžu požadovať náhradu v súlade s platnými pravidlami.

4. Informácie sa distribuujú a prístup sa poskytuje vhodnými technickými prostriedkami, ako sú napríklad aplikačné programovacie rozhrania.

5. Ak sa informácie, na ktoré sa vzťahuje odsek 1 alebo 2, poskytujú v súlade s inými právnymi aktmi Únie, najmä delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2017/1926 ⁽¹⁴⁾, zodpovedajúce povinnosti podľa tohto článku sa považujú za splnené.

Článok 11

Dostupnosť cestovných lístkov a rezervácie

1. Železničné podniky, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zájazdov ponúkajú cestovné lístky a v prípade dostupnosti priame cestovné lístky a rezervácie.

2. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 3 a 4, železničné podniky predávajú priamo alebo prostredníctvom predajcov cestovných lístkov či prevádzkovateľov zájazdov cestovné lístky cestujúcim aspoň jednou z týchto foriem predaja:

- a) predajňa cestovných lístkov, iné miesta predaja alebo predajný automat;
- b) telefón, internet alebo iné široko dostupné informačné technológie;
- c) vo vlaku.

Príslušné orgány vymedzené v článku 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 1370/2007 môžu vyžadovať, aby železničné podniky ponúkali cestovné lístky na spoje prevádzkované v rámci zmlúv o službách vo verejnom záujme viac než jednou formou predaja.

3. V prípade, že sa na železničnej stanici odchodu vlakov nenachádza žiadna predajňa cestovných lístkov ani predajný automat, cestujúci sú na železničnej stanici informovaní o:

- a) možnosti kúpy cestovného lístku prostredníctvom telefónu, internetu alebo vo vlaku a o tom, ako treba pri kúpe postupovať;
- b) najbližšej železničnej stanici alebo najbližšom mieste s predajňou cestovných lístkov alebo predajnými automatmi.

⁽¹⁴⁾ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1926 z 31. mája 2017, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/40/EÚ, pokiaľ ide o poskytovanie informačných služieb o multimodálnom cestovaní v celej EÚ (Ú. v. EÚ L 272, 21.10.2017, s. 1).

4. Ak sa na železničnej stanici odchodu vlakov nenachádza predajňa cestovných lístkov ani dostupný predajný automat a zakúpenie cestovného lístka vopred nie je možné ani žiadnym iným dostupným spôsobom, osobám so zdravotným postihnutím sa umožní zakúpenie cestovných lístkov vo vlaku bez príplatku. Železničné podniky môžu toto právo obmedziť alebo odmietnuť z opodstatnených dôvodov týkajúcich sa bezpečnosti alebo povinnej rezervácie vlakov.

V prípade, že vo vlaku nie je personál, železničný podnik poradí osobám so zdravotným postihnutím o tom, či si zakúpiť cestovný lístok, a informuje ich o tom, ako si ho zakúpiť.

Členské štáty môžu železničným podnikom umožniť vyžadovať, aby boli osoby so zdravotným postihnutím uznané ako také v súlade s príslušným vnútroštátnym právom a postupmi krajiny ich pobytu.

Členské štáty môžu rozšíriť právo uvedené v prvom pododseku na všetkých cestujúcich. Členské štáty, ktoré využijú túto možnosť, o tom informujú Komisiu. Železničná agentúra Európskej únie uverejňuje informácie týkajúce sa vykonávania nariadení (EÚ) č. 454/2011 a (EÚ) č. 1300/2014 na svojom webovom sídle.

Článok 12

Priame cestovné lístky

1. Ak spoje diaľkovej alebo regionálnej osobnej železničnej prepravy prevádzkuje jediný železničný podnik, uvedený podnik ponúkne na tieto spoje priamy cestovný lístok. V prípade iných spojov osobnej železničnej prepravy vynaložia železničné podniky všetko primerané úsilie na to, aby mohli ponúkať priame cestovné lístky, a na tento účel navzájom spolupracujú.

Na účely prvého pododseku zahŕňa pojem „jediný železničný podnik“ aj všetky železničné podniky, ktoré sú buď v úplnom vlastníctve jedného vlastníka alebo ktoré sú dcérskymi podnikmi v úplnom vlastníctve jedného z dotknutých železničných podnikov.

2. Ak cesta zahŕňa jeden alebo viac prípojev, cestujúci je pred zakúpením cestovného lístka alebo cestovných lístkov informovaný o tom, či uvedený cestovný lístok alebo cestovné lístky predstavujú priamy cestovný lístok.

3. Ak cesta zahŕňa jeden alebo viac prípojev, cestovný lístok alebo cestovné lístky zakúpené od železničného podniku v rámci jednej obchodnej transakcie predstavujú priamy cestovný lístok, a ak cestujúci zmešká jeden alebo viacero prípojev, zodpovednosť v zmysle článkov 18, 19 a 20 nesie železničný podnik.

4. Ak cestovný lístok alebo cestovné lístky boli zakúpené v rámci jednej obchodnej transakcie a predajca cestovných lístkov alebo prevádzkovateľ zázajdu skombinoval cestovné lístky z vlastného podnetu, predajca cestovných lístkov alebo prevádzkovateľ zázajdu, ktorý tento cestovný lístok alebo tieto cestovné lístky predal, je povinný nahradiť celkovú sumu zaplatenú v rámci uvedenej transakcie za cestovný lístok alebo cestovné lístky a okrem toho zaplatiť náhradu škody zodpovedajúcu 75 % uvedenej sumy v prípade, že cestujúci zmešká jeden alebo viac prípojev.

Právom na náhradu cestovného alebo na náhradu škody uvedeným v prvom pododseku nie sú dotknuté platné vnútroštátne právne predpisy, ktorými sa cestujúcim poskytuje ďalšia náhrada škody.

5. Povinnosti stanovené v odsekoch 3 a 4 sa neuplatňujú, ak sa na cestovných lístkoch, v inom doklade alebo v elektronickej podobe spôsobom, ktorý cestujúcemu umožňuje reprodukovat tieto informácie v prípade budúcej potreby, uvádza, že tieto cestovné lístky predstavujú samostatné prepravné zmluvy a cestujúci bol o tom pred kúpou informovaný.

6. Podať dôkaz o tom, že cestujúcemu bola poskytnutá informácia uvedená v tomto článku, je povinnosťou železničného podniku, prevádzkovateľa zjazdu alebo predajcu cestovných lístkov, ktorý uvedený cestovný lístok alebo cestovné lístky predal.

7. Predajcovia cestovných lístkov alebo prevádzkovatelia zjazdov zodpovedajú za vybavovanie žiadostí a možných sťažností cestujúcich podľa odseku 4. Náhrada cestovného a náhrada škody uvedené v odseku 4 sa uhrádzajú do 30 dní od prijatia žiadosti.

KAPITOLA III

ZODPOVEDNOSŤ ŽELEZNIČNÝCH PODNIKOV VOČI CESTUJÚCIM A ZA ICH BATOŽINU

Článok 13

Zodpovednosť voči cestujúcim a za batožinu

Pokiaľ sa v tejto kapitole neustanovuje inak a bez toho, aby boli dotknuté uplatniteľné vnútroštátne právne predpisy poskytujúce cestujúcim ďalšiu náhradu ujmy, zodpovednosť železničných podnikov voči cestujúcim a za ich batožinu sa upravuje hlavou IV kapitolami I, III a IV, hlavou VI a hlavou VII prílohy I.

Článok 14

Poistenie a krytie zodpovednosti

Železničný podnik musí byť náležite poistený alebo mať primerané záruky podľa trhových podmienok na krytie svojej zodpovednosti v súlade s článkom 22 smernice 2012/34/EÚ.

Článok 15

Zálohové platby

1. V prípade usmrtenia alebo zranenia cestujúceho zaplatí železničný podnik uvedený v prílohe I článku 26 ods. 5 bezodkladne a najneskôr do 15 dní po určení totožnosti fyzickej osoby, ktorá má nárok na náhradu škody, zálohové platby vo výške, ktorá je potrebná na uspokojenie bezprostredných finančných potrieb a úmerná spôsobenej ujme.

2. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1, je výška zálohovej platby v prípade usmrtenia najmenej 21 000 EUR na jedného cestujúceho.

3. Zálohová platba nepredstavuje uznanie zodpovednosti a môže sa odčítať od akejkoľvek sumy zaplatenej neskôr na základe tohto nariadenia, je však nenávratná s výnimkou prípadov, keď bola ujma spôsobená nedbanlivosťou alebo zavinením daného cestujúceho alebo keď osoba, ktorá dostala zálohovú platbu, nemala na náhradu nárok.

Článok 16

Popieranie zodpovednosti

Aj v prípade, že železničný podnik popiera svoju zodpovednosť za zranenie cestujúceho, vynakladá všetko primerané úsilie na to, aby poskytol pomoc cestujúcemu, ktorý sa domáha náhrady ujmy od tretích strán.

KAPITOLA IV

MEŠKANIE SPOJA, ZMEŠKANIE PRÍPOJA A ODRIEKNUTIE SPOJA

Článok 17

Zodpovednosť za meškanie spoja, zmeškanie prípoja a odrieknutie spoja

Pokiaľ sa v tejto kapitole neustanovuje inak, zodpovednosť železničných podnikov vo vzťahu k meškaniu spoja, zmeškaniu prípoja a odrieknutiu spoja sa upravuje hlavou IV kapitolou II prílohy I.

Článok 18

Náhrada cestovného a presmerovanie

1. Ak sa pri odchode alebo v prípade zmeškaného prípoja alebo odrieknutia spoja odôvodnene očakáva, že meškanie príchodu do cieľovej stanice podľa prepravnej zmluvy bude 60 minút alebo viac, železničný podnik prevádzkujúci oneskorený alebo odrieknutý spoj ponúkne cestujúcemu bezodkladne na výber jednu z týchto možností a prijme potrebné opatrenia:

- a) náhrada plnej ceny cestovného lístka v súlade s podmienkami, za ktorých bol zaplatený, za časť alebo časti cesty, ktoré neboli uskutočnené, a za časť alebo časti cesty, ktoré už boli uskutočnené, ak cesta už nespĺňa účel vo vzťahu k pôvodnému plánu cesty cestujúceho, a to v relevantných prípadoch spolu so spätnou prepravou do prvej východiskovej stanice pri najbližšej príležitosti;
- b) pokračovanie alebo presmerovanie do cieľovej stanice pri najbližšej príležitosti za porovnateľných prepravných podmienok;
- c) pokračovanie alebo presmerovanie do cieľovej stanice za porovnateľných prepravných podmienok v neskoršom čase podľa prania cestujúceho.

2. Porovnateľným presmerovaním, ktoré na účely odseku 1 písm. b) a c) uskutočňuje ten istý železničný podnik alebo iný podnik na základe poverenia, nesmú cestujúcemu vzniknúť dodatočné náklady. Táto požiadavka sa uplatňuje aj v prípade, že presmerovanie zahŕňa prepravu vo vyššej triede alebo alternatívne druhy dopravy. Železničné podniky vynaložia primerané úsilie na zabezpečenie toho, aby neboli potrebné dodatočné prípoje a aby bolo meškanie v rámci celkového trvania cesty čo najkratšie. Cestujúci nesmú byť prepravení dopravnými prostriedkami nižšej triedy, pokiaľ nejde o jedinou dostupnú možnosť presmerovania.

3. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, môže železničný podnik umožniť cestujúcemu, ktorý o to požiada, aby uzavrel prepravné zmluvy s inými poskytovateľmi dopravných služieb, ktoré cestujúcemu umožnia dostať sa do cieľovej stanice za porovnateľných podmienok, pričom železničný podnik uhradí cestujúcemu vzniknuté náklady.

Ak sa dostupné možnosti presmerovania cestujúcemu neoznámia do 100 minút od plánovaného času odchodu oneskoreného alebo odrieknutého spoja alebo zmeškaného prípoja, cestujúci má právo uzavrieť takúto zmluvu s inými poskytovateľmi služieb verejnej železničnej, autokarovej alebo autobusovej dopravy. Železničný podnik uhradí cestujúcemu nevyhnutné a primerané vzniknuté náklady.

Týmto odsekom nie sú dotknuté vnútroštátne zákony, iné právne predpisy ani správne opatrenia, ktoré cestujúcim poskytujú výhodnejšie podmienky presmerovania.

4. Poskytovatelia dopravných služieb, ktorí zabezpečujú presmerovanie, sú pri poskytovaní alternatívneho spoja povinní zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou porovnateľnú pomoc a prístupnosť. Poskytovatelia dopravných služieb, ktorí zabezpečujú presmerovanie, môžu osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou zabezpečiť alternatívne spoje, ktoré zodpovedajú ich potrebám a ktoré sa líšia od spojov ponúknutých ostatným cestujúcim.

5. Náhrady cestovného uvedené v odseku 1 písm. a) a v odseku 3 sa uhrádzajú do 30 dní od prijatia žiadosti. Členské štáty môžu od železničných podnikov požadovať, aby takéto žiadosti prijímali prostredníctvom určitých komunikačných prostriedkov pod podmienkou, že takáto požiadavka nemá diskriminačné účinky. Náhrada cestovného môže mať formu poukážok a/alebo poskytnutia iných služieb za predpokladu, že zmluvné podmienky uvedených poukážok a/alebo služieb sú dostatočne flexibilné, najmä vzhľadom na obdobie platnosti a cieľovú stanicu, a že cestujúci súhlasí s prijatím uvedených poukážok a/alebo služieb. Náhrada ceny cestovného lístka sa neznižuje o náklady finančnej transakcie, ako sú poplatky, náklady na telefonické spojenie alebo poštové známky.

6. Komisia do 7. júna 2023 prijme vykonávací akt, v ktorom sa stanoví jednotný formulár žiadosti o náhradu cestovného podľa tohto nariadenia. Uvedený jednotný formulár žiadosti sa vytvorí vo formáte, ktorý je prístupný pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 38 ods. 2.

7. Cestujúci majú právo podať žiadosti prostredníctvom jednotného formulára uvedeného v odseku 6. Železničné podniky nesmú zamietnuť žiadosť o náhradu cestovného len z dôvodu, že cestujúci nepoužil uvedený formulár. Ak žiadosť nie je dostatočne presná, železničný podnik požiada cestujúceho o jej objasnenie a pomôže mu pri tom.

Článok 19

Náhrada škody

1. Cestujúci má bez straty práva na prepravu nárok žiadať od železničného podniku náhradu škody za meškanie, ak je vystavený meškaniu medzi východiskovými miestami a cieľovou stanicou uvedenou na cestovnom lístku alebo na priamom cestovnom lístku, ktorých cena mu nebola preplatená v súlade s článkom 18. Minimálna náhrada škody za meškanie je:

a) 25 % ceny cestovného lístka v prípade meškania v trvaní od 60 do 119 minút;

b) 50 % ceny cestovného lístka v prípade meškania v trvaní 120 minút alebo viac.

2. Odsek 1 sa vzťahuje aj na cestujúcich, ktorí sú držiteľmi predplatného cestovného lístka alebo časového cestovného lístka. Ak sa uvedení cestujúci počas obdobia platnosti predplatného cestovného lístka alebo časového cestovného lístka viackrát stretli s meškaním alebo odrieknutím spoja, majú nárok na primeranú náhradu škody v súlade s dojednaniami - železničného podniku týkajúcimi sa náhrad. V týchto dojednaniach sa stanovujú kritériá na určenie meškania a na výpočet náhrady škody. Ak počas platnosti predplatného cestovného lístka alebo časového cestovného lístka dôjde opakovane k meškaniu v trvaní menej ako 60 minút, meškania sa môžu sčítať a cestujúcim sa môže vyplatiť náhrada škody v súlade s dojednaniami daného železničného podniku týkajúcimi sa náhrad.

3. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, sa náhrada škody za meškanie vypočíta v pomere k celkovej cene, ktorú cestujúci skutočne zaplatil za oneskorený spoj. Ak je predmetom prepravnej zmluvy spiatočná cesta, náhrada škody za meškanie na prvej ceste alebo spiatočnej ceste sa vypočíta vo vzťahu k cene jednotlivých úsekov cesty uvedenej na cestovnom lístku. Ak sa takýto údaj o cene jednotlivých úsekov cesty neuvádza, náhrada škody sa vypočíta vo vzťahu k polovičnej cene zaplatenej za cestovný lístok. Rovnakým spôsobom sa v pomere k celkovej cene vypočíta cena za oneskorený spoj podľa akejkoľvek inej formy prepravnej zmluvy, ktorá oprávňuje cestujúceho na cestovanie dvomi alebo viacerými nadväzujúcimi spojmi.

4. Pri výpočte dĺžky meškania sa neberie do úvahy meškanie, v prípade ktorého môže železničný podnik preukázať, že nastalo mimo Únie.

5. Komisia do 7. júna 2023 prijme vykonávací akt, v ktorom sa stanoví jednotný formulár žiadosti o náhradu škody podľa tohto nariadenia. Uvedený jednotný formulár žiadosti sa vytvorí vo formáte, ktorý je prístupný pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 38 ods. 2.

6. Členské štáty môžu od železničných podnikov požadovať, aby žiadosti o náhradu škody prijímali prostredníctvom určitých komunikačných prostriedkov pod podmienkou, že takáto požiadavka nemá diskriminačné účinky. Cestujúci majú právo predložiť svoje žiadosti prostredníctvom jednotného formulára uvedeného v odseku 5. Železničné podniky nesmú zamietnuť žiadosť o náhradu škody len z dôvodu, že cestujúci nepoužil uvedený formulár. Ak žiadosť nie je dostatočne presná, železničný podnik požiada cestujúceho o jej objasnenie a pomôže mu pri tom.

7. Náhrada ceny cestovného lístka sa vypláca do jedného mesiaca po podaní žiadosti o náhradu. Náhrada môže byť vyplatená vo forme poukážok a/alebo iných služieb, ak sú zmluvné podmienky flexibilné, najmä vzhľadom na obdobie platnosti a cieľovú stanicu. Náhrada sa na požiadanie cestujúceho vypláti v hotovosti.

8. Náhrada ceny cestovného lístka sa neznižuje o náklady finančnej transakcie, ako sú poplatky, náklady na telefonické spojenie alebo poštové známky. Železničné podniky môžu zaviesť minimálnu sumu, pod úrovňou ktorej sa náhrady nebudú vyplácať. Táto minimálna suma nesmie byť vyššia ako 4 EUR na cestovný lístok.

9. Cestujúci nemajú nárok na náhradu škody, ak boli o meškaní informovaní pred tým, ako si kúpili cestovný lístok, alebo ak meškanie z dôvodu pokračovania iným spojom alebo presmerovania nedosiahne 60 minút.

10. Železničný podnik nie je povinný zaplatiť náhradu škody, ak môže preukázať, že meškanie spoja, zmeškanie prípoja alebo odrieknutie spoja bolo spôsobené priamo, alebo bolo inherentne spojené s:

a) výnimočnými okolnosťami, ktoré nesúvisia s prevádzkou železničnej dopravy, ako sú napríklad extrémne poveternostné podmienky, závažné prírodné katastrofy alebo rozsiahle krízy v oblasti verejného zdravia, ktorým železničný podnik napriek vynaloženiu úsilia zodpovedajúceho danej situácii nemohol zabrániť a ich následky nemohol odvrátiť;

b) zavinením cestujúceho alebo

c) správaním tretej osoby, ktorému železničný podnik nemohol napriek vynaloženiu úsilia zodpovedajúceho danej situácii zabrániť a ktorého následky nemohol odvrátiť, ako sú napríklad osoby na trati, krádež káblov, núdzové situácie vo vlaku, činnosti v oblasti presadzovania práva, sabotáž alebo terorizmus.

Výnimka uvedená v písmene c) prvého pododseku sa nevzťahuje na štrajk zamestnancov železničného podniku, konanie alebo opomenutie iných podnikov, ktoré využívajú rovnakú železničnú infraštruktúru, ani na konanie alebo opomenutie manažérov infraštruktúry a manažérov stanice.

Článok 20

Pomoc

1. V prípade meškania pri príchode alebo odchode alebo v prípade odrieknutia spoja informuje železničný podnik alebo manažér stanice cestujúcich o situácii a predpokladanom čase odchodu a predpokladanom čase príchodu spoja alebo náhradného spoja hneď, ako sú tieto informácie k dispozícii. Ak tieto informácie majú k dispozícii aj predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia záznamov, tiež ich poskytnú cestujúcemu.
2. Ak meškanie uvedené v odseku 1 trvá 60 minút alebo viac, alebo ak je spoj odrieknutý, ponúkne železničný podnik, ktorý prevádzkuje oneskorený alebo odrieknutý spoj, cestujúcim bezplatne:
 - a) jedlo a občerstvenie primerane k času čakania, ak je dostupné vo vlaku alebo na stanici, alebo ho je možné primerane poskytnúť, pričom sa zohľadnia kritériá ako vzdialenosť od dodávateľa, čas potrebný na donášku a náklady;
 - b) hotel alebo iné ubytovanie a dopravu medzi železničnou stanicou a miestom ubytovania v prípade, že je to fyzicky možné a je nevyhnutný pobyt v dĺžke jednej alebo viacerých nocí alebo je nevyhnutný dodatočný pobyt. V prípadoch, keď je takýto pobyt nevyhnutný vzhľadom na okolnosti uvedené v článku 19 ods. 10, môže železničný podnik obmedziť trvanie ubytovania na najviac tri noci. Vždy, keď je to možné, sa zohľadňujú požiadavky na prístup v prípade osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou a potreby asistenčných psov;
 - c) ak je vlak zablokovaný na trati, prepravu z vlaku do železničnej stanice, do náhradnej východiskovej stanice alebo cieľovej stanice spoja, ak je to fyzicky možné.
3. Ak je železničný spoj prerušený a nemôže ďalej pokračovať v ceste alebo nemôže pokračovať v ceste v primeranej lehote, železničné podniky poskytnú cestujúcim čo najskôr alternatívny dopravný spoj a prijímú potrebné opatrenia.
4. Železničné podniky informujú dotknutých cestujúcich o tom, ako požiadať o potvrdenie toho, že železničný spoj mal meškanie, spôsobil zmeškanie prípoja alebo že bol odrieknutý. Toto potvrdenie sa uplatňuje aj v súvislosti s ustanoveniami uvedenými v článku 19.
5. Pri uplatňovaní odsekov 1 až 4 venuje prevádzkujúci železničný podnik mimoriadnu pozornosť potrebám osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou, ako aj potrebám akýchkoľvek sprevádzajúcich osôb a asistenčných psov.
6. Ak sú stanovené havarijné plány podľa článku 13a ods. 3 smernice 2012/34/EÚ, železničné podniky koordinujú svoju činnosť s manažérom stanice a manažérom infraštruktúry s cieľom pripraviť ich na možnosť výrazného narušenia a dlhých meškaní, ktoré by viedli k tomu, že na stanici uviazne značný počet cestujúcich. Takéto havarijné plány obsahujú požiadavky na prístupnosť výstražných a informačných systémov.

KAPITOLA V

OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM A OSOBY SO ZNÍŽENOU POHYBLIVOSŤOU

Článok 21

Právo na prepravu

1. Železničné podniky a manažéri staníc za aktívnej účasti zastupiteľských organizácií a v relevantných prípadoch aj zástupcov osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou stanovujú alebo zavedú pravidlá prístupu na nediskriminačnom základe uplatniteľné vo vzťahu k preprave osôb so zdravotným postihnutím vrátane ich osobných asistentov uznaných ako takých v súlade s vnútroštátnymi postupmi, a osôb so zníženou pohyblivosťou. V uvedených pravidlách sa zohľadnia dohody uvedené v bode 4.4.3 prílohy k nariadeniu (EÚ) č. 1300/2014, najmä pokiaľ ide o subjekt zodpovedný za poskytovanie pomoci osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou.

2. Rezervácie a cestovné lístky sa osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou poskytujú bez akýchkoľvek dodatočných nákladov. Železničný podnik, predajca cestovných lístkov alebo prevádzkovateľ zjazdu nesmú odmietnuť prijať rezerváciu alebo vydať cestovný lístok osobe so zdravotným postihnutím alebo osobe so zníženou pohyblivosťou, ani vyžadovať, aby bola takáto osoba sprevádzaná inou osobou, okrem prípadov, keď je to nevyhnutne potrebné na dodržanie pravidiel prístupu uvedených v odseku 1.

Článok 22

Informácie pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou

1. Manažér stanice, železničný podnik, predajca cestovných lístkov alebo prevádzkovateľ zjazdu poskytnú na požiadanie osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou informácie, a to aj v prístupných formátoch v súlade s ustanoveniami nariadení (EÚ) č. 454/2011 a (EÚ) č. 1300/2014 a smernice (EÚ) 2019/882, ktoré sa týkajú prístupnosti staníc a súvisiacich zariadení a služieb železničnej prepravy a podmienok prístupu ku koľajovým vozidlám v súlade s pravidlami prístupu uvedenými v článku 21 ods. 1, a informujú osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou o zariadeniach vo vlaku.

2. Ak železničný podnik, predajca cestovných lístkov alebo prevádzkovateľ zjazdu využije odchýlku stanovenú v článku 21 ods. 2, na požiadanie písomne informuje dotknutú osobu so zdravotným postihnutím alebo osobu so zníženou pohyblivosťou o dôvodoch na takýto postup do piatich pracovných dní od odmietnutia rezervácie alebo vydania cestovného lístka, alebo od uloženia podmienky o sprievode. Železničný podnik, predajca cestovných lístkov alebo prevádzkovateľ zjazdu vyvinie primerané úsilie, aby dotknutej osobe navrhol prijateľnú alternatívnu prepravu, pričom zohľadní jej potreby z hľadiska prístupnosti.

3. V staniaciach bez personálu železničné podniky a manažéri staníc zabezpečia, aby boli v súlade s pravidlami prístupu uvedenými v článku 21 ods. 1 zobrazené ľahko dostupné informácie, a to aj v prístupných formátoch v súlade s ustanoveniami nariadení (EÚ) č. 454/2011 a (EÚ) č. 1300/2014 a smernice (EÚ) 2019/882, o najbližších staniaciach s personálom a o priamo dostupnej pomoci pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou.

Článok 23

Pomoc na železničných staniaciach a vo vlakoch

1. Osobám so zdravotným postihnutím alebo osobám so zníženou pohyblivosťou sa poskytuje takáto pomoc:

- a) osobný asistent uznaný ako taký v súlade s vnútroštátnymi postupmi môže cestovať s osobitnou tarifou a v náležitom prípade bezplatne, pričom, ak je to možné, sedí vedľa osoby so zdravotným postihnutím;
- b) ak železničný podnik vyžaduje, aby bol cestujúci vo vlaku sprevádzaný v súlade s článkom 21 ods. 2, sprevádzajúca osoba má právo cestovať bezplatne a, ak je to možné, sedieť vedľa osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby so zníženou pohyblivosťou;

- c) môžu cestovať v sprievode asistenčného psa v súlade so všetkými relevantnými vnútroštátnymi právnymi predpismi;
 - d) v prípade vlakov bez personálu poskytujú manažéri staníc alebo železničné podniky bezplatnú pomoc v súlade s pravidlami prístupu uvedenými v článku 21 ods. 1 počas nástupu do vlaku a výstupu z vlaku, keď je na stanici službukonajúci vyškolený personál;
 - e) pri odchode zo železničnej stanice s personálom, prechode cez ňu alebo príchode na ňu poskytuje manažér stanice alebo železničný podnik bezplatnú pomoc tak, aby dotknutá osoba mohla nastúpiť do vlaku, prestúpiť na prípojný železničný spoj, na ktorý má cestovný lístok, alebo vystúpiť z vlaku, pokiaľ je na stanici službukonajúci vyškolený personál. Ak bola potreba pomoci oznámená vopred v súlade s článkom 24 písm. a), manažér stanice alebo železničný podnik zabezpečia, aby sa pomoc poskytla podľa žiadosti;
 - f) na staniciach bez personálu poskytujú železničné podniky bezplatne pomoc vo vlaku a počas nástupu do vlaku a výstupu z vlaku, ak je vo vlaku prítomný vyškolený sprievodný personál;
 - g) v prípade neprítomnosti vyškoleného sprievodného personálu vo vlaku a na stanici vynaložia manažéri stanice alebo železničné podniky všetko primerané úsilie s cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím alebo osobám so zníženou pohyblivosťou prístup k železničnej preprave;
 - h) železničné podniky vynaložia všetko primerané úsilie, aby osobám so zdravotným postihnutím alebo osobám so zníženou pohyblivosťou poskytli prístup k rovnakým službám vo vlaku, ako majú ostatní cestujúci, ak uvedené osoby nemajú k takým službám nezávislý a bezpečný prístup.
2. Pravidlami uvedenými v článku 21 ods. 1 sa stanovujú spôsoby výkonu práv uvedených v odseku 1 tohto článku.

Článok 24

Podmienky poskytovania pomoci

Železničné podniky, manažéri staníc, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zjazdov spolupracujú pri poskytovaní bezplatnej pomoci osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou stanovenej v článkoch 21 a 23, pričom sa uplatňuje jednotný mechanizmus oznamovania, a v súlade s týmito podmienkami:

- a) pomoc sa poskytuje pod podmienkou, že železničnému podniku, manažérovi stanice, predajcovi cestovných lístkov alebo prevádzkovateľovi zjazdu, u ktorého bol zakúpený cestovný lístok, alebo v náležitom prípade jednotnému kontaktnému miestu uvedenému v písmene f) sa oznámi, že cestujúci potrebuje takúto pomoc, a to najmenej 24 hodín pred tým, ako je táto pomoc potrebná. Na jednu cestu postačuje jedno oznámenie. Tieto oznámenia sa postúpia všetkým železničným podnikom a manažérom staníc, ktorých sa daná cesta týka.

Takéto oznámenia sa prijímajú bez dodatočných nákladov bez ohľadu na použité komunikačné prostriedky.

Ak cestovný lístok alebo časový cestovný lístok umožňuje uskutočniť viaceré cesty, postačuje jedno oznámenie za predpokladu, že sa poskytnú primerané informácie o harmonograme následných ciest, a to v každom prípade najmenej 24 hodín pre tým, ako je pomoc potrebná prvýkrát. Cestujúci alebo jeho zástupca vynaložia všetko primerané úsilie na to, aby o zrušení takýchto následných ciest informovali aspoň 12 hodín vopred.

Členské štáty môžu povoliť predĺženie 24-hodinovej lehoty na oznámenia uvedenej v prvom, druhom a treťom pododseku na najviac 36-hodinovú lehotu, ale nie po 30. júni 2026. V takýchto prípadoch členské štáty o uvedenom povolení informujú Komisiu a poskytnú informácie o prijatých alebo plánovaných opatreniach na skrátenie uvedenej lehoty;

- b) železničné podniky, manažéri staníc, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zájazdov prijímú všetky opatrenia potrebné na prijímanie týchto oznámení. V prípade, že predajcovia cestovných lístkov nie sú takéto oznámenia schopní spracovať, uvedú alternatívne predajné miesta alebo alternatívne prostriedky na vykonanie oznámenia;
- c) ak sa oznámenie v súlade s písmenom a) nevykonalo, železničný podnik a manažér stanice vynaložia všetko primerané úsilie na poskytnutie pomoci osobe so zdravotným postihnutím alebo osobe so zníženou pohyblivosťou tak, aby mohla cestovať;
- d) bez toho, aby bolo dotknuté písmeno f) tohto článku, manažér stanice alebo iná oprávnená osoba určí miesta, na ktorých môžu osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou oznámiť svoj príchod na danú železničnú stanicu a požiadať o pomoc. Povinnosti týkajúce sa určovania takýchto miest a poskytovania informácií o nich sa stanovujú v pravidlách prístupu uvedených v článku 21 ods. 1;
- e) pomoc sa poskytuje pod podmienkou, že sa osoba so zdravotným postihnutím alebo osoba so zníženou pohyblivosťou dostaví na určené miesto v čase, ktorý stanovil železničný podnik alebo manažér stanice, ktorí takúto pomoc poskytujú. Stanovený čas nesmie presahovať 60 minút pred uverejneným časom odchodu alebo časom, v ktorom sa majú všetci cestujúci zaregistrovať. Ak nebol stanovený čas, do ktorého sa má osoba so zdravotným postihnutím alebo osoba so zníženou pohyblivosťou dostaviť, táto osoba sa dostaví na určené miesto najneskôr 30 minút pred uverejneným časom odchodu alebo pred časom, v ktorom sa majú všetci cestujúci zaregistrovať;
- f) členské štáty môžu vyžadovať, aby manažéri staníc a železničné podniky na ich území spolupracovali pri zriaďovaní a prevádzke jednotných kontaktných miest pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou. Podmienky fungovania jednotných kontaktných miest sa stanovujú v pravidlách prístupu uvedených v článku 21 ods. 1. Tieto jednotné kontaktné miesta sú zodpovedné za:
 - i) prijímanie žiadostí o pomoc na staniciach;
 - ii) oznamovanie jednotlivých žiadostí o pomoc manažérom staníc a železničným podnikom a
 - iii) poskytovanie informácií o prístupnosti.

Článok 25

Náhrada v súvislosti s mobilným vybavením, asistenčnými zariadeniami a asistenčnými psami

1. Ak železničné podniky a manažéri staníc spôsobia stratu alebo poškodenie mobilného vybavenia vrátane invalidných vozíkov, a asistenčného zariadenia, alebo spôsobia stratu alebo zranenie asistenčných psov používaných osobami so zdravotným postihnutím a osobami so zníženou pohyblivosťou, sú za takúto stratu, poškodenie alebo zranenie zodpovední a sú povinní poskytnúť náhradu bez zbytočného odkladu. Uvedená náhrada zahŕňa:

- a) náklady na nahradenie alebo opravu mobilného vybavenia alebo asistenčných zariadení, ktoré sa stratili alebo poškodili;
- b) náklady na nahradenie alebo liečbu zranenia asistenčného psa, ktorý sa stratil alebo sa zranil, a

- c) primerané náklady spojené s dočasným nahradením mobilného vybavenia, asistenčných zariadení alebo asistenčných psov, ak takého nahradenie nezabezpečuje železničný podnik alebo manažér stanice v súlade s odsekom 2.

2. Ak sa uplatňuje odsek 1, železničné podniky a manažéri staníc urýchlene vynaložia všetko primerané úsilie, aby dočasne nahradili bezodkladne potrebné mobilné vybavenie alebo asistenčné zariadenia. Dotknutej osobe so zdravotným postihnutím alebo osobe so zníženou pohyblivosťou sa povolí, aby si ponechala dočasné náhradné vybavenie alebo zariadenie, kým sa nevyplatí náhrada uvedená v odseku 1.

Článok 26

Odborná príprava personálu

1. Železničné podniky a manažéri staníc zabezpečia, aby všetok personál vrátane novoprijatých pracovníkov, ktorý v rámci svojej bežnej činnosti poskytuje priamu pomoc osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou, absolvoval odbornú prípravu zameranú na problematiku zdravotného postihnutia, aby bol schopný reagovať na potreby osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou.

Poskytujú tiež všetkému personálu, ktorý pracuje na stanici alebo vo vlakoch a prichádza do priameho styku s cestujúcou verejnosťou, školenia a pravidelné aktualizčné kurzy na zvyšovanie povedomia o potrebách osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou.

2. Železničné podniky a manažéri staníc môžu súhlasiť s tým, aby sa na školeniach uvedených v odseku 1 zúčastnili zamestnanci so zdravotným postihnutím, a môžu zväziť účasť cestujúcich so zdravotným postihnutím a cestujúcich so zníženou pohyblivosťou a/alebo organizácií, ktoré ich zastupujú.

KAPITOLA VI

BEZPEČNOSŤ, SŤAŽNOSTI A KVALITA SLUŽIEB

Článok 27

Osobná bezpečnosť cestujúcich

Železničné podniky, manažéri infraštruktúry a manažéri staníc po dohode s orgánmi verejnej moci prijímajú primerané opatrenia vo svojich príslušných oblastiach zodpovednosti a prispôbia ich bezpečnostnej úrovni stanovenej orgánmi verejnej moci, aby zabezpečili osobnú bezpečnosť cestujúcich na železničných staniciach a vo vlakoch a aby riadili riziká. Spolupracujú a vymieňajú si informácie o najlepších postupoch pri predchádzaní činom, ktoré by mohli narušiť úroveň bezpečnosti.

Článok 28

Sťažnosti

1. Každý železničný podnik a manažér stanice na stanici, ktorá denne odbaví na základe ročného priemeru viac ako 10 000 cestujúcich, zavedie vo svojich príslušných oblastiach zodpovednosti mechanizmus vybavovania sťažností, ktoré sa týkajú práv a povinností podľa tohto nariadenia. Oboznámiť cestujúcich so svojimi kontaktnými údajmi a pracovnými jazykmi. Tento mechanizmus sa neuplatňuje na účely kapitoly III.

2. Cestujúci môžu prostredníctvom mechanizmu uvedeného v odseku 1 podať ktorémukoľvek železničnému podniku alebo manažérovi stanice sťažnosť týkajúcu sa ich príslušnej oblasti zodpovednosti. Takáto sťažnosť sa musí predložiť do troch mesiacov od incidentu, ktorého sa týka. Do jedného mesiaca od prijatia sťažnosti adresát buď odpovie s uvedením dôvodov alebo v opodstatnených prípadoch informuje cestujúceho, že odpoveď dostane najneskôr do troch

mesiacov od dátumu prijatia sťažnosti. Železničné podniky a manažéri staníc uchovávajú údaje potrebné na vyhodnotenie sťažnosti po celú dobu trvania postupu vybavovania sťažnosti – vrátane postupov vybavovania sťažností uvedených v článkoch 33 a 34 – a na požiadanie uvedené údaje sprístupnia vnútroštátnym orgánom presadzovania.

3. Podrobné informácie o postupoch vybavovania sťažností sa sprístupnia verejnosti vrátane osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou. Tieto informácie sú na požiadanie k dispozícii aspoň v úradnom jazyku alebo úradných jazykoch členského štátu, v ktorom železničný podnik prevádzkuje svoju činnosť.

4. Železničný podnik uverejní v správe uvedenej v článku 29 ods. 2 počet a typy prijatých sťažností a spracovaných sťažností, dĺžku ich vybavovania a prípadné opatrenia prijaté na nápravu situácie.

Článok 29

Normy kvality služieb

1. Železničné podniky stanovujú normy kvality služieb a implementujú systém riadenia kvality, aby udržali kvalitu služieb. Normy kvality služieb sa vzťahujú aspoň na položky uvedené v prílohe III.

2. Železničné podniky monitorujú svoju vlastnú činnosť z hľadiska noriem kvality služieb. Do 30. júna 2023 a potom každé dva roky uverejnia na svojom webovom sídle správu o plnení noriem kvality svojich služieb. Tieto správy sa tiež uverejnia na webovom sídle Železničnej agentúry Európskej únie.

3. Manažéri staníc stanovujú normy kvality služieb na základe príslušných položiek uvedených v prílohe III. Monitorujú svoju činnosť podľa uvedených noriem a na požiadanie poskytujú prístup k informáciám o plnení noriem kvality vnútroštátnym orgánom verejnej moci.

KAPITOLA VII

INFORMOVANIE A PRESADZOVANIE

Článok 30

Informovanie cestujúcich o ich právach

1. Železničné podniky, manažéri staníc, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zájazdov informujú cestujúcich pri predaji cestovných lístkov o ich právach a povinnostiach podľa tohto nariadenia. Na splnenie tejto informačnej požiadavky môžu použiť zhrnutie ustanovení tohto nariadenia, ktoré Komisia vypracuje vo všetkých úradných jazykoch Únie a poskytne im ich. Uvedené informácie poskytnú v tlačenej, elektronickej alebo akejkoľvek inej forme vrátane prístupných formátov v súlade s ustanoveniami smernice (EÚ) 2019/882 a nariadenia (EÚ) č. 1300/2014. Uvedú, kde možno dané informácie získať v prípade odrieknutia spoja, zmeškaného prípoja alebo dlhého meškania.

2. Železničné podniky a manažéri staníc primeraným spôsobom informujú cestujúcich na stanici, vo vlaku a na ich webových sídlach, a to aj v prístupných formátoch v súlade s ustanoveniami smernice (EÚ) 2019/882 a nariadenia (EÚ) č. 1300/2014, o ich právach a povinnostiach podľa tohto nariadenia, ako aj o kontaktných údajoch orgánu či orgánov určených členskými štátmi podľa článku 31.

Článok 31

Určenie vnútroštátnych orgánov presadzovania

1. Každý členský štát určí orgán alebo orgány zodpovedné za presadzovanie tohto nariadenia. Každý orgán prijme opatrenia potrebné na zabezpečenie dodržiavania práv cestujúcich.
2. Každý orgán je nezávislý z hľadiska svojej organizácie, rozhodovania v oblasti financovania, právnej štruktúry a rozhodovania od akéhokoľvek manažéra infraštruktúry, spoplatňovacieho orgánu, pridelovacieho orgánu alebo železničného podniku.
3. Členské štáty poskytnú Komisii informácie o orgáne alebo orgánoch, ktoré určili v súlade s týmto článkom, a o jeho alebo ich právomociach. Komisia a určené orgány uverejnia tieto informácie na svojich webových sídlach.
4. Pokiaľ ide o manažérov staníc a manažérov infraštruktúry, povinnosti v oblasti presadzovania stanovené v tejto kapitole sa nevzťahujú na Cyprus alebo Maltu, dokým sa na ich území nevybuduje železničný systém, a pokiaľ ide o železničné podniky, dokým licenčný orgán určený Cyprom alebo Maltou v súlade s článkom 2 ods. 1 nevydal licenciu žiadnemu železničnému podniku.

Článok 32

Úlohy v oblasti presadzovania

1. Vnútroštátne orgány presadzovania dôsledne monitorujú dodržiavanie tohto nariadenia, ako aj nariadení (EÚ) č. 454/2011 a (EÚ) č. 1300/2014 v rozsahu, v akom sa na uvedené nariadenia odkazuje v tomto nariadení, a prijímajú opatrenia potrebné na zaistenie dodržiavania práv cestujúcich.
2. Na účely odseku 1 železničné podniky, manažéri staníc, manažéri infraštruktúry, predajcovia cestovných lístkov a prevádzkovatelia zájazdov poskytnú vnútroštátnym orgánom presadzovania na požiadanie relevantné dokumenty a informácie, a to bez zbytočného odkladu a v každom prípade do jedného mesiaca od doručenia žiadosti. V zložitých prípadoch môže vnútroštátny orgán presadzovania túto lehotu predĺžiť najviac na tri mesiace od doručenia žiadosti. Vnútroštátne orgány presadzovania pri výkone svojich funkcií zohľadňujú informácie, ktoré im poskytol orgán na vybavovanie sťažností určený podľa článku 33, ak ide o odlišný orgán. O opatreniach v oblasti presadzovania môžu rozhodnúť aj na základe individuálnych sťažností, ktoré postúpil takýto orgán.
3. Vnútroštátne orgány presadzovania uverejňujú každé dva roky správy obsahujúce štatistiky o ich činnosti vrátane uložených sankcií, a to do 30. júna nasledujúceho kalendárneho roka. Uvedené správy sa sprístupnia na webovom sídle Železničnej agentúry Európskej únie.
4. Železničné podniky poskytnú svoje kontaktné údaje vnútroštátnemu orgánu či orgánom presadzovania v členských štátoch, v ktorých prevádzkujú svoju činnosť.

Článok 33

Vybavovanie sťažností vnútroštátnymi orgánmi presadzovania a inými orgánmi

1. Bez toho, aby boli dotknuté práva spotrebiteľov na alternatívnu nápravu v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ⁽¹⁵⁾, po neúspešnej sťažnosti železničnému podniku alebo manažérovi stanice podľa článku 28 cestujúci môže podať sťažnosť vnútroštátnemu orgánu presadzovania alebo akémukoľvek inému orgánu určenému podľa odseku 2 tohto článku v lehote troch mesiacov odvtedy, čo mu bola doručená informácia o zamietnutí pôvodnej sťažnosti. Ak v lehote troch mesiacov od podania pôvodnej sťažnosti nie je doručená žiadna odpoveď, cestujúci má právo podať sťažnosť vnútroštátnemu orgánu presadzovania alebo akémukoľvek inému orgánu určenému podľa odseku 2. Daný orgán v prípade potreby informuje sťažovateľa o jeho práve sťažovať sa orgánom alternatívneho riešenia sporov a žiadať individuálnu nápravu.

⁽¹⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ z 21. mája 2013 o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2009/22/ES (Ú. v. EÚ L 165, 18.6.2013, s. 63).

2. Sťažnosti na údajné porušenie tohto nariadenia môže každý cestujúci podať buď vnútroštátnemu orgánu presadzovania alebo akémukoľvek inému orgánu určenému členským štátom na tento účel.

3. Vnútroštátny orgán presadzovania alebo akýkoľvek iný orgán určený podľa odseku 2 potvrdí prijatie sťažnosti do dvoch týždňov od jej prijatia. Postup vybavovania sťažností smie trvať najviac tri mesiace od dátumu otvorenia spisu sťažnosti. V zložitých prípadoch môže uvedený orgán túto lehotu predĺžiť na šesť mesiacov. V takom prípade informuje cestujúceho o dôvodoch tohto predĺženia, ako aj o očakávanom čase potrebnom na skončenie postupu. Dlhšie ako šesť mesiacov smú trvať len prípady zahŕňajúce súdne konania. Ak je uvedený orgán zároveň orgánom alternatívneho riešenia sporov v zmysle smernice 2013/11/EÚ, prednosť majú lehoty stanovené v uvedenej smernici.

Postup vybavovania sťažností musí byť prístupný osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou.

4. Sťažnosti cestujúcich na incidenty zahŕňajúce železničný podnik vybavuje vnútroštátny orgán presadzovania alebo akýkoľvek iný orgán určený podľa odseku 2 toho členského štátu, ktorý danému podniku udelil licenciu.

5. Ak sa sťažnosť týka údajného porušenia pravidiel manažérmi stanice alebo manažérmi infraštruktúry, sťažnosť vybavuje vnútroštátny orgán presadzovania alebo akýkoľvek iný orgán určený podľa odseku 2 toho členského štátu, na území ktorého k incidentu došlo.

6. V rámci spolupráce podľa článku 34 sa môžu vnútroštátne orgány presadzovania odchýliť od odseku 4 alebo 5 tohto článku, alebo od oboch uvedených odsekov, ak je to odôvodnené v záujme cestujúceho, najmä vzhľadom na jazyk alebo miesto pobytu.

Článok 34

Výmena informácií a cezhraničná spolupráca vnútroštátnych orgánov presadzovania

1. Ak sú podľa článkov 31 a 33 určené odlišné orgány, vytvoria sa oznamovacie mechanizmy na zaistenie vzájomnej výmeny informácií medzi nimi v súlade s nariadením (EÚ) 2016/679, a to s cieľom pomôcť vnútroštátnemu orgánu presadzovania pri výkone jeho úloh dohľadu a presadzovania, ako aj na to, aby orgán vybavovania sťažností určený podľa článku 33 mohol získať informácie potrebné na preskúmanie jednotlivých sťažností.

2. Vnútroštátne orgány presadzovania si na účely koordinácie vymieňajú informácie o svojej práci a zásadách a postupoch pri prijímaní rozhodnutí. Komisia ich v tejto úlohe podporuje.

3. V zložitých prípadoch, ako sú napríklad prípady zahŕňajúce viacero sťažností alebo viacero prevádzkovateľov, cezhraničné cesty alebo nehody na území iného členského štátu než toho, ktorý udelil danému podniku licenciu, a najmä ak nie je jasné, ktorý vnútroštátny orgán presadzovania je vo veci príslušný, alebo v prípadoch, ak by to uľahčilo či urýchlilo vybavenie sťažnosti, určia vnútroštátne orgány presadzovania spoločne vedúci orgán, ktorý vo vzťahu k cestujúcim prevezme úlohu jednotného kontaktného miesta. Všetky zapojené vnútroštátne orgány presadzovania spolupracujú s cieľom uľahčiť vybavenie sťažnosti vrátane zdieľania informácií, pomoci s prekladmi dokumentov a poskytovaní informácií o okolnostiach incidentov. Cestujúci sú informovaní o tom, ktorý orgán je vedúcim orgánom.

KAPITOLA VIII

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 35

Sankcie

1. Členské štáty stanovujú pravidlá, pokiaľ ide o sankcie uplatniteľné pri porušení tohto nariadenia, a prijímajú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty oznámia tieto pravidlá a opatrenia Komisii a bezodkladne jej oznámia každú nasledujúcu zmenu, ktorá ich ovplyvní.
2. Vnútroštátny orgán presadzovania, ktorý je príslušný na účely článku 33 ods. 4 alebo 5, vyšetrí v rámci spolupráce uvedenej v článku 34 na žiadosť vnútroštátneho orgánu presadzovania, ktorý sťažnosť vybavuje, porušenie tohto nariadenia zistené uvedeným orgánom a podľa potreby uloží sankcie.

Článok 36

Delegované akty

Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 37, ktorými sa mení toto nariadenie, s cieľom:

- a) upraviť výšku sumy stanovenej v článku 15 ods. 2, aby sa zohľadnili zmeny v celouníjnom harmonizovanom indexe spotrebiteľských cien s vylúčením energie a nespracovaných potravín, ktorý uverejňuje Komisia (Eurostat);
- b) zmeniť prílohu I, aby sa zohľadnili úpravy Jednotných právnych predpisov pre Zmluvu o medzinárodnej železničnej preprave cestujúcich a batožiny (CIV) stanovených v dodatku A k Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF).

Článok 37

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 36 sa Komisii udeľuje na obdobie piatich rokov od 6. júna 2021. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto päťročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje o rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo Rada nevzniesú voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 36 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 36 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 38

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 39

Správa

Komisia do 7. júna 2026 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní a výsledkoch tohto nariadenia.

Táto správa je založená na informáciách, ktoré je potrebné poskytnúť v súlade s týmto nariadením. K správe sa v prípade potreby pripoja vhodné návrhy.

Článok 40

Zrušenie

Nariadenie (ES) č. 1371/2007 sa zrušuje s účinnosťou od 7. júna 2023.

Odkazy na zrušené nariadenie sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe IV.

Článok 41

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 7. júna 2023.

Článok 6 ods. 4 sa však uplatňuje od 7. júna 2025.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 29. apríla 2021

Za Európsky parlament
predseda
D.M. SASSOLI

Za Radu
predseda
A.P. ZACARIAS

PRÍLOHA I

VÝŇATOK Z JEDNOTNÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV PRE ZMLUVU O MEDZINÁRODNEJ ŽELEZNIČNEJ
PREPRAVE CESTUJÚCICH A BATOŽÍN (CIV)

Dodatok A k Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF) z 9. mája 1980 zmenenému Protokolom o zmene
Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave z 3. júna 1999

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely týchto jednotných právnych predpisov

- a) „dopravca“ je zmluvný dopravca, s ktorým cestujúci uzavrel prepravnú zmluvu podľa týchto jednotných právnych predpisov, alebo nadväzujúci dopravca, ktorý je zodpovedný na základe tejto zmluvy;
- b) „vykonávajúci dopravca“ je dopravca, ktorý neuzavrel prepravnú zmluvu s cestujúcim, ale ktorého dopravca uvedený v písmene a) poveril vykonaním celej železničnej prepravy alebo jej časti;
- c) „všeobecné prepravné podmienky“ sú platné právne záväzné podmienky dopravcu vo forme všeobecných obchodných podmienok alebo taríf v každom členskom štáte, ktoré sa uzavretím prepravnej zmluvy stali ich súčasťou;
- d) „vozidlo“ je motorové vozidlo alebo prípojné vozidlo, ktoré sa prepravujú pri preprave osôb.

HLAVA II

UZATVÁRANIE A VYKONÁVANIE PREPRAVNEJ ZMLUVY

Článok 6

Prepravná zmluva

- 1. Dopravca je na základe prepravnej zmluvy povinný prepraviť cestujúceho a prípadne batožinu a vozidlá na miesto určenia a vydať batožinu a vozidlá na mieste určenia.
- 2. Prepravná zmluva musí byť potvrdená jedným alebo viacerými cestovnými lístkami vydanými cestujúcemu. Bez toho, aby bol dotknutý článok 9, však chýbajúcim cestovným lístkom, chybami v ňom alebo jeho stratou nie je dotknutá existencia ani platnosť zmluvy, na ktorú sa naďalej vzťahujú tieto jednotné právne predpisy.
- 3. Pokiaľ sa nepreukáže opak, cestovné lístky sa považujú za dôkaz uzatvorenia a obsahu prepravnej zmluvy.

Článok 7

Cestovný lístok

- 1. Všeobecné prepravné podmienky stanovujú formu a obsah cestovných lístkov, ako aj jazyk a písmo, ktoré sa majú pri ich tlači a vyplňovaní používať.
- 2. Na cestovnom lístku musia byť uvedené aspoň tieto údaje:
 - a) dopravca alebo dopravcovia;
 - b) vyhlásenie, že aj pri dohode o opaku sa na prepravu vzťahujú tieto jednotné právne predpisy; na tento účel sa môže použiť skratka CIV;
 - c) každý iný údaj potrebný na preukázanie uzavretia a obsahu prepravnej zmluvy a údaj, ktorý cestujúcemu umožňuje uplatniť jeho práva vyplývajúce z tejto zmluvy.
- 3. Cestujúci sa pri prijatí cestovného lístka musí uistiť, že bol vystavený podľa jeho pokynov.

4. Cestovný lístok je prenosný vtedy, ak nie je vystavený na meno a ak sa cesta ešte nezačala.
5. Cestovný lístok môže pozostávať z elektronickej registrácie údajov, ktorú je možné previesť do čitateľných písaných symbolov. Postupy záznamu a spracovania údajov musia byť funkčne rovnocenné, najmä z hľadiska dôkaznej hodnoty takto vytvoreného cestovného lístka.

Článok 8

Úhrada a vrátenie cestovného

1. Ak medzi cestujúcim a dopravcom nebolo dohodnuté inak, cestovné sa platí vopred.
2. Podmienky, za ktorých sa cestovné vracia, stanovujú všeobecné prepravné podmienky.

Článok 9

Právo na prepravu. Vylúčenie z prepravy

1. Cestujúci je povinný mať od začiatku cesty platný cestovný lístok a predložiť ho na kontrolu prepravných dokladov. Všeobecné prepravné podmienky môžu stanoviť:
 - a) že cestujúci, ktorý sa nepreukáže platným cestovným lístkom, je povinný zaplatiť okrem cestovného aj prirážku;
 - b) že cestujúci, ktorý odmietne ihneď zaplatiť cestovné alebo prirážku, môže byť vylúčený z prepravy;
 - c) či a za akých podmienok možno prirážku vrátiť.
2. Všeobecné prepravné podmienky môžu stanoviť, že cestujúci, ktorí:
 - a) ohrozujú bezpečnosť a prevádzkový poriadok alebo bezpečnosť spolucestujúcich;
 - b) neprijateľným spôsobom obťažujú spolucestujúcich,sa vylúčia z prepravy alebo z nej môžu byť vylúčení počas cesty a že tieto osoby nemajú nárok na náhradu zaplateného cestovného a dovozného za prepravu cestovnej batožiny.

Článok 10

Dodržiavanie administratívnych právnych predpisov

Cestujúci je povinný dodržiavať colné predpisy alebo iné predpisy správnych orgánov.

Článok 11

Odrieknutie spoja a meškanie vlaku. Zmeškanie prípoja

Dopravca je povinný v prípade odrieknutia spoja alebo zmeškania prípoja potvrdiť túto skutočnosť na cestovnom lístku.

HLAVA III

PREPRAVA PRÍRUČNEJ BATOŽINY, ZVIERAT, CESTOVNEJ BATOŽINY A VOZIDIEL

KAPITOLA I

Spoločné ustanovenia

Článok 12

Povolené predmety a zvieratá

1. Cestujúci je oprávnený brať so sebou ľahko prenosné predmety (príručnú batožinu) a živé zvieratá v súlade so všeobecnými prepravnými podmienkami. Cestujúci môže okrem toho brať so sebou neskladné predmety podľa osobitných ustanovení všeobecných prepravných podmienok. Predmety a zvieratá, ktoré by mohli byť ostatným cestujúcim na ťarchu alebo ktoré by mohli spôsobiť škodu, nie je dovolené brať ako príručnú batožinu.
2. Cestujúci môže podať predmety a zvieratá ako cestovnú batožinu podľa všeobecných prepravných podmienok.

3. Dopravca môže v rámci prepravy cestujúcich povoliť prepravu vozidiel v súlade s osobitnými ustanoveniami všeobecných prepravných podmienok.

4. Preprava nebezpečného tovaru v príručnej batožine, cestovnej batožine a vo vozidlách alebo na nich, ktoré sú podľa tejto hlavy prepravované po železnici, musí byť v súlade s Poriadkom pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID).

Článok 13

Preskúmanie

1. Ak sa možno oprávnene domnievať, že nie sú dodržané prepravné podmienky, dopravca je oprávnený preskúmať, či prepravované predmety (príručná batožina, cestovná batožina, vozidlá vrátane nákladu) a zvieratá spĺňajú prepravné podmienky, ak to nezakazujú zákony alebo iné predpisy štátu, v ktorom sa má preskúmanie vykonať. Cestujúci musí byť pozvaný k účasti na preskúmaní. Ak sa nedostaví alebo ak ho nemožno kontaktovať, musí dopravca prizvať dvoch nezávislých svedkov.

2. Ak sa zistí, že neboli dodržané prepravné podmienky, dopravca môže požadovať od cestujúceho zaplatenie nákladov na preskúmanie.

Článok 14

Dodržiavanie administratívnych právnych predpisov

Cestujúci je povinný dodržiavať colné predpisy alebo iné predpisy správnych orgánov, keď má počas prepravy so sebou predmety (príručná batožina, cestovná batožina, vozidlá vrátane nákladu) alebo zvieratá. Musí byť prítomný pri prehliadke týchto predmetov, ak zákony a predpisy jednotlivých štátov neustanovujú inak.

KAPITOLA II

Príručná batožina a zvieratá

Článok 15

Dohľad

Cestujúci je povinný dohliadať na príručnú batožinu a zvieratá, ktoré berie so sebou.

KAPITOLA III

Cestovná batožina

Článok 16

Podanie cestovnej batožiny

1. Zmluvné povinnosti pri preprave cestovnej batožiny sa musia uviesť na batožinovom lístku, ktorý sa vydá cestujúcemu.

2. Bez toho, aby bol dotknutý článok 22, chýbajúcim batožinovým lístkom, chybami v ňom alebo jeho stratou nie je dotknutá existencia ani platnosť zmlúv o preprave cestovnej batožiny, na ktoré sa naďalej vzťahujú tieto jednotné právne predpisy.

3. Batožinový lístok slúži ako doklad o podaní batožiny a o podmienkach jej prepravy do preukázania opaku.

4. Pokiaľ sa nepreukáže opak, predpokladá sa, že cestovná batožina bola pri prevzatí dopravcom navonok v dobrom stave a že počet a hmotnosť jednotlivých kusov batožiny súhlasí s údajmi uvedenými na batožinovom lístku.

Článok 17

Batožinový lístok

1. Všeobecné prepravné podmienky stanovujú formu a obsah batožinového lístka, ako aj jazyk a písmo, ktoré sa majú používať pri jeho tlači a vyplňovaní. Primerane platí článok 7 ods. 5.

2. Na batožinovom lístku musia byť uvedené aspoň tieto údaje:
 - a) dopravca alebo dopravcovia;
 - b) vyhlásenie, že aj pri dohode o opaku sa na prepravu vzťahujú tieto jednotné právne predpisy; na tento účel sa môže použiť skratka CIV;
 - c) každý iný údaj potrebný na preukázanie zmluvnej povinnosti pri preprave cestovnej batožiny, ktorý umožní cestujúcemu uplatniť jeho práva vyplývajúce z prepravnej zmluvy.
3. Cestujúci sa pri prijatí batožinového lístka musí uistiť, že bol vystavený podľa jeho pokynov.

Článok 18

Registrácia a preprava

1. Pokiaľ všeobecné prepravné podmienky nestanovujú inak, batožina sa prevezme na prepravu len po predložení cestovného lístka, ktorý je platný aspoň do miesta určenia batožiny. Inak podanie batožiny prebieha podľa predpisov platných v mieste jej podania.
2. Ak všeobecné prepravné podmienky dovoľujú príjem batožiny bez predloženia cestovného lístka, platia pre odosielateľa batožiny primerane ustanovenia týchto jednotných právnych predpisov o právach a povinnostiach cestujúceho, týkajúce sa cestovnej batožiny.
3. Dopravca môže prepraviť cestovnú batožinu iným vlakom alebo iným dopravným prostriedkom a inou trasou, než ktoré sa použijú na prepravu cestujúceho.

Článok 19

Úhrada dovozného za cestovnú batožinu

Ak medzi cestujúcim a dopravcom nebolo dohodnuté inak, dovozný za cestovnú batožinu sa platí pri podaní.

Článok 20

Označenie cestovnej batožiny

Cestujúci je povinný označiť na každom kuse cestovnej batožiny na dobre viditeľnom mieste trvanlivo a zreteľne:

- a) svoje meno a adresu;
- b) miesto určenia.

Článok 21

Právo nakladať s cestovnou batožinou

1. Cestujúci môže požiadať o vrátenie batožiny v mieste jej podania po vrátení batožinového lístka, a ak to vyžadujú všeobecné prepravné podmienky po predložení cestovného lístka, ak to povoľujú okolnosti a ak to neodporuje colným predpisom alebo predpisom iných správnych orgánov.
2. Všeobecné prepravné podmienky môžu obsahovať iné ustanovenia týkajúce sa práva nakladať s cestovnou batožinou, najmä zmeny miesta určenia a prípadne s tým súvisiace finančné dôsledky pre cestujúceho.

Článok 22

Vydanie

1. Cestovná batožina sa vydá po vrátení batožinového lístka a po zaplatení prípadných výdavkov viaznucich na zásielke.

Dopravca je oprávnený, nie však povinný, presvedčiť sa o tom, či je držiteľ batožinového lístka oprávnený batožinu prevziať.

2. Za vydanie batožiny držiteľovi batožinového lístka sa tiež považuje, ak v súlade s predpismi platnými v mieste určenia:
 - a) bola batožina odovzdaná colnému orgánu alebo orgánu daňovej správy do ich výpravných miest alebo skladísk, ak tieto nie sú pod dohľadom dopravcu;
 - b) boli živé zvieratá odovzdané na opatrovanie tretej osobe.
3. Držiteľ batožinového lístka je oprávnený žiadať vydanie batožiny v mieste určenia, len čo uplynul dohodnutý čas, prípadne čas potrebný na vybavenie colnými alebo inými správnymi orgánmi.
4. Ak batožinový lístok nebol vrátený, dopravca je povinný vydať batožinu iba tomu, kto svoje oprávnenie preukáže; pri nedostatočnom preukázaní môže dopravca požadovať zloženie zábezpeky.
5. Batožina sa vydá v mieste určenia uvedenom pri jej podaní.
6. Držiteľ batožinového lístka, ktorému sa batožina nevydá, môže požadovať, aby mu bol na batožinovom lístku potvrdený deň a hodina, kedy podľa odseku 3 žiadal o vydanie batožiny.
7. Ak na žiadosť oprávnenej osoby dopravca v jej prítomnosti nepreskúma cestovnú batožinu, aby overil jeho tvrdenie o škode, môže oprávnená osoba odmietnuť batožinu prevziať.
8. Inak sa vydanie batožiny spravuje predpismi platnými v mieste určenia.

KAPITOLA IV

Vozidlá

Článok 23

Prepravné podmienky

Osobitné ustanovenia o preprave vozidiel vo všeobecných prepravných podmienkach stanovujú hlavne podmienky pre príjem vozidiel na prepravu, odbavenie, naloženie a prepravu, vyloženie a vydanie, ako aj povinnosti cestujúceho.

Článok 24

Prepravný doklad vozidla

1. Zmluvné povinnosti pri preprave vozidiel sa uvedú v prepravnom doklade vozidla, ktorý sa vydá cestujúcemu. Prepravný doklad vozidla môže byť súčasťou cestovného lístka cestujúceho.
2. Osobitné ustanovenia o preprave vozidiel vo všeobecných prepravných podmienkach stanovujú formu a obsah prepravného dokladu vozidla a jazyk a písmo, ktoré sa majú pri tlači a vyplňovaní použiť. Primerane platí článok 7 ods. 5.
3. Na prepravnom doklade vozidla musia byť uvedené aspoň tieto údaje:
 - a) dopravca alebo dopravcovia;
 - b) vyhlásenie, že aj pri dohode o opaku sa na prepravu vzťahujú tieto jednotné právne predpisy; na tento účel sa môže použiť skratka CIV;
 - c) každý iný údaj potrebný na preukázanie zmluvných povinností súvisiacich s prepravou vozidiel a údaj, ktorý umožní cestujúcemu uplatniť jeho práva vyplývajúce z prepravnej zmluvy.
4. Cestujúci sa pri prijatí prepravného dokladu vozidla musí uistiť, že bol vystavený podľa jeho pokynov.

Článok 25

Uplatniteľné právo

S výhradou ustanovení tejto kapitoly platia pre vozidlá ustanovenia kapitoly III o preprave batožiny.

HLAVA IV

ZODPOVEDNOSŤ DOPRAVCU

KAPITOLA I

Zodpovednosť pri usmrtení a zranení cestujúcich

Článok 26

Základ zodpovednosti

1. Dopravca zodpovedá za škodu, ktorá vznikne tým, že dôjde k usmrteniu alebo zraneniu cestujúceho alebo k inému poškodeniu jeho telesného alebo duševného zdravia v dôsledku úrazu v súvislosti so železničnou prevádzkou počas pobytu cestujúceho v železničných vozňoch alebo pri nastupovaní a vystupovaní, a to nezávisle od toho, ktorá železničná infraštruktúra sa využíva.

2. Dopravca je od tejto zodpovednosti oslobodený, ak:

a) úraz spôsobili okolnosti, ktoré nemajú pôvod v železničnej prevádzke a ktorým dopravca nemohol napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii zabrániť a ich následky odvrátiť;

b) k úrazu došlo v dôsledku zavinenia cestujúceho;

c) úraz spôsobilo správanie tretej osoby a dopravca nemohol tomuto správaniu napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii zabrániť a jeho následky odvrátiť; iný podnik, ktorý používa tú istú železničnú infraštruktúru, sa nepovažuje za tretiu osobu; tým nie sú dotknuté práva na postih.

3. Ak úraz spôsobilo správanie tretej osoby a ak napriek tomu dopravca nie je celkom zbavený zodpovednosti podľa odseku 2 písm. c), nesie úplnú zodpovednosť s obmedzeniami podľa týchto jednotných právnych predpisov bez ohľadu na prípadné právo dopravcu na postih voči tretej osobe.

4. Prípadná zodpovednosť dopravcu v prípadoch, ktoré nie sú stanovené v odseku 1, nie je dotknutá týmito jednotnými právnymi predpismi.

5. Ak sa preprava, ktorá je predmetom jednej prepravnej zmluvy, vykonáva po sebe nasledujúcimi dopravcami, zodpovedá pri usmrtení a zranení cestujúceho ten dopravca, ktorý mal podľa prepravnej zmluvy vykonávať prepravný výkon, pri ktorom došlo k úrazu. Ak prepravný výkon, pri ktorom došlo k úrazu, nevykonával dopravca, ale vykonávajúci dopravca, zodpovedajú podľa týchto jednotných právnych predpisov obaja spoločne a nerozdielne.

Článok 27

Náhrada škody pri usmrtení

1. Pri usmrtení cestujúceho náhrada škody zahŕňa:

a) potrebné výdavky vyvolané úmrtím cestujúceho, najmä výdavky na prevoz tela a pohreb;

b) ak smrť nenastala bezprostredne, náhradu škody podľa článku 28.

2. Ak smrťou cestujúceho stratili svojho živiteľa osoby, ktoré bol cestujúci podľa zákona povinný alebo by bol v budúcnosti povinný vyživovať, musí sa aj táto ujma nahradiť. Nároky na náhradu škody osôb, ktorým cestujúci poskytoval výživu bez zákonnej povinnosti, sa spravujú vnútroštátnym právom.

Článok 28

Náhrada škody pri zranení

Pri zranení alebo inom poškodení telesného alebo duševného zdravia cestujúceho náhrada škody zahŕňa:

- a) potrebné výdavky, najmä liečebné a ošetrovacie výdavky a výdavky na dopravu;
- b) majetkovú ujmu, ktorú cestujúci utrpí úplnou alebo čiastočnou práceneschopnosťou alebo zvýšením svojich potrieb.

Článok 29

Náhrada iných škôd na zdraví osôb

To, či a do akej miery je dopravca povinný poskytnúť náhradu za iné škody na zdraví spôsobené osobám ako tie, ktoré sú uvedené v článkoch 27 a 28, sa určí podľa vnútroštátneho práva.

Článok 30

Forma a výška náhrady škody pri usmrtení a zranení

1. Náhrada škody uvedená v článku 27 ods. 2 a v článku 28 písm. b) sa poskytne vo forme jednorazového vyplatenia peňažnej sumy. Ak však vnútroštátne právo pripúšťa udelenie renty, poskytne sa náhrada škody týmto spôsobom, ak o to zranený cestujúci alebo osoby oprávnené podľa článku 27 ods. 2 požiadajú.
2. Výška náhrady škody, ktorá sa má poskytnúť podľa odseku 1, sa určí podľa vnútroštátneho práva. Pri uplatnení týchto jednotných právnych predpisov sa však určí pre každého cestujúceho najvyššia hranica 175 000 zúčtovacích jednotiek pre jednorazovo vyplatenú sumu alebo tejto sume zodpovedajúca ročná renta, pokiaľ vnútroštátne právo určuje najvyššiu hranicu v nižšej výmere.

Článok 31

Iné dopravné prostriedky

1. Ustanovenia o zodpovednosti dopravcu pri usmrtení a zranení cestujúcich sa s výhradou odseku 2 nepoužijú na škodu vzniknutú počas prepravy, ktorá sa podľa prepravnej zmluvy nevykonáva po železnici.
2. Ak sa však železničné vozne prepravujú na trajektovej lodi, na škodu, ktorú cestujúci utrpí následkom úrazu v súvislosti so železničným prevozom počas svojho pobytu v týchto vozňoch, pri nastupovaní do týchto vozňov alebo pri vystupovaní z týchto vozňov, sa uplatnia ustanovenia článku 26 ods. 1 a článku 33 ods. 1 o zodpovednosti za škodu pri usmrtení a zranení cestujúcich.
3. Ak je v dôsledku výnimočných okolností preprava po železnici dočasne prerušená a cestujúci sú prepravovaní iným dopravným prostriedkom, dopravca je zodpovedný podľa ustanovení týchto jednotných právnych predpisov.

KAPITOLA II

Zodpovednosť pri nedodržaní cestovného poriadku

Článok 32

Zodpovednosť pri odrieknutí, meškaní spoja a zmeškaní prípoja

1. Dopravca nesie voči cestujúcemu zodpovednosť za stratu alebo poškodenie, ktoré vznikli tým, že v ceste nemožno pokračovať v ten istý deň pre odrieknutie vlaku, meškanie spoja alebo zmeškanie prípoja, alebo ak za daných okolností nemožno pokračovanie v ceste v ten istý deň odôvodnene očakávať. Náhrada škody zahŕňa primerané výdavky, ktoré cestujúcemu vznikli v súvislosti s prenocovaním a podaním správy osobám, ktoré ho očakávali.
2. Dopravca je od tejto zodpovednosti oslobodený, ak odrieknutie, meškanie spoja alebo zmeškanie prípoja boli spôsobené niektorou z týchto príčin:
 - a) okolnosti, ktoré nesúvisia so železničnou prevádzkou, ktorým dopravca napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii nemohol zabrániť a ich následky nemohol odvrátiť;

- b) zavinenie cestujúceho alebo
- c) správanie tretej osoby, ktorému dopravca nemohol napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii zabrániť a jeho následky nemohol odvrátiť; iný podnik, ktorý používa tú istú železničnú infraštruktúru, sa nepovažuje za tretiu osobu; tým nie sú dotknuté práva na postih.
3. Či a v akom rozsahu je dopravca povinný poskytnúť náhradu za iné škody ako tie, ktoré sú uvedené v odseku 1, sa určí podľa vnútroštátneho práva. Tým nie je dotknutý článok 44.

KAPITOLA III

Zodpovednosť za príručnú batožinu, zvieratá, cestovnú batožinu a vozidlá

Oddiel 1

Príručná batožina a zvieratá

Článok 33

Zodpovednosť

1. V prípade úmrtia cestujúceho alebo jeho zranenia nesie dopravca zodpovednosť aj za úplnú alebo čiastočnú stratu alebo poškodenie vecí, ktoré mal cestujúci na sebe alebo so sebou ako príručnú batožinu; to platí aj pre zvieratá, ktoré cestujúci vieže so sebou. Primerane platí článok 26.
2. V ostatných prípadoch zodpovedá dopravca za úplnú alebo čiastočnú stratu alebo poškodenie vecí, príručnej batožiny alebo zvierat, na ktoré je povinný cestujúci dozerať podľa článku 15, len ak boli spôsobené zavinením dopravcu. Ostatné články hlavy IV, s výnimkou článku 51, a hlavy VI sa na tento prípad nevzťahujú.

Článok 34

Obmedzenie náhrady škody pri strate alebo poškodení vecí

Ak je železničný podnik zodpovedný podľa článku 33 ods. 1, musí vyplatiť náhradu až do výšky 1 400 účtovných jednotiek na cestujúceho.

Článok 35

Vylúčenie zodpovednosti

Doprovca nezodpovedá cestujúcemu za stratu alebo škodu, ktorá vznikne tým, že cestujúci nedodrжал predpisy colných alebo iných správnych orgánov.

Oddiel 2

Cestovná batožina

Článok 36

Základ zodpovednosti

1. Dopravca zodpovedá za škodu vzniknutú úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením cestovnej batožiny v čase od jej prijatia na prepravu až po jej vydanie a za škodu vzniknutú jej oneskoreným vydaním.
2. Dopravca je oslobodený od tejto zodpovednosti, ak strata, poškodenie alebo oneskorené vydanie boli zavinené cestujúcim, príkazom cestujúceho, ktorý nevyplýva zo zavinenia dopravcu, vadami samotnej cestovnej batožiny alebo okolnosťami, ktorým dopravca nemohol zabrániť a ich následky nemohol odvrátiť.
3. Dopravca je oslobodený od tejto zodpovednosti, ak strata alebo poškodenie vznikli z osobitného nebezpečenstva spojeného s jednou alebo viacerými nasledujúcimi okolnosťami:
- a) obal chýba alebo je nedostatočný;
- b) osobitná povaha batožiny;
- c) podanie predmetov, ktoré sú vylúčené z prepravy ako cestovná batožina.

Článok 37

Dôkazné bremeno

1. Podat' dôkaz o tom, že strata, poškodenie alebo oneskorené vydanie boli spôsobené niektorou z príčin uvedených v článku 36 ods. 2, je povinnosťou dopravcu.
2. Ak dopravca preukáže, že strata alebo poškodenie podľa okolností prípadu mohli vzniknúť z jedného alebo viacerých osobitných nebezpečenstiev uvedených v článku 36 ods. 3, platí domnienka, že škoda vznikla z tohto dôvodu. Oprávnená osoba má však právo dokázať, že strata alebo poškodenie neboli spôsobené úplne alebo čiastočne niektorým z týchto nebezpečenstiev.

Článok 38

Nadväzujúci dopravcovia

Ak prepravu, ktorá je predmetom jednej prepravnej zmluvy, vykonávajú nadväzujúci dopravcovia, pristupuje každý dopravca k prepravnej zmluve vo vzťahu k preprave batožiny alebo vozidiel podľa údajov batožinového lístka alebo prepravného dokladu vozidla tým, že preberie batožinu s batožinovým lístkom alebo vozidlo s prepravným dokladom vozidla, a preberá na seba záväzky, ktoré z toho vyplývajú. V takom prípade zodpovedá každý dopravca za vykonanie prepravy po celej trase až po vydanie.

Článok 39

Vykonávajúci dopravca

1. Ak dopravca poveril vykonaním celej prepravy alebo jej časti vykonávajúcemu dopravcu, zostáva dopravca bez ohľadu na to, či mal na to právo podľa prepravnej zmluvy, zodpovedný vo vzťahu k celkovej preprave.
2. Všetky ustanovenia týchto jednotných právnych predpisov o zodpovednosti dopravcu platia aj pre zodpovednosť vykonávajúcemu dopravcu za prepravu, ktorú vykonáva. Články 48 a 52 sa použijú, ak sa uplatnia nároky voči zamestnancom alebo iným osobám, ktorých službu vykonávajúci dopravca využíva pri vykonávaní prepravy.
3. Osobitná dohoda, podľa ktorej preberá dopravca záväzky, ktoré mu nevyplývajú z týchto jednotných právnych predpisov, alebo sa zriekne práv priznaných týmito jednotnými právnymi predpismi, je voči vykonávajúcemu dopravcovi účinná iba vtedy, ak s tým výslovne a písomne súhlasil. Bez ohľadu na to, či s tým vykonávajúcim dopravcom súhlasil, viažu sa povinnosti alebo vyhlásenia o zrieknutí sa práv vyplývajúce z takejto osobitnej dohody naďalej na dopravcu.
4. Ak a v rozsahu, v akom dopravca a vykonávajúcim dopravcom nesú zodpovednosť, zodpovedajú spoločne a nerozdielne.
5. Celková výška náhrady, ktorú má vyplatiť dopravca, vykonávajúcim dopravcom a jeho zamestnanci a iné osoby, ktorých služby využívajú pri vykonávaní prepravy, neprekročí obmedzenia stanovené v týchto jednotných právnych predpisoch.
6. Týmto článkom nie sú dotknuté práva dopravcu a vykonávajúcemu dopravcu na vzájomný postih.

Článok 40

Domnienka o strate

1. Oprávnená osoba môže bez ďalšieho preukazovania považovať jednotlivý kus batožiny za stratený, ak nebol vydaný alebo ak nebol pripravený na vydanie do 14 dní odo dňa požiadania o jeho vydanie podľa článku 22 ods. 3.
2. Ak sa kus batožiny, ktorý bol považovaný za stratený, nájde do jedného roka po tom, ako sa žiadalo o jeho vydanie, dopravca je povinný o tom informovať oprávnenú osobu, ak je jej adresa známa alebo ak ju možno zistiť.

3. Oprávnená osoba môže do 30 dní po prijatí informácie uvedenej v odseku 2 požiadať o vydanie batožiny. V tomto prípade je povinná zaplatiť výdavky za prepravu batožiny z miesta jej podania na miesto jej dodania a vrátiť prijatú náhradu škody, po prípadnom odpočítaní výdavkov, ktoré v nej boli zahrnuté. Zachová si však nároky na náhradu škody pre oneskorené vydanie podľa článku 43.

4. Ak sa nepožiadala o vrátenie nájdeného kusu batožiny v lehote stanovenej v odseku 3 alebo ak sa kus batožiny našiel neskôr ako jeden rok od požiadania o jeho vydanie, dopravca s ním naloží podľa zákonov a predpisov platných v mieste, kde sa batožina nachádza.

Článok 41

Náhrada škody pri strate

1. Pri úplnej alebo čiastočnej strate cestovnej batožiny je dopravca povinný bez ďalšej náhrady škody zaplatiť:
 - a) ak je výška spôsobenej straty alebo škody dokázaná, náhradu v tejto výške, ktorá však nesmie presiahnuť 80 zúčtovacích jednotiek za každý chýbajúci kilogram hrubej hmotnosti alebo 1 200 zúčtovacích jednotiek za každý kus batožiny;
 - b) ak nie je výška spôsobenej straty alebo škody dokázaná, paušálnu náhradu škody vo výške 20 zúčtovacích jednotiek za každý chýbajúci kilogram hrubej hmotnosti alebo vo výške 300 zúčtovacích jednotiek za každý kus batožiny.

Spôsob náhrady škody za každý chýbajúci kilogram alebo za každý kus batožiny stanovujú všeobecné prepravné podmienky.

2. Dopravca je povinný okrem toho nahradiť dovoznú za batožinu a iné sumy zaplatené v súvislosti s prepravou strateného kusu batožiny, ako aj už zaplatené clo a spotrebné dane.

Článok 42

Náhrada škody pri poškodení

1. Pri poškodení cestovnej batožiny je dopravca povinný bez ďalšej náhrady škody zaplatiť náhradu zodpovedajúcu zníženiu hodnoty batožiny.
2. Náhrada škody nesmie presiahnuť:
 - a) ak je poškodením znehodnotená celá batožina, sumu, ktorú by bolo treba zaplatiť v prípade úplnej straty;
 - b) ak je poškodením znehodnotená iba časť batožiny, sumu, ktorú by bolo treba zaplatiť v prípade straty znehodnotenej časti.

Článok 43

Náhrada škody pri oneskorenom vydaní

1. Pri oneskorenom vydaní cestovnej batožiny je dopravca povinný zaplatiť za každých začatých 24 hodín od požiadania o jej vydanie, najviac však za 14 dní:
 - a) ak oprávnená osoba preukáže, že oneskorením vydania vznikla škoda, náhradu vo výške škody až do sumy 0,80 zúčtovacej jednotky za každý kilogram hrubej hmotnosti alebo 14 zúčtovacích jednotiek za každý kus oneskorene vydané batožiny;
 - b) ak oprávnená osoba nepreukáže, že oneskorením vydania vznikla škoda, paušálnu náhradu škody 0,14 zúčtovacej jednotky za každý kilogram hrubej hmotnosti alebo 2,80 zúčtovacej jednotky za každý kus oneskorene vydané batožiny.

Spôsob náhrady škody za každý chýbajúci kilogram alebo za každý kus batožiny stanovujú všeobecné prepravné podmienky.

2. Pri úplnej strate batožiny sa náhrada škody podľa odseku 1 neposkytuje súběžne s náhradou škody podľa článku 41.

3. Pri čiastočnej strate batožiny sa vyplatí náhrada škody podľa odseku 1 za časť, ktorá sa nestratila.
4. Pri poškodení batožiny, ktoré nenastalo oneskorením vydania, sa poskytuje náhrada škody podľa odseku 1 prípadne spolu s náhradou škody podľa článku 42.
5. Náhrada škody podľa odseku 1 spolu s náhradou škody podľa článkov 41 a 42 nesmie v žiadnom prípade presiahnuť výšku náhrady škody pri úplnej strate batožiny.

Oddiel 3

Vozidlá

Článok 44

Náhrada škody pri meškaní

1. Ak je vozidlo z dôvodov spôsobených dopravcom naložené neskoršie alebo oneskorene vydané a ak oprávnená osoba preukáže, že tým vznikla strata alebo škoda, dopravca je povinný zaplatiť náhradu škody v sume neprekračujúcej výšku prepravného za vozidlo.
2. Ak sa oprávnená osoba pri oneskorenej nakládke z dôvodu na strane dopravcu vzdá vykonania prepravnej zmluvy, vráti sa jej prepravné. Ak preukáže, že týmto meškaním vznikla strata alebo škoda, môže okrem toho žiadať náhradu vo výške neprekračujúcej prepravné za prepravu vozidla.

Článok 45

Náhrada škody pri strate

Pri úplnej alebo čiastočnej strate vozidla sa náhrada za preukázanú stratu alebo škodu oprávnenej osobe vypočíta podľa všeobecnej hodnoty vozidla. Táto náhrada nepresiahne 8 000 zúčtovacích jednotiek. Príves s nákladom alebo bez neho sa považuje za samostatné vozidlo.

Článok 46

Zodpovednosť za iné predmety

1. Za škodu na predmetoch ponechaných vo vozidle alebo na predmetoch nachádzajúcich sa v schránkach (napr. obaly na batožinu alebo boxy na lyže), ktoré sú pevne upevnené na vozidle, zodpovedá dopravca len vtedy, ak ju sám zavinil. Celková náhrada škody nepresiahne 1 400 zúčtovacích jednotiek.
2. Za predmety upevnené na vozidlo zvonka vrátane schránok podľa odseku 1 zodpovedá dopravca len vtedy, ak sa preukáže, že strata alebo škoda bola zavinená konaním alebo opomenutím dopravcu buď s úmyslom takúto stratu alebo škodu spôsobiť, alebo z ľahkomyselnosti a s vedomím, že takáto strata alebo škoda pravdepodobne vznikne.

Článok 47

Uplatniteľné právo

S výhradou ustanovení tohto oddielu sa na vozidlá vzťahujú ustanovenia oddielu 2 o zodpovednosti za batožinu.

KAPITOLA IV

Spoločné ustanovenia

Článok 48

Strata práva na obmedzenie zodpovednosti

Obmedzenia zodpovednosti určené týmito jednotnými právnymi predpismi a ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré obmedzujú náhradu škody pevnou sumou, sa neuplatnia, ak sa preukáže, že strata alebo škoda bola spôsobená konaním alebo opomenutím dopravcu buď s úmyslom takúto stratu alebo škodu spôsobiť, alebo z ľahkomyselnosti a s vedomím, že takáto strata alebo škoda pravdepodobne vznikne.

Článok 49

Prepočet a úročenie

1. Ak sa pri výpočte náhrady škody musia prepočítať sumy vyjadrené v cudzej mene, prepočítavajú sa podľa kurzu platného v deň a v mieste výplaty náhrady škody.
2. Oprávnená osoba si môže nárokovať úroky z náhrady škody vo výške päť percent ročne, a to odo dňa reklamácie podľa článku 55 alebo, ak nebola podaná reklamácia, odo dňa podania žaloby.
3. Z náhrady škody podľa článkov 27 a 28 však úroky plynú až odo dňa, v ktorom došlo k rozhodujúcim okolnostiam pre výpočet náhrady škody, ak je tento deň neskorší ako deň reklamácie alebo podania žaloby.
4. Pri batožine sa môžu nárokovať úroky len vtedy, ak náhrada škody prekročí 16 zúčtovacích jednotiek za každý batožinový lístok.
5. Ak pri batožine oprávnená osoba nepredloží v primeranej lehote, ktorá sa jej poskytla, dopravcovi doklady potrebné na konečné vybavenie reklamácie nepočítajú sa úroky od uplynutia tejto lehoty do doby predloženia týchto dokladov.

Článok 50

Zodpovednosť pri jadrovej udalosti

Dopravca je oslobodený od zodpovednosti podľa týchto jednotných právnych predpisov, ak stratu alebo škodu spôsobila jadrová udalosť a ak podľa vnútroštátnych zákonov a predpisov o zodpovednosti v oblasti jadrovej energie zodpovedá za túto stratu alebo škodu prevádzkovateľ jadrového zariadenia alebo iná osoba, ktorá ho zastupuje.

Článok 51

Osoby, za ktoré zodpovedá dopravca

Dopravca zodpovedá za svojich zamestnancov a za iné osoby, ktorých službu využíva pri vykonávaní prepravy, ak títo zamestnanci a iné osoby vykonávajú svoje povinnosti. Manažéri infraštruktúry, na ktorej sa uskutočňuje preprava, sa považujú za osoby, ktorých službu dopravca využíva pri vykonávaní prepravy.

Článok 52

Iné nároky

1. Vo všetkých prípadoch, na ktoré sa vzťahujú tieto jednotné právne predpisy, možno uplatniť voči dopravcovi nárok na náhradu škody, bez ohľadu na jeho právnu podstatu, len za predpokladov a v medziach stanovených v týchto jednotných právnych predpisoch.
2. To isté platí pre nároky voči zamestnancom a iným osobám, za ktoré zodpovedá dopravca podľa článku 51.

HLAVA V

ZODPOVEDNOSŤ CESTUJÚCEHO

Článok 53

Osobitné zásady zodpovednosti

Cestujúci zodpovedá dopravcovi za každú škodu:

- a) ktorá vznikne tým, že si nesplní povinnosti, ktoré preňho vyplývajú

1. z článkov 10, 14 a 20;

2. z osobitných ustanovení všeobecných prepravných podmienok o preprave vozidiel alebo

3. z Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID), alebo

b) ktorú zapríčinia predmety alebo zvieratá, ktoré si berie so sebou,

ak nepreukáže, že stratu alebo škodu spôsobili okolnosti, ktorým napriek správaniu zodpovedného cestujúceho nemohol zabrániť a ktorých následky nemohol odvrátiť. Týmto ustanovením nie je dotknutá zodpovednosť dopravcu podľa článku 26 a článku 33 ods. 1.

HLAVA VI

UPLATŇOVANIE NÁROKOV

Článok 54

Zistenie čiastočnej straty alebo poškodenia

1. Ak dopravca zistí alebo ak sa domnieva, že došlo k čiastočnej strate alebo poškodeniu prepravovaného predmetu (batožiny, vozidla), ktorý je pod jeho ochranou, alebo ak to tvrdí oprávnená osoba, dopravca je povinný bezodkladne a podľa možnosti v prítomnosti oprávnenej osoby spísať zápisnicu, v ktorej podľa povahy straty alebo škody uvedie stav predmetu a pokiaľ je to možné tiež rozsah a príčinu straty alebo škody, ako aj čas jej vzniku.

2. Odpis tejto zápisnice sa vydá bezplatne oprávnenej osobe.

3. Ak oprávnená osoba neuzná zistenia uvedené v zápisnici, môže požiadať, aby stav batožiny alebo vozidla, ako aj príčinu a rozsah straty alebo škody zistil znalec určený stranami prepravnej zmluvy alebo súdom. Pre toto konanie platia zákony a predpisy štátu, v ktorom sa zistenie robí.

Článok 55

Reklamácie

1. Reklamácie, ktoré sa týkajú zodpovednosti dopravcu pri usmrtení a zranení cestujúcich, je potrebné podať písomne dopravcovi, voči ktorému možno uplatňovať nároky súdnou cestou. V prípade prepravy, ktorá bola predmetom jednej zmluvy a bola uskutočnená po sebe nasledujúcimi dopravcami, možno podať reklamáciu u prvého alebo posledného dopravcu, ako aj u dopravcu, ktorý má v štáte trvalého bydliska alebo obvyklého pobytu cestujúceho hlavné miesto podnikateľskej činnosti, pobočku alebo obchodné zastúpenie, prostredníctvom ktorých bola uzavretá prepravná zmluva.

2. Ostatné reklamácie na základe prepravnej zmluvy sa podávajú písomne dopravcovi uvedenému v článku 56 ods. 2 a 3.

3. Doklady, ktoré chce oprávnená osoba priložiť k reklamácii, sa musia predložiť v origináli alebo v druhopise, ktorý musí byť na žiadosť dopravcu riadne overený. Na vybavenie reklamácie môže dopravca žiadať odovzdanie cestovného lístka, batožinového lístka a prepravného dokladu vozidla.

Článok 56

Dopravcovia, voči ktorým možno uplatňovať nároky súdnou cestou

1. Nároky na náhradu škody na základe zodpovednosti dopravcu pri usmrtení a zranení cestujúcich možno uplatniť súdnou cestou iba voči dopravcovi zodpovednému v zmysle článku 26 ods. 5.

2. S výhradou odseku 4 možno uplatniť iné nároky cestujúceho na základe prepravnej zmluvy len voči prvému, poslednému alebo tomu dopravcovi, ktorý vykonal časť prepravy, v priebehu ktorej nastali skutočnosti odôvodňujúce tento nárok.

3. Ak je pri preprave po sebe nasledujúcimi dopravcami uvedený na batožinovom lístku alebo v prepravnom doklade vozidla s jeho súhlasom dopravca zodpovedný za jej vydanie, možno voči nemu uplatniť súdnou cestou nároky podľa odseku 2 aj vtedy, ak nedostal batožinu alebo neprevzal vozidlo.

4. Nároky na vrátenie sumy, ktorá bola zaplatená na základe prepravnej zmluvy, možno uplatniť súdnou cestou voči dopravcovi, ktorý sumu vybral, alebo voči dopravcovi, v mene ktorého sa suma vybrala.

5. Protižalobou alebo námietkami možno uplatniť nároky tiež voči iným dopravcom, než sú dopravcovia uvedení v odsekoch 2 a 4, ak sa hlavná žaloba zakladá na tej istej prepravnej zmluve.
6. Ak sa tieto jednotné právne predpisy uplatnia na vykonávajúceho dopravcu, možno nároky uplatniť súdnou cestou aj voči nemu.
7. Ak má žalobca možnosť voľby medzi viacerými dopravcami, jeho právo voľby zanikne, len čo podá žalobu voči jednému z nich; to platí aj vtedy, ak má žalobca možnosť voľby medzi jedným alebo viacerými dopravcami a vykonávajúcim dopravcom.

Článok 58

Zánik nárokov pri usmrtení alebo zranení cestujúcich

1. Všetky nároky oprávnenej osoby vyplývajúce zo zodpovednosti dopravcu pri usmrtení alebo zranení cestujúceho zanikajú, ak oprávnená osoba najneskoršie do 12 mesiacov po tom, ako sa dozvedela o strate alebo poškodení, neoznámí úraz cestujúceho niektorému z dopravcov, ktorému možno podať reklamáciu podľa článku 55 ods. 1. Ak oprávnená osoba oznámí úraz dopravcovi ústne, musí dopravca o tomto ústnom oznámení vyhotoviť potvrdenie.
2. Nároky však nezanikajú, ak:
- a) oprávnená osoba podala počas lehoty stanovenej v odseku 1 reklamáciu niektorému z dopravcov uvedených v článku 55 ods. 1;
 - b) sa zodpovedný dopravca dozvedel počas lehoty stanovenej v odseku 1 o úraze cestujúceho iným spôsobom;
 - c) opomenutie alebo meškanie oznámenia spôsobili okolnosti, ktoré nemožno pričítať na ťarchu oprávnenej osoby;
 - d) oprávnená osoba preukáže, že úraz bol spôsobený zavinením dopravcu.

Článok 59

Zánik nárokov pri preprave batožiny

1. Prevzatím batožiny oprávnenou osobou zanikajú všetky nároky voči dopravcovi z prepravnej zmluvy pri čiastočnej strate, poškodení alebo oneskorenom vydaní.
2. Nároky však nezanikajú:
- a) pri čiastočnej strate alebo poškodení, ak:
 - 1. stratu alebo poškodenie zistila oprávnená osoba podľa článku 54 pred prevzatím batožiny;
 - 2. zistenie, ktoré sa malo uskutočniť podľa článku 54, sa opomenulo iba zavinením dopravcu;
 - b) pri zjavne nepoznateľnej strate alebo poškodení, ktorú zistila oprávnená osoba až po prevzatí batožiny, ak:
 - 1. požiada o zistenie podľa článku 54 ihneď po objavení straty alebo poškodenia a najneskôr tri dni po prevzatí batožiny a
 - 2. okrem toho preukáže, že k strate alebo poškodeniu došlo v čase od prijatia batožiny na prepravu do jej vydania;
 - c) pri oneskorenom vydaní, ak oprávnená osoba uplatnila v priebehu 21 dní svoje práva voči niektorému z dopravcov uvedených v článku 56 ods. 3;
 - d) ak oprávnená osoba preukáže, že strata alebo poškodenie vznikli zavinením dopravcu.

Článok 60

Premlčanie

1. Nároky na náhradu škody vyplývajúce zo zodpovednosti dopravcu pri usmrtení a zranení cestujúcich sa premlčujú takto:
- a) nároky cestujúceho – po troch rokoch, počítajúc od prvého dňa po úraze;

b) nároky ostatných oprávnených osôb – po troch rokoch, počítajúc od prvého dňa po úmrtí cestujúceho, najneskoršie však po piatich rokoch, počítajúc od prvého dňa po úraze.

2. Ostatné nároky vyplývajúce z prepravnej zmluvy sa premlčujú po jednom roku. Premlčacia lehota je však dva roky pri nárokoch na náhradu straty alebo poškodenia spôsobeného konaním alebo nekonaním buď s úmyslom takúto stratu alebo poškodenie spôsobiť, alebo z ľahkomyseľnosti a s vedomím, že takáto strata alebo poškodenie pravdepodobne vznikne.

3. Premlčacia lehota podľa odseku 2 sa začína pri nárokoch:

a) na náhradu škody pri úplnej strate štrnástym dňom po uplynutí lehoty stanovenej v článku 22 ods. 3;

b) na náhradu škody pri čiastočnej strate, poškodení alebo oneskorenom vydaní dňom vydania;

c) vo všetkých ostatných prípadoch týkajúcich sa prepravy cestujúcich dňom, v ktorom uplynula platnosť cestovného lístka.

Deň označený ako začiatok premlčacej lehoty sa do nej nepočíta.

4. Inak pre neplynutie a prerušenie premlčania platí vnútroštátne právo.

HLAVA VII

VZÁJOMNÉ VZŤAHY MEDZI DOPRAVCAMI

Článok 61

Rozdelenie cestovného a prepravného

1. Každý dopravca je povinný zaplatiť zúčastneným dopravcom podiel, ktorý na nich pripadá z cestovného a prepravného, ktoré vybral alebo mal vybrať. Spôsob platenia určujú dohody uzavreté medzi dopravcami.

2. Článok 6 ods. 3, článok 16 ods. 3 a článok 25 sa vzťahujú aj na vzťahy medzi po sebe nasledujúcimi dopravcami.

Článok 62

Právo na postih

1. Ak dopravca zaplatil náhradu škody podľa týchto jednotných právnych predpisov, má právo na postih voči dopravcom zúčastneným na preprave podľa nasledujúcich ustanovení:

a) dopravca sám zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil;

b) ak stratu alebo škodu spôsobili viacerí dopravcovia, každý z nich zodpovedá za stratu alebo škodu, ktorú spôsobil; ak takéto rozlíšenie nie je možné, náhrada škody sa rozdelí medzi dopravcov podľa písmena c);

c) ak nemožno dokázať, ktorý dopravca spôsobil stratu alebo škodu, rozdelí sa náhrada škody medzi všetkých dopravcov zúčastnených na preprave s výnimkou tých dopravcov, ktorí dokážu, že stratu alebo škodu nespôsobili; rozdelenie sa vykoná v pomere k príslušnému podielu cestovného a prepravného, ktorý na nich pripadá.

2. Pri platobnej neschopnosti niektorého z týchto dopravcov sa nezaplatený podiel, ktorý na neho pripadá, rozdelí medzi ostatných dopravcov zúčastnených na preprave, a to v pomere k cestovnému a prepravnému, ktoré na nich pripadá.

Článok 63

Konanie pri postihu

1. Dpravca, voči ktorému sa uplatňuje postih podľa článku 62, nemôže popierať platnosť výplaty náhrady dopravcom, ktorý uplatňuje tento postih, ak bola náhrada škody stanovená súdom a ak bol skôr menovaný dopravca riadne oboznámený s právnym sporom a týmto spôsobom mal možnosť do neho vstúpiť. Súd, ktorý vedie hlavný spor, určí lehoty na oznámenie sporu a na vstup do neho.

2. Dpravca, ktorý uplatňuje postih, musí podať len jednu žalobu na tom istom súde proti všetkým dopravcom, s ktorými sa nedohodol, inak stráca právo na postih voči tým dopravcom, ktorých nežaloval.

3. Súd je povinný v jednom rozsudku rozhodnúť o všetkých postihoch, o ktorých pojednáva.
4. Dopravca, ktorý chce uplatniť právo na postih súdnou cestou, môže uplatniť svoj nárok na príslušnom súde štátu, na území ktorého má jeden z dopravcov zúčastnených na preprave hlavné miesto podnikateľskej činnosti, pobočku alebo obchodné zastúpenie, prostredníctvom ktorých bola uzavretá prepravná zmluva.
5. Ak sa má podať žaloba voči viacerým dopravcom, žalujúci dopravca má možnosť voľby medzi príslušnými súdmi podľa odseku 4.
6. Konanie pri postihu sa nesmie spájať s konaním o náhrade škody, ktoré iniciovala oprávnená osoba na základe prepravnej zmluvy.

Článok 64

Dohody o postihoch

Dopravcovia môžu medzi sebou uzavrieť dohody, ktoré sa odchyľujú od článkov 61 a 62.

PRÍLOHA II

MINIMÁLNE INFORMÁCIE, KTORÉ MAJÚ POSKYTOVAŤ ŽELEZNIČNÉ PODNIKY A PREDAJCOVIA CESTOVNÝCH LÍSTKOV

Časť I: Informácie pred cestou

Všeobecné podmienky uplatniteľné na zmluvu

Cestovný poriadok a podmienky najrýchlejšej cesty

Cestovný poriadok a podmienky pre všetky typy dostupného cestovného, so zvýraznením najnižšieho cestovného

Prístupnosť, podmienky prístupu a dostupnosť zariadení pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou vo vlaku v súlade so smernicou (EÚ) 2019/882 a nariadeniami (EÚ) č. 454/2011 a (EÚ) č. 1300/2014

Dostupnosť kapacít a podmienky prístupu pre bicykle

Dostupnosť sedadiel v prvej a druhej triede, ako aj v ležadlových vozňoch a lôžkových vozňoch

Narušenie cesty a meškanie (plánované a v reálnom čase)

Dostupnosť zariadení vo vlaku vrátane Wi-Fi a toaliet, a služieb vo vlaku vrátane pomoci, ktorú cestujúcim poskytuje personál

Informácie pred nákupom o tom, či cestovný lístok alebo cestovné lístky predstavujú priamy cestovný lístok

Postupy reklamácie stratenej batožiny

Postupy predloženia sťažností

Časť II: Informácie počas cesty

Služby a zariadenia vo vlaku vrátane Wi-Fi

Nasledujúca stanica

Narušenie cesty a meškanie (plánované a v reálnom čase)

Hlavné prípoje

Otázky bezpečnosti a bezpečnostnej ochrany

Časť III: Operácie týkajúce sa rezervačných systémov

Žiadosti týkajúce sa dostupnosti služieb železničnej prepravy vrátane platných taríf

Žiadosti o rezerváciu služieb železničnej prepravy

Žiadosti o čiastočné alebo úplné zrušenie rezervácie

PRÍLOHA III

MINIMÁLNE NORMY KVALITY SLUŽIEB

Informácie a cestovné lístky

Presnosť spojov a všeobecné zásady o narušení spojov

Meškania

- i) celkové priemerné meškanie spojov ako percento v každej kategórii spojov (diaľkové, regionálne a mestské/prímestské);
- ii) percentuálny podiel meškaní spôsobených okolnosťami uvedenými v článku 19 ods. 10;
- iii) percento spojov s meškaním pri odchode;
- iv) percento spojov s meškaním pri príchode:
 - percento meškaní v trvaní menej ako 60 minút;
 - percento meškaní v trvaní od 60 do 119 minút;
 - percento meškaní v trvaní 120 minút a viac.

Odrieknutie spojov

- i) odrieknutie spojov ako percento v každej kategórii spojov (medzinárodné, vnútroštátne diaľkové, regionálne a mestské/prímestské);
- ii) odrieknutie spojov, ktoré bolo spôsobené okolnosťami uvedenými v článku 19 ods. 10, ako percento v každej kategórii spojov (medzinárodné, vnútroštátne diaľkové, regionálne a mestské/prímestské).

Čistota železničných vozidiel a zariadení na staniciach (kvalita vzduchu a regulátor teploty vo vozňoch, hygiena sociálnych zariadení atď.)

Prieskum spokojnosti zákazníkov

Vybavovanie sťažností, vrátenie peňazí a náhrady škody v prípade nedodržania noriem kvality služieb

Pomoc poskytovaná osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou a diskusie o tejto pomoci so zastupiteľskými organizáciami a v relevantnom prípade so zástupcami osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou

PRÍLOHA IV

TABUĽKA ZHODY

Nariadenie (ES) č. 1371/2007	Toto nariadenie
článok 1	článok 1
článok 1 písm. a)	článok 1 písm. a)
článok 1 písm. b)	článok 1 písm. b)
—	článok 1 písm. c)
článok 1 písm. c)	článok 1 písm. d)
—	článok 1 písm. e)
článok 1 písm. d)	článok 1 písm. f)
článok 1 písm. e)	článok 1 písm. g)
—	článok 1 písm. h)
článok 1 písm. f)	článok 1 písm. i)
článok 2	článok 2
článok 2 ods. 1	článok 2 ods. 1
článok 2 ods. 2	—
článok 2 ods. 3	—
článok 2 ods. 4	—
článok 2 ods. 5	článok 2 ods. 6 písm. a), článok 2 ods. 8
článok 2 ods. 6	článok 2 ods. 6 písm. b)
článok 2 ods. 7	článok 2 ods. 7
—	článok 2 ods. 2
—	článok 2 ods. 3
—	článok 2 ods. 4
—	článok 2 ods. 5
článok 3	článok 3
článok 3 bod 1	článok 3 bod 1
článok 3 body 2 a 3	—
článok 3 bod 4	článok 3 bod 2

Nariadenie (ES) č. 1371/2007	Toto nariadenie
článok 3 bod 5	článok 3 bod 3
článok 3 bod 6	článok 3 bod 4
článok 3 bod 7	článok 3 bod 5
článok 3 bod 8	článok 3 bod 6
—	článok 3 bod 7
článok 3 bod 9	článok 3 bod 8
článok 3 bod 10	článok 3 bod 9
—	článok 3 bod 10
—	článok 3 bod 11
článok 3 bod 11	článok 3 bod 12
—	článok 3 bod 13
—	článok 3 bod 14
—	článok 3 bod 15
—	článok 3 bod 16
článok 3 bod 12	článok 3 bod 17
—	článok 3 bod 18
článok 3 bod 13	článok 3 bod 19
—	článok 3 bod 20
článok 3 bod 15	článok 3 bod 21
—	článok 3 bod 22
článok 4	článok 4
—	článok 5
článok 5	článok 6
článok 6	článok 7
článok 7	článok 8
článok 8	článok 9
—	článok 10
článok 9	článok 11
—	článok 12

Nariadenie (ES) č. 1371/2007	Toto nariadenie
článok 11	článok 13
článok 12	článok 14
článok 13	článok 15
článok 14	článok 16
článok 15	článok 17
článok 16	článok 18
—	článok 18 ods. 2, 3, 4, 5, 6, 7
článok 17 ods. 1	článok 19 ods. 1, 2, 3, 4
—	článok 19 ods. 5, 6
článok 17 ods. 2	článok 19 ods. 7
článok 17 ods. 3	článok 19 ods. 8
článok 17 ods. 4	článok 19 ods. 9
—	článok 19 ods. 10
článok 18	článok 20
—	článok 20 ods. 6
článok 19	článok 21
článok 20	článok 22
článok 21 ods. 1	—
článok 21 ods. 2	článok 23 ods. 1 písm. g)
články 22 a 23	článok 23
článok 22 ods. 2	—
článok 24	článok 24
článok 25	článok 25 ods. 1, 2 a 3
—	článok 26
článok 26	článok 27
článok 27	článok 28
—	článok 28 ods. 3
článok 27 ods. 3	článok 28 ods. 4

Nariadenie (ES) č. 1371/2007	Toto nariadenie
článok 28	článok 29
článok 29	článok 30
článok 30	článok 31
—	články 32 a 33
článok 31	článok 34
—	článok 34 ods. 1 a 3
článok 32	článok 35
—	článok 35 ods. 2
článok 33	—
článok 34	článok 36
článok 35	článok 38
—	článok 37
článok 36	článok 39
—	článok 40
článok 37	článok 41
príloha I	príloha I
príloha II	príloha II
príloha III	príloha III
—	príloha IV

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/783**z 29. apríla 2021,****ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1293/2013****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Právne predpisy a politika Únie v oblasti životného prostredia a klímy, ako aj relevantné právne prepisy a politika Únie v oblasti energetiky prispeli v značnej miere k zlepšeniu stavu životného prostredia. V oblasti životného prostredia a klímy však naďalej pretrvávajú veľké problémy, ktoré budú mať závažné negatívne dôsledky pre Úniu a blahobyt jej občanov, pokiaľ sa nebudú riešiť.
- (2) Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE), zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1293/2013 na obdobie rokov 2014 až 2020 ⁽⁴⁾, je posledný zo série programov Únie od roku 1992, ktoré podporujú vykonávanie právnych predpisov a politických priorít v oblasti životného prostredia a klímy. V nedávnom hodnotení v polovici obdobia program LIFE získal pozitívne hodnotenie, podľa ktorého smeruje k účinnosti, efektívnosti a relevantnosti. V programe LIFE 2014 – 2020 by sa teda malo pokračovať s určitými obmenami, ako vyplýva z hodnotenia programu v polovici obdobia a z následných hodnotení. V súlade s uvedeným by sa Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) (ďalej len „program LIFE“) mal zriadiť na obdobie siedmich rokov s cieľom zosúladiť jeho trvanie s trvaním viacročného finančného rámca stanoveného v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 ⁽⁵⁾.
- (3) Program LIFE, ktorý je zameraný na dosiahnutie cieľov stanovených právnymi predpismi, politikou a plánmi, najmä cieľov stanovených v oznámení Komisie z 11. decembra 2019 o Európskej zelenej dohode (ďalej len „Európska zelená dohoda“), a medzinárodnými záväzkami Únie v oblasti životného prostredia a klímy a relevantnými právnymi predpismi, politikou a plánmi a medzinárodnými záväzkami Únie v oblasti energetiky, by mal prispieť k spravodlivému prechodu na udržateľné, obehové, energeticky efektívne, klimaticky neutrálne a odolné hospodárstvo založené na obnoviteľných zdrojoch energie, k ochrane, obnove a zlepšeniu kvality životného prostredia vrátane vzduchu, vody a pôdy a zdravia, a k zastaveniu a zvráteniu straty biodiverzity, okrem iného podporou realizácie a riadenia sústavy Natura 2000 a bojom proti degradácii ekosystémov, a to buď priamymi

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 226.⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 461, 21.12.2018, s. 156.⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní zo 16. marca 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z 26. apríla 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1293/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení programu pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a o zrušení nariadenia (ES) č. 614/2007 (Ú. v. EÚ L 347 20.12.2013, s. 185).⁽⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

zásahmi, alebo podporou začlenenia uvedených cieľov do iných politík. Programom LIFE by sa tiež mala podporovať vykonávanie všeobecných akčných programov prijatých v súlade s článkom 192 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), ako je 7. environmentálny akčný program ⁽⁶⁾, a akéhokoľvek následného environmentálneho akčného programu Únie.

- (4) Únia je odhodlaná vypracovať komplexný prístup k cieľom udržateľného rozvoja vytýčeným v Agende Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj do roku 2030, v rámci ktorých sa zdôrazňuje vnútorné prepojenie medzi riadením prírodných zdrojov s cieľom zabezpečiť ich dlhodobú dostupnosť a ekosystémovými službami, a ich súvis so zdravím ľudí a udržateľným a sociálne inkluzívnym hospodárskym rastom. V tomto duchu by mal program LIFE zohľadňovať zásady solidarity a výrazne prispieť k hospodárskemu rozvoju, ako aj k sociálnej súdržnosti.
- (5) V záujme presadzovania udržateľného rozvoja by sa environmentálne požiadavky a požiadavky v oblasti ochrany klímy mali začleniť do vymedzovania a vykonávania všetkých politík a činností Únie. Mala by sa preto podporovať súčinnosť a komplementárnosť s inými programami financovania Únie, a to aj uľahčením financovania činností, ktoré dopĺňajú strategické integrované projekty a strategické projekty v oblasti ochrany prírody a podporujú využívanie a reprodukciu riešení vytvorených v rámci programu LIFE. V záujme zamedzenia dvojitého financovania je nevyhnutná koordinácia. Komisia a členské štáty by mali prijať opatrenia, aby sa zabránilo administratívnejmu prekryvaniu a administratívnej záťaži prijímateľov v dôsledku povinnosti predkladať správy v rámci rôznych finančných nástrojov.
- (6) Program LIFE by mal prispieť k udržateľnému rozvoju a k plneniu cieľov právnych predpisov, stratégií, plánov a medzinárodných záväzkov Únie v oblasti životného prostredia a klímy, ako aj relevantných právnych predpisov, stratégií, plánov a medzinárodných záväzkov Únie v oblasti energetiky, najmä pokiaľ ide o Agendu Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj do roku 2030, Dohovor o biologickej diverzite ⁽⁷⁾ a Parížsku dohodu prijatú na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy ⁽⁸⁾ (ďalej len „Parížska dohoda o zmene klímy“) a okrem iných aj Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia ⁽⁹⁾ (ďalej len „Aarhuský dohovor“), Dohovor EHK o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov, Bazilejský dohovor OSN o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní, Rotterdamský dohovor OSN o udeľovaní predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení pre vybrané nebezpečné chemikálie a pesticídy v medzinárodnom obchode a Štokholmský dohovor OSN o perzistentných organických látkach.
- (7) Únia prikladá veľký význam dlhodobej udržateľnosti výsledkov projektov financovaných z programu LIFE a schopnosti zabezpečiť a udržať ich po realizácii projektu, okrem iného prostredníctvom pokračovania projektov alebo reprodukciou alebo prenosom výsledkov.
- (8) Plnenie záväzkov Únie v rámci Parížskej dohody o zmene klímy si vyžaduje transformáciu Únie na udržateľnú, obehovú, energeticky efektívnu, klimaticky neutrálnu a odolnú spoločnosť, ktorá bude založená na obnoviteľných zdrojoch energie. Takáto transformácia si zas vyžaduje akciu, ktorá podporuje energetickú efektívnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov a prispieva k vykonávaniu rámca politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030 a integrovaných energetických a klimatických plánov členských štátov, ako aj k vykonávaniu dlhodobej stratégie Únie v oblasti energetiky a klímy, a to najmä v sektoroch, ktoré najviac prispievajú k súčasnej úrovni emisií skleníkových plynov a úrovni znečistenia, v súlade s dlhodobými cieľmi Parížskej dohody o zmene klímy. Program LIFE by mal obsahovať aj opatrenia, ktoré prispejú k vykonávaniu politiky Únie v oblasti adaptácie na zmenu klímy, ktorej cieľom je znížiť zraniteľnosť voči nepriaznivým účinkom zmeny klímy.

⁽⁶⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1386/2013/EÚ z 20. novembra 2013 o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 „Dobrá život v rámci možností našej planéty“ (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 171).

⁽⁷⁾ Rozhodnutie Rady 93/626/EHS z 25. októbra 1993 o uzavretí Dohovoru o biologickej diverzite (Ú. v. ES L 309, 13.12.1993, s. 1).

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ L 124, 17.5.2005, s. 4.

- (9) Projekty v rámci nového podprogramu programu LIFE s názvom „Prechod na čistú energiu“ by sa mali zamerať na budovanie kapacít a šírenie poznatkov, zručností, inovatívnych techník, metód a riešení pre dosiahnutie cieľov právnych predpisov a politiky Únie zameraných na prechod na obnoviteľné zdroje energie a zvýšenie energetickej efektívnosti. Takýmto budovaním kapacít a šírením sú zvyčajne koordinačné a podporné akcie s vysokou pridanou hodnotou na úrovni Únie, ktorých cieľom je odstrániť prekážky na trhu brániace prechodu spoločnosti a hospodárstva na energiu z udržateľných zdrojov, a do ktorých sa zapájajú hlavne malé a stredné subjekty, ako aj viacerí aktéri vrátane miestnych a regionálnych orgánov verejnej moci a neziskových organizácií. Takéto akcie majú viaceré vedľajšie prínosy, napríklad boj proti energetickej chudobe, zlepšenie kvality vzduchu v interiéroch, znižovanie úrovne miestnych znečisťujúcich látok vďaka zlepšeniam v oblasti energetickej efektívnosti a vyššej distribúcii energie z obnoviteľných zdrojov a prispievajú k pozitívnym miestnym hospodárskym účinkom a sociálne inkluzívnemu rastu.
- (10) S cieľom prispieť k zmierneniu zmeny klímy a medzinárodným záväzkom Únie týkajúcim sa dekarbonizácie treba urýchliť transformáciu energetického sektora. Akcie na budovanie kapacít podporujúce energetickú efektívnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov, ktoré sú do roku 2020 financované v rámci programu Horizont 2020⁽¹⁰⁾, by mali byť začlenené do nového podprogramu programu LIFE s názvom „Prechod na čistú energiu“, keďže ich cieľom nie je financovať excelentnosť a vytvárať inovácie, ale uľahčiť využívanie už dostupných technológií zameraných na energiu z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť, ktoré prispievajú k zmierňovaniu zmeny klímy. Do programu LIFE by mali byť zapojené všetky zainteresované strany a odvetvia, ktoré sa podieľajú na prechode na čistú energiu. Zahnutím takýchto akcií zameraných na budovanie kapacít do programu LIFE sa vytvára možnosť synergií medzi jeho podprogramami a zvyšuje sa celková súdržnosť financovania zo strany Únie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti by sa mali zbierať a rozširovať údaje týkajúce sa využívania existujúcich výskumných a inovačných riešení v projektoch programu LIFE vrátane projektov programu Horizont Európa zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695⁽¹¹⁾ (ďalej len „program Horizont Európa“) a jeho predchodcov.
- (11) Na základe posúdenia vplyvu pripojeného k návrhu Komisie v súvislosti so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002⁽¹²⁾, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ⁽¹³⁾, sa odhaduje, že na splnenie cieľov Únie v oblasti energetiky do roku 2030 budú v období rokov 2021 – 2030 potrebné ďalšie investície vo výške 177 miliárd EUR ročne. Najväčšie medzery sa týkajú investícií do dekarbonizácie budov s cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť a využiť obnoviteľné zdroje energie malého rozsahu, kde je potrebné sústrediť kapitál do projektov, ktoré majú vysoko distribuovaný charakter. Jedným z cieľov podprogramu „Prechod na čistú energiu“, pod ktorý spadá energetická efektívnosť rýchle využívanie energie z obnoviteľných zdrojov, je budovanie kapacít na rozvoj a zoskupovanie takýchto projektov, čím sa podporí aj čerpanie finančných prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov a urýchlia sa investície do energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti, a to aj s využitím finančných nástrojov poskytovaných podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523⁽¹⁴⁾.
- (12) Program LIFE je jediný program, ktorý sa osobitne zameriava na opatrenia v oblasti životného prostredia a klímy, a preto zohráva kľúčovú úlohu pri podpore vykonávania právnych predpisov a politik Únie v týchto oblastiach.
- (13) Synergie s programom Horizont Európa by mali umožniť identifikovanie a stanovenie potrieb výskumu a inovácií, pokiaľ ide o riešenie výziev v oblasti životného prostredia, klímy a energetiky v rámci Únie počas strategického plánovacieho procesu uvedeného programu v oblasti výskumu a inovácií. Program LIFE by mal aj naďalej urýchľovať vykonávanie právnych predpisov a politiky Únie v oblasti životného prostredia a klímy a relevantných

⁽¹⁰⁾ Rozhodnutie Rady 2013/743/EÚ z 3 decembra 2013, ktorým sa zriaďuje osobitný program na vykonávanie programu Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a ktorým sa zrušujú rozhodnutia 2006/971/ES, 2006/972/ES, 2006/973/ES, 2006/974/ES a 2006/975/ES (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 965).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1).

⁽¹²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210).

⁽¹³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

právnych predpisov a politiky Únie v oblasti energetiky, a to aj využívaním a aplikovaním výsledkov výskumu a inovácií z programu Horizont Európa a napomáhaním pri ich zavádzaní vo väčšom rozsahu, ak to môže pomôcť pri riešení problémov spojených so životným prostredím, s klímou alebo energetickou transformáciou. Európska rada pre inováciu v rámci programu Horizont Európa môže poskytnúť podporu na rozšírenie a komercializáciu nových priekopníckych myšlienok, ktoré by mohli vziť z implementácie projektov LIFE. Podobne by sa mali zohľadniť aj synergie s inovačným fondom v rámci systému obchodovania s emisiami zriadeným smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES ⁽¹⁵⁾.

- (14) Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok v rámci programu LIFE, by malo byť tiež možné poskytnúť príspevok z iných programov Únie, ak takéto príspevky nepokrývajú tie isté náklady. V prípade akcií, ktorým sa poskytnú kumulované financovanie z rôznych programov Únie, by sa audit mal vykonať iba raz a spôsobom, ktorý pokryje všetky zapojené programy Únie a ich príslušné platné pravidlá.
- (15) Z oznámenia Komisie z 3. februára 2017 o preskúmaní vykonávania environmentálnych právnych predpisov EÚ: Spoločné výzvy a ako spojiť úsilie na dosiahnutie lepších výsledkov (ďalej len „EIR“ – *Environmental Implementation Review*) vyplýva, že je potrebný značný pokrok, aby sa urýchlilo vykonávanie *acquis* Únie v oblasti životného prostredia a aby sa ciele v oblasti životného prostredia a klímy lepšie začlenili do ostatných politík. Program LIFE by mal preto pôsobiť ako katalyzátor pri riešení horizontálnych, systémových výziev, ako aj prvotných príčin nedostatkov pri vykonávaní identifikovaných v EIR, a pri dosahovaní požadovaného pokroku prostredníctvom vývoja, testovania a reprodukcie nových prístupov; podpory tvorby politiky, jej monitorovania a preskúmavania; zlepšovania riadenia záležitostí týkajúcich sa životného prostredia, zmeny klímy a súvisiacej energetickej transformácie, okrem iného posilnením zapojenia zainteresovaných strán na všetkých úrovniach, budovania kapacít, komunikácie a zvyšovania informovanosti; mobilizácie investícií z investičných programov Únie alebo iných finančných zdrojov a podpory akcií na prekonanie rozličných prekážok brániacich účinnému vykonávaniu kľúčových plánov vyžadovaných v súlade s právnymi predpismi v oblasti životného prostredia.
- (16) Na zastavenie a zvrátenie straty biodiverzity a degradácie ekosystémov vrátane morských ekosystémov je nevyhnutná podpora tvorby, vykonávania, presadzovania a posudzovania príslušných právnych predpisov a politík Únie, a to vrátane oznámenia Komisie z 20. mája 2020 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 — Prinavrátenie prírody do našich životov, smernice Rady 92/43/EHS ⁽¹⁶⁾, smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES ⁽¹⁷⁾ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 ⁽¹⁸⁾, konkrétne prostredníctvom rozvoja vedomostnej základne pre tvorbu a realizáciu politík a prostredníctvom vývoja, testovania, demonštrácie a uplatňovania najlepších postupov a riešení, ako je napríklad efektívne riadenie, ktoré sa uplatňujú v malom rozsahu alebo sú prispôbené osobitným miestnym, regionálnym alebo národným situáciám, vrátane integrovaných prístupov k vykonávaniu prioritných akčných rámcov prijatých podľa smernice 92/43/EHS. Toto nariadenie by malo prispieť k začleňovaniu opatrení v oblasti biodiverzity do politík Únie a k dosiahnutiu celkovej ambície poskytnúť v roku 2024 na ciele v oblasti biodiverzity 7,5 % ročných výdavkov v rámci viacročného finančného rámca a v roku 2026 a roku 2027 poskytnúť na ciele v oblasti biodiverzity 10 % ročných výdavkov v rámci viacročného finančného rámca, pričom sa zohľadní existujúce prekrývanie cieľov v oblasti klímy a biodiverzity.

Únia a členské štáty by mali sledovať svoje výdavky súvisiace s biodiverzitou, aby si mohli splniť povinnosť podávať správy podľa Dohovoru o biologickej diverzite. Mali by sa plniť aj požiadavky týkajúce sa sledovania stanovené v ďalších relevantných právnych predpisoch Únie. Výdavky Únie súvisiace s biodiverzitou by sa mali sledovať v súlade s účinnou, transparentnou a komplexnou metodikou, ktorú stanoví Komisia v spolupráci s Európskym parlamentom a Radou, ako sa uvádza v Medziinštitucionálnej dohode zo 16. decembra 2020 medzi

⁽¹⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v spoločenstve, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

⁽¹⁶⁾ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽¹⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽¹⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 22. októbra 2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 35).

Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽¹⁹⁾.

- (17) Na základe nedávnych hodnotení a posúdení vrátane preskúmania stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 v polovici obdobia a kontroly vhodnosti právnych predpisov v oblasti ochrany prírody sa ukazuje, že jednou zo základných príčin nedostatočného vykonávania právnych predpisov Únie v oblasti ochrany prírody a stratégie pre biodiverzitu je nedostatok primeraného financovania.

Hlavné nástroje financovania Únie vrátane Európskeho fondu regionálneho rozvoja zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 ⁽²⁰⁾ (ďalej len „Európsky fond regionálneho rozvoja“) a Kohézneho fondu zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1300/2013 ⁽²¹⁾ (ďalej len „Kohézny fond“), Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 ⁽²²⁾ (ďalej len „Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka“) a Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady o Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 508/2014 (ďalej len „Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond“) by mohli byť významným doplnkom a príspevkom k naplneniu uvedených potrieb. Prostredníctvom programu LIFE by sa mohla ďalej zlepšiť efektívnosť uplatňovania týchto hľadísk pomocou strategických projektov v oblasti ochrany prírody určených na urýchlenie vykonávania právnych predpisov a politiky Únie v oblasti ochrany prírody a biodiverzity vrátane opatrení stanovených v prioritných akčných rámcoch prijatých podľa smernice 92/43/EHS. Strategickými projektmi v oblasti ochrany prírody by sa mali podporovať akčné programy v členských štátoch zamerané na začlenenie príslušných cieľov v oblasti ochrany prírody a biodiverzity do ďalších politík a programov financovania, čím sa zabezpečí mobilizácia primeraných finančných prostriedkov na vykonávanie týchto politík.

Členským štátom by sa malo umožniť v rámci svojich strategických plánov pre spoločnú poľnohospodársku politiku rozhodnúť použiť určitú časť prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka na podporu opatrení, ktoré dopĺňajú strategické projekty v oblasti ochrany prírody vymedzené v tomto nariadení.

- (18) Podpora obehového hospodárstva a efektívneho využívania zdrojov si vyžaduje posun v spôsobe navrhovania, výroby, spotreby, opravy, opätovného používania, recyklácie a likvidácie materiálov a výrobkov vrátane plastov, ako aj zameranie sa na celý životný cyklus výrobkov. Programom LIFE by sa malo prispieť k prechodu na model obehového hospodárstva prostredníctvom finančnej podpory zameranej na rozličných aktérov, ako sú napríklad podniky, orgány verejnej moci a spotrebitelia, a to najmä uplatňovaním, vyvíjaním a reprodukciou najlepších technológií, postupov a riešení prispôbených osobitným miestnym, regionálnym a národným situáciám vrátane integrovaných prístupov k uplatňovaniu hierarchie odpadového hospodárstva a k vykonávaniu plánov v oblasti odpadového hospodárstva a predchádzania vzniku odpadu. Podporou vykonávania oznámenia Komisie zo 16. januára 2018 o Európskej stratégii pre plasty v obehovom hospodárstve by sa mohli podniknúť kroky zamerané najmä na riešenie problému s morským odpadom.
- (19) Vysoká úroveň ochrany životného prostredia má zásadný význam pre zdravie a dobré životné podmienky občanov Únie. Program LIFE by mal podporovať ciele Únie, pokiaľ ide o výrobu a používanie chemických látok spôsobmi, ktoré povedú k minimalizácii významných nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie a životné prostredie, aby sa

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28.

⁽²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 289).

⁽²¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1300/2013 zo 17. decembra 2013 o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 281).

⁽²²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 487).

splnil cieľ dosiahnuť v Únii netoxické prostredie. Programom LIFE by sa mali takisto podporovať aktivity na uľahčenie vykonávania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/49/ES ⁽²³⁾ s cieľom dosiahnuť také hladiny hluku, ktoré nemajú výrazné negatívne vplyvy na ľudské zdravie a nezapríčiňujú riziká v tejto oblasti.

- (20) Dlhodobým cieľom Únie, pokiaľ ide o politiku v oblasti ovzdušia, je dosiahnuť takú úroveň kvality ovzdušia, ktorá nemá významné negatívne vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie, ani pre ne nepredstavuje riziko, a zároveň posilňovať synergie medzi zlepšovaním kvality ovzdušia a znižovaním emisií skleníkových plynov. Informovanosť verejnosti o znečistení ovzdušia je vysoká a občania od orgánov očakávajú, že budú konať, najmä v oblastiach, kde sú obyvateľstvo a ekosystémy vystavené vysokým úrovniám látok znečisťujúcich ovzdušie. V smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284 ⁽²⁴⁾ sa zdôrazňuje úloha, ktorú môže financovanie Únie zohrávať pri plnení cieľov v oblasti čistého ovzdušia. V rámci programu LIFE by sa preto mali podporovať projekty vrátane strategických integrovaných projektov, ktoré majú potenciál využiť pákový efekt verejných a súkromných finančných prostriedkov, stať sa príkladmi najlepších postupov a urýchľovať vykonávanie plánov a právnych predpisov v oblasti kvality ovzdušia na miestnej, regionálnej, multiregionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni.
- (21) Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES ⁽²⁵⁾ sa vytvoril rámec na ochranu povrchových, pobrežných, brakických a podzemných vôd Únie. Ciele uvedenej smernice by sa podporili lepším plnením a začleňovaním cieľov politiky vodného hospodárstva do ďalších oblastí politiky. V rámci programu LIFE by sa preto mali podporovať projekty, ktoré prispievajú k účinnému vykonávaniu smernice 2000/60/ES a ďalších relevantných právnych predpisov Únie v oblasti ochrany vôd, ktorými sa prispieva k dosiahnutiu dobrého stavu vodných útvarov Únie uplatňovaním, rozvíjaním a reprodukciou najlepších postupov, ako aj mobilizovaním doplňujúcich akcií v rámci iných programov alebo finančných zdrojov Únie.
- (22) Ochrana a obnova morského prostredia je jedným z celkových cieľov politiky Únie v oblasti životného prostredia. Program LIFE by mal slúžiť na: podporu riadenia, zachovania, obnovy a monitorovania biodiverzity a morských ekosystémov, najmä morských lokalít sústavy Natura 2000, a na ochranu druhov v súlade s prioritnými akčnými rámcami prijatými podľa smernice 92/43/EHS; na dosiahnutie dobrého environmentálneho stavu v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES ⁽²⁶⁾; na podporu čistých a zdravých morí; na vykonávanie oznámenia Komisie zo 16. januára 2018 o Európskej stratégii pre plasty v obehovom hospodárstve, najmä v záujme riešenia problému strateného rybárskeho výstroja a morského odpadu, a na podporu zapojenia Únie do medzinárodnej správy oceánov, ktorá má zásadný význam pre dosiahnutie cieľov v rámci Agendy Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj do roku 2030 a pre zabezpečenie zdravých oceánov pre budúce generácie. Strategické integrované projekty a strategické projekty v oblasti ochrany prírody v rámci programu LIFE by mali zahŕňať príslušné akcie zamerané na ochranu morského prostredia.
- (23) Zlepšenie riadenia záležitostí týkajúcich sa životného prostredia, zmeny klímy a súvisiacej energetickej transformácie si vyžaduje zapojenie občianskej spoločnosti zvyšovaním informovanosti verejnosti, a to aj prostredníctvom komunikačnej stratégie zohľadňujúcej nové médiá a sociálne siete, zapojenie spotrebiteľov a širšie zapojenie zainteresovaných strán vrátane mimovládnych organizácií do konzultácií týkajúcich sa súvisiacich politík a ich vykonávania na všetkých úrovniach. Je preto vhodné, aby program LIFE podporoval širokú škálu mimovládnych organizácií, ako aj siete neziskových subjektov, ktoré sledujú ciele vo všeobecnom záujme Únie a ktoré primárne pôsobia v oblasti životného prostredia alebo klímy, a to kompetitívnym a transparentným udeľovaním grantov na prevádzku s cieľom pomôcť takýmto mimovládnym organizáciám, sieťam a subjektom účinne prispievať k politike Únie a budovať a posilňovať ich kapacity, aby sa stali efektívnejšími partnermi.

⁽²³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/49/ES z 25. júna 2002, ktorá sa týka posudzovania a riadenia environmentálneho hluku (Ú. v. ES L 189, 18.7.2002, s. 12).

⁽²⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284 zo 14. decembra 2016 o znížení národných emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie, ktorou sa mení smernica 2003/35/ES a zrušuje smernica 2001/81/ES (Ú. v. EÚ L 344, 17.12.2016, s. 1).

⁽²⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽²⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii) (Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19).

- (24) Zatiaľ čo zlepšovanie riadenia na všetkých úrovniach by malo byť prierezovým cieľom všetkých podprogramov programu LIFE, prostredníctvom programu LIFE by sa mala podporovať tvorba, vykonávanie a presadzovanie a účinné dodržiavanie *acquis* v oblasti životného prostredia a klímy, najmä horizontálnych právnych predpisov v oblasti environmentálneho riadenia vrátane právnych predpisov, ktorými sa vykonáva Aarhuský dohovor.
- (25) Program LIFE by mal trhové subjekty pripraviť na prechod na udržateľné, obehové, energeticky efektívne, klimaticky neutrálne hospodárstvo, ktoré je založené na obnoviteľných zdrojoch energie a odolné proti zmene klímy, a v tomto prechode ich podporovať, a to prostredníctvom testovania nových podnikateľských príležitostí, zlepšovania odborných zručností, uľahčovania prístupu spotrebiteľov k udržateľným výrobkom a službám, zapojenia a posilnenia postavenia vplyvných osobností, ako aj testovania originálnych metód na prispôsobenie existujúcich procesov a podnikateľského prostredia. Aby udržateľné riešenia lepšie prenikli na trh, malo by sa podporovať ich prijatie širokou verejnosťou a zapojenie spotrebiteľov.
- (26) Program LIFE je navrhnutý tak, aby podporoval prezentáciu techník, prístupov a najlepších postupov, ktoré sa dajú reprodukovat' a rozšíriť. Inovačné riešenia prispievajú k zlepšeniu environmentálnych výsledkov a udržateľnosti, najmä pokiaľ ide o rozvoj udržateľných poľnohospodárskych postupov v oblastiach, ktoré sú aktívne v oblasti klímy, vody, pôdy, biodiverzity a odpadu. V tejto súvislosti by sa mali zdôrazniť synergie s ďalšími programami a politikami, ako je napríklad európske partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť, ako aj schéma EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit.
- (27) Veľké investície do opatrení v oblasti životného prostredia a klímy sú na úrovni Únie financované predovšetkým z hlavných programov financovania Únie. Preto je naliehavé zvýšiť úsilie o uplatňovanie týchto hľadísk s cieľom zabezpečiť, aby boli udržateľnosť, kontrola biodiverzity a kontrola odolnosti voči zmene klímy súčasťou činností podľa ďalších programov financovania Únie a aby boli záruky udržateľnosti začlenené do všetkých nástrojov Únie. V kontexte svojej urýchľovacej úlohy by strategické integrované projekty a strategické projekty v oblasti ochrany prírody, ktoré sa vypracujú v rámci programu LIFE, mali vytvárať pákový efekt pre možnosti financovania v rámci uvedených programov financovania a ďalších zdrojov financovania, ako sú napríklad vnútroštátne fondy, ako aj vytvárať synergie.
- (28) Úspech strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov závisí od úzkej spolupráce medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi a neštátnymi subjektmi, ktorých sa týkajú ciele programu LIFE. Preto by sa mala uplatňovať zásada transparentnosti a zverejňovania rozhodnutí týkajúcich sa tvorby, realizácie, posudzovania a monitorovania projektov, a to najmä v prípade začleňovania alebo ak sú projekty financované z viacerých zdrojov.
- (29) Vzhľadom na význam boja proti zmene klímy koordinovaným a ambicióznym spôsobom v súlade so záväzkami Únie vykonávať Parížsku dohodu o zmene klímy a plniť ciele Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja prispeje program LIFE k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy a k dosahovaniu všeobecného cieľa, aby sa klimatické ciele podporovali aspoň 30 % rozpočtových výdavkov EÚ. Očakáva sa, že prostredníctvom akcií v rámci programu LIFE sa 61 % celkového finančného krytia programu použije na ciele v oblasti klímy. Počas prípravy a vykonávania programu LIFE sa identifikujú relevantné akcie, ktoré sa následne prehodnotia v kontexte príslušných hodnotení a postupov preskúmania. V súlade s Európskou zelenou dohodou by sa pri akciách v rámci programu LIFE mala dodržiavať zásada „nespôsobovať škodu“.
- (30) Pri vykonávaní programu LIFE by sa mala dôkladne zvážiť stratégia týkajúca sa najvzdialenejších regiónov uvedená v oznámení Komisie z 24. októbra 2017 o silnejšom a obnovenom strategickom partnerstve s najvzdialenejšími regiónmi EÚ so zreteľom na článok 349 ZFEÚ a osobitné potreby a zraniteľné miesta uvedených regiónov. Do úvahy by sa mali brať aj ďalšie politiky Únie, nielen politiky v oblasti životného prostredia, klímy a relevantné politiky v oblasti energetiky.
- (31) Pri podpore vykonávania programu LIFE by Komisia mala spolupracovať so sieťou národných kontaktných bodov programu LIFE s cieľom stimulovať spoluprácu zameranú na zlepšenie a zefektívnenie služieb národných kontaktných bodov v celej únii v snahe zvýšiť celkovú kvalitu predkladaných návrhov, ďalej s cieľom organizovať semináre a workshopy, zverejňovať zoznamy projektov financovaných v rámci programu LIFE alebo vykonávať ďalšie

činnosti, napríklad mediálne kampane, aby sa lepšie širili výsledky projektov a uľahčila výmena skúseností, poznatkov a najlepších postupov, ako aj reprodukcia výsledkov projektov v celej Únii, a tým podporovať spoluprácu a komunikáciu. Tieto činnosti by sa mali zamerať najmä na členské štáty s nízkou mierou využívania finančných prostriedkov a mali by uľahčovať komunikáciu a spoluprácu medzi prijímateľmi, žiadateľmi a zainteresovanými stranami v rámci dokončených alebo prebiehajúcich projektov v rovnakej oblasti. Je nevyhnutné, aby sa tieto činnosti v oblasti komunikácie a spolupráce zamerali na regionálne a miestne orgány a zainteresované strany.

- (32) Kritériom, ktorým sa riadi proces hodnotenia projektov a udeľovania podpory v rámci programu LIFE, by mala byť kvalita. Mali by sa sprístupniť finančné prostriedky na projekty technickej pomoci, ktoré sú zamerané na účinnú účasť na programe LIFE, aby sa uľahčilo plnenie cieľov programu LIFE v celej Únii a podporila vysoká kvalita v navrhovaných projektoch. Komisia by sa mala usilovať o účinné geografické pokrytie celej Únie založené na kvalite, a to aj podporou členských štátov pri zvyšovaní kvality projektov prostredníctvom budovania kapacít. Kritériá nízkej účinnej účasti, oprávnených činností a kritériá na vyhodnotenie návrhov v programe LIFE by sa mali stanoviť vo viacročnom pracovnom programe na základe účasti a miery úspešnosti žiadateľov z príslušných členských štátov, pričom sa okrem iného zohľadní počet a hustota obyvateľstva, celková plocha lokalít sústavy Natura 2000 v každom členskom štáte vyjadrená ako podiel celkovej plochy sústavy Natura 2000, a podiel územia členského štátu, na ktorom sa nachádzajú lokality sústavy Natura 2000. Oprávnené činnosti by sa mali vyznačovať tým, že ich cieľom je zlepšovanie kvality projektových žiadostí.
- (33) S cieľom uľahčiť spoluprácu medzi členskými štátmi a zohrávať jedinečnú úlohu v presadzovaní právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia boli v súlade s oznámením Komisie z 18. januára 2018 o opatreniach EÚ na zlepšenie environmentálneho súladu a správy životného prostredia vytvorené Európska sieť pre implementáciu a vymáhanie environmentálneho práva (IMPEL), Európska sieť prokurátorov pre životné prostredie (ENPE) a Fórum sudcov Európskej únie pre životné prostredie (EUFJE). Tieto subjekty významne prispievajú k posilňovaniu jednotného vykonávania a presadzovania právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia v celej Únii, predchádzaniu narušenia hospodárskej súťaže a zlepšovaniu kvality environmentálnych inšpekcií a mechanizmov presadzovania práva prostredníctvom systému vytvárania sietí tak na úrovni Únie, ako aj na úrovni členských štátov, a zabezpečujú výmenu informácií a skúseností na rôznych úrovniach správy, ako aj prostredníctvom odbornej prípravy a hĺbkových diskusií o environmentálnych otázkach a aspektoch presadzovania vrátane procesov monitorovania a vydávania povolení. Vzhľadom na prínos subjektov IMPEL, ENPE a EUFJE k cieľom programu LIFE je vhodné schváliť udeľovanie grantov týmto subjektom bez výzvy na predkladanie návrhov, aby sa tak naďalej podporovala ich činnosť. Okrem toho sa v zmysle všeobecných požiadaviek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽²⁷⁾ (nariadenie o rozpočtových pravidlách) výzva nemusí vyžadovať ani v iných prípadoch, napríklad v prípade orgánov určených členskými štátmi, za ktorých činnosť sú zodpovedné členské štáty, ak sú tieto členské štáty určené za prijímateľov grantu legislatívnym aktom Únie.
- (34) Je vhodné stanoviť finančné krytie programu LIFE, ktoré má v priebehu ročného rozpočtového postupu predstavovať pre Európsky parlament a Radu hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov.
- (35) Maximálne miery spolufinancovania grantov financovaných v rámci programu LIFE by sa mali stanoviť na takých úrovniach, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie efektívnej úrovne podpory z programu LIFE. Špecifické miery spolufinancovania by mali podporiť istotu, pričom by sa zachovala istá miera flexibility zodpovedajúcej osobitným potrebám alebo požiadavkám, s cieľom zohľadniť adaptabilitu potrebnú vzhľadom na existujúce spektrum akcií a subjektov. Špecifické miery spolufinancovania by vždy mali podliehať stanovenej príslušnej maximálnej miere spolufinancovania.

⁽²⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (36) Na toto nariadenie sa vzťahuje nariadenie o rozpočtových pravidlách prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 ZFEÚ. Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov a slúži na kontrolu zodpovednosti finančných aktérov. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (37) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽²⁸⁾, nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽²⁹⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽³⁰⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽³¹⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa: prevencie, zisťovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov; a uloženia správnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (ES, Euratom) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.

Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽³²⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre, a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (38) Druhy financovania a spôsoby plnenia rozpočtu programu LIFE by sa mali zvoliť podľa toho, nakoľko umožňujú plniť špecifické ciele akcií a dosahovať výsledky, zohľadňujúc pri tom najmä náklady na kontroly, administratívnu záťaž a očakávané riziko nesúladu. V prípade grantov by sa malo zväziť využitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a stupníc jednotkových nákladov. Komisia by mala zaručiť, aby bolo vykonávanie ľahko zrozumiteľné a mala by presadzovať skutočné zjednodušenie pre nositeľov projektov.
- (39) Ciele politiky programu LIFE by sa vo vhodných prípadoch mali dosahovať prostredníctvom finančných nástrojov a rozpočtových záruk podľa nariadenia (EÚ) 2021/523 vrátane sumy pridelenej z programu LIFE uvedenej vo viacročných pracovných programoch v rámci uvedeného programu.
- (40) Podľa článku 94 rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ⁽³³⁾ subjekty usadené v zámorských krajinách a na zámorských územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu LIFE a prípadnými dohodami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým je daná zámorská krajina alebo územie spojené. Účasť takýchto subjektov na programe LIFE by sa mala viazať primárne na projekty, na ktoré sa vzťahuje podprogram „Príroda a biodiverzita“.
-
- ⁽²⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).
- ⁽²⁹⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).
- ⁽³⁰⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).
- ⁽³¹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).
- ⁽³²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).
- ⁽³³⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

- (41) Dobrovoľným systémom Biodiverzita a ekosystémové služby na európskych zámorských územiach (BEST) sa podporuje zachovanie biodiverzity vrátane morskej biodiverzity a udržateľné využívanie ekosystémových služieb vrátane prístupov k adaptácii na zmenu klímy a zmierneniu zmeny klímy založených na ekosystémoch v najvzdialenejších regiónoch Únie a v zámorských krajinách a na zámorských územiach. Vďaka prípravnej akcii BEST prijatej v roku 2011 a programu BEST 2.0 a projektu BEST NR, ktoré po nej nasledovali, sa prostredníctvom systému BEST prispelo k zvýšeniu informovanosti o ekologickom význame najvzdialenejších regiónov a zámorských krajín a území a o ich kľúčovej úlohe v súvislosti so zachovaním globálnej biodiverzity. Komisia odhaduje, že na finančnú podporu projektov v teréne na týchto územiach je potrebných 8 miliónov EUR ročne. Zámorské krajiny a územia vo svojich ministerských vyhláseniach v rokoch 2017 a 2018 ocenili tento systém malých grantov pre biodiverzitu. Preto by sa z programu LIFE mali financovať malé granty zamerané na biodiverzitu vrátane budovania kapacít a akcií, ktoré majú urýchľovací účinok, a to v najvzdialenejších regiónoch aj v zámorských krajinách a na zámorských územiach.
- (42) Do programu LIFE by sa mali mať možnosť zapojiť aj tretie krajiny v súlade s dohodami medzi Úniou a danými krajinami stanovujúcimi konkrétne podmienky ich účasti.
- (43) Tretie krajiny, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), sa môžu zapojiť do programov Únie v rámci spolupráce podľa Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁽³⁴⁾, ktorá umožňuje vykonávanie týchto programov na základe rozhodnutia prijatého podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu zapojiť aj na základe iných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od tretích krajín, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.
- (44) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁽³⁵⁾ by sa program LIFE mal hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať administratívnejmu zaťaženiu, najmä vo vzťahu k členským štátom, a nadmernej regulácii. V prípade potreby by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu v praxi. Celkový účinok programu LIFE vyplynie z nepriamych, dlhodobých a ťažko merateľných príspevkov zameraných na dosiahnutie všetkých cieľov Únie v oblasti životného prostredia a klímy. Na účely monitorovania programu LIFE by sa priame ukazovatele výstupov a požiadavky týkajúce sa sledovania stanovené týmto nariadením mali doplniť súborom osobitných ukazovateľov na úrovni projektov, ktoré budú opísané vo viacročných pracovných programoch alebo vo výzvach na predkladanie návrhov, okrem iného v súvislosti so sústavou Natura 2000 a emisiami určitých látok znečisťujúcich ovzdušie.
- (45) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia v súvislosti s prijímaním viacročných pracovných programov by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁽³⁶⁾.
- (46) S cieľom zabezpečiť, aby podpora z programu LIFE a jeho vykonávanie boli v súlade s politikami a prioritami Únie, by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, a to s cieľom zmeniť toto nariadenie preskúmaním alebo doplnením ukazovateľov alebo doplniť toto nariadenie vymedzením špecifických ukazovateľov pre jednotlivé podprogramy a typy projektov a stanovením rámca pre monitorovanie a hodnotenie. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.

⁽³⁴⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

⁽³⁵⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (47) Keďže ciele tohto nariadenia, a to prispieť k vysokej úrovni ochrany životného prostredia a ambicióznym opatreniam v oblasti klímy, ako aj k udržateľnému rozvoju a k dosahovaniu cieľov príslušných právnych predpisov, stratégií a plánov a medzinárodných záväzkov Únie v oblasti životného prostredia, biodiverzity, klímy, obehového hospodárstva, ako aj relevantných právnych predpisov, stratégií, plánov a medzinárodných záväzkov Únie v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti prostredníctvom dobrej správy a prístupu, ktorý je založený na zapojení viacerých zainteresovaných strán, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a dôsledkov tohto nariadenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (48) Nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 by sa preto malo zrušiť.
- (49) Je vhodné zabezpečiť hladký prechod bez prerušenia medzi predchádzajúcim Programom pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a programom LIFE a zosúladiť začiatok programu LIFE so začiatkom viacročného finančného rámca, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) 2020/2093. Toto nariadenie by preto malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) (ďalej len „program LIFE“) na obdobie viacročného finančného rámca na roky 2021 až 2027. Trvanie programu LIFE je zosúladené s trvaním viacročného finančného rámca.

V tomto nariadení sa tiež stanovujú ciele programu LIFE, jeho rozpočet na obdobie 2021 – 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidiel poskytovania takýchto finančných prostriedkov.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „strategické projekty v oblasti ochrany prírody“ sú projekty, ktorými sa podporuje dosiahnutie cieľov Únie v oblasti ochrany prírody a biodiverzity vykonávaním ucelených akčných programov v členských štátoch s cieľom začleniť tieto ciele a priority do ďalších politík a finančných nástrojov, a to aj prostredníctvom koordinovaného vykonávania prioritných akčných rámcov, ktoré boli prijaté podľa smernice 92/43/EHS;
2. „strategické integrované projekty“ sú projekty, ktorými sa na regionálnej, multiregionálnej, národnej alebo nadnárodnej úrovni vykonávajú stratégie alebo akčné plány v oblasti životného prostredia alebo klímy vypracované orgánmi členských štátov a vyžadované konkrétnymi právnymi predpismi alebo politikou Únie v oblasti životného prostredia a klímy alebo relevantnými právnymi predpismi alebo politikou Únie v oblasti energetiky, pričom sa zabezpečuje zapájanie zainteresovaných strán a podporuje sa koordinácia s aspoň jedným ďalším úniovým, národným alebo súkromným zdrojom financovania a jeho mobilizácia;
3. „projekty technickej pomoci“ sú projekty, ktorými sa podporuje budovanie kapacít na účasť na štandardných akčných projektoch, príprava strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov, príprava na sprístupnenie ďalších finančných nástrojov Únie, alebo iné opatrenia potrebné na prípravu rozvíjania alebo reprodukcie výsledkov iných projektov financovaných v rámci programu LIFE, jeho predchodcov alebo ďalších programov Únie v záujme dosiahnutia cieľov programu LIFE stanovených v článku 3; takéto projekty môžu zahŕňať aj budovanie kapacít v súvislosti s činnosťami orgánov členských štátov zameranými na účinnú účasť na programe LIFE;

4. „štandardné akčné projekty“ sú projekty okrem strategických integrovaných projektov, strategických projektov v oblasti ochrany prírody alebo projektov technickej pomoci, ktorými sa sledujú špecifické ciele programu LIFE;
5. „operácie kombinovaného financovania“ sú opatrenia podporované z rozpočtu Únie vrátane opatrení v rámci mechanizmov kombinovaného financovania podľa článku 2 bodu 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktoré kombinujú nesplátne formy podpory, finančné nástroje alebo oboje z rozpočtu Únie so splatnými formami podpory od rozvojových alebo iných verejných finančných inštitúcií, ako aj od komerčných finančných inštitúcií a investorov;
6. „právny subjekt“ je akákoľvek fyzická osoba alebo akákoľvek právnická osoba zriadená a uznaná za takú podľa vnútroštátneho práva, práva Únie alebo medzinárodného práva, ktorá má právnu subjektivitu a spôsobilosť konať vo svojom mene, vykonávať práva a podliehať povinnostiam, alebo akýkoľvek subjekt bez právnej subjektivity v súlade s článkom 197 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 3

Ciele

1. Všeobecným cieľom programu LIFE je prispievať k prechodu na udržateľné, obehové, energeticky efektívne, klimaticky neutrálne hospodárstvo založené na obnoviteľných zdrojoch energie a odolné proti zmene klímy, s cieľom chrániť, obnovovať a zlepšovať kvalitu životného prostredia vrátane vzduchu, vody a pôdy, zastaviť a zvrátiť stratu biodiverzity a bojovať proti degradácii ekosystémov, okrem iného aj prostredníctvom podpory realizácie a riadenia sústavy Natura 2000, čím sa prispeje k udržateľnému rozvoju. Prostredníctvom programu LIFE sa bude podporovať aj vykonávanie všeobecných akčných programov prijatých v súlade s článkom 192 ods. 3 ZFEÚ.
2. Program LIFE má tieto špecifické ciele:
 - a) vyvíjať, demonštrovať a podporovať inovatívne techniky, metódy a prístupy na dosiahnutie cieľov právnych predpisov a politík Únie zameraných na životné prostredie vrátane prírody a biodiverzity a na opatrenia v oblasti klímy vrátane prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov a zvýšenie energetickej efektívnosti a prispievať k vedomostnej základni a k uplatňovaniu najlepších postupov, najmä pokiaľ ide o prírodu a biodiverzitu, okrem iného aj prostredníctvom podpory sústavy Natura 2000;
 - b) podporovať tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politiky Únie zameraných na životné prostredie vrátane prírody a biodiverzity a na opatrenia v oblasti klímy a prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov alebo zvýšenie energetickej efektívnosti, okrem iného aj prostredníctvom zlepšenia riadenia na všetkých úrovniach, najmä posilnením kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojením občianskej spoločnosti;
 - c) urýchľovať rozsiahle zavádzanie úspešných technických a odborných riešení s cieľom vykonávať príslušné právne predpisy a politiku Únie zamerané na životné prostredie vrátane prírody a biodiverzity a na opatrenia v oblasti klímy a prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov alebo zvýšenie energetickej efektívnosti reprodukciou výsledkov, začlenením súvisiacich cieľov do ďalších politík a do postupov verejného a súkromného sektora, mobilizáciou investícií a zlepšením prístupu k finančným prostriedkom.

Článok 4

Štruktúra

Program LIFE má takúto štruktúru:

1. oblasť „Životné prostredie“, ktorá zahŕňa:
 - a) podprogram „Príroda a biodiverzita“;
 - b) podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“;

2. oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“, ktorá zahŕňa:

- a) podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“;
- b) podprogram „Prechod na čistú energiu“.

Článok 5

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie programu LIFE na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 sa stanovuje na 5 432 000 000 EUR v bežných cenách.

2. Orientačné rozdelenie sumy uvedenej v odseku 1 je takéto:

a) 3 488 000 000 EUR na oblasť „Životné prostredie“, z ktorých:

- i) 2 143 000 000 EUR na podprogram „Príroda a biodiverzita“ a
- ii) 1 345 000 000 EUR na podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“;

b) 1 944 000 000 EUR na oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“, z ktorých:

- i) 947 000 000 EUR na podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ a
- ii) 997 000 000 EUR na podprogram „Prechod na čistú energiu“.

3. Sumami uvedenými v odsekoch 1 a 2 nie sú dotknuté ustanovenia o flexibilitě stanovené v nariadení (EÚ, Euratom) 2020/2093 a v nariadení o rozpočtových pravidlách.

4. Bez ohľadu na odsek 2 sa aspoň 60 % rozpočtových zdrojov pridelených na projekty, ktoré sa podporujú prostredníctvom grantov na akciu v oblasti „Životné prostredie“ uvedenej v odseku 2 písm. a) vyčlení na granty na projekty, ktoré podporujú podprogram „Príroda a biodiverzita“ uvedený v odseku 2 písm. a) bode i).

5. Z programu LIFE sa môžu financovať činnosti Komisie zamerané na technickú a administratívnu pomoc pri jeho vykonávaní, ako sú prípravné, monitorovacie, kontrolné, audítorské a hodnotiace činnosti, a to aj pokiaľ ide o inštitucionálne systémy informačných technológií, a sieťové činnosti na podporu národných kontaktných bodov programu LIFE vrátane odbornej prípravy, činností zameraných na vzájomné učenie a podujatí určených na výmenu skúseností.

6. Z programu LIFE sa môžu financovať činnosti Komisie zamerané na podporu prípravy, vykonávania a začleňovania právnych predpisov a politík Únie v oblasti životného prostredia a klímy alebo relevantných právnych predpisov a politík Únie v oblasti energetiky v záujme dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3. Medzi tieto činnosti môžu patriť:

- a) informovanie a komunikácia vrátane kampaní na zvyšovanie informovanosti a inštitucionálna komunikácia o politických prioritách Únie, ako aj o stav vykonávania a transpozície právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia a klímy alebo relevantných právnych predpisov Únie v oblasti energetiky;
- b) štúdie, prieskumy, modelovanie a vytváranie scenárov;
- c) príprava, implementácia, monitorovanie, kontrola a hodnotenie právnych predpisov, politík a programov, ako aj hodnotenie a analýza projektov, ktoré nie sú financované z programu LIFE, ak prispievajú k plneniu cieľov stanovených v článku 3;

- d) workshopy, konferencie a stretnutia;
- e) vytváranie sietí a platforiem na výmenu najlepších postupov;
- f) iné činnosti, napríklad udeľovanie cien.

Článok 6

Tretie krajiny pridružené k programu LIFE

1. Program LIFE je otvorený účasti týchto tretích krajín:
 - a) členom Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore;
 - b) prístupujúcim krajinám, kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - c) krajinám európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - d) iným tretím krajinám v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode vzťahujúcej sa na účasť tretej krajiny na akomkoľvek programe Únie, ak sa touto dohodou:
 - i) zabezpečuje spravodlivá rovnováha, pokiaľ ide o príspevky a výhody tretej krajiny zúčastňujúcej sa na programoch Únie;
 - ii) stanovujú podmienky účasti na programoch vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívne náklady;
 - iii) neudeľuje tretej krajine rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Únie;
 - iv) zaručujú práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a na ochranu jej finančných záujmov.

Príspevky uvedené v prvom pododseku písm. d) bode ii) predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

2. Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe LIFE tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

Článok 7

Medzinárodná spolupráca

V priebehu vykonávania programu LIFE je možná spolupráca s príslušnými medzinárodnými organizáciami a s ich inštitúciami a orgánmi, ak je to potrebné na účely dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3.

Článok 8

Synergie s inými programami Únie

Komisia uľahčuje ucelené vykonávanie programu LIFE. Komisia a členské štáty uľahčujú koordináciu a dosahovanie súladu s Európskym fondom regionálneho rozvoja, Európskym sociálnym fondom plus zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady o Európskom sociálnom fonde plus (ESF+) (ďalej len „Európsky sociálny fond plus“), Kohéznom fondom, Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka a Európskym námorným, rybolovným a akvakultúrnym fondom, programom Horizont Európa, Nástrojom na prepájanie Európy zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1316/2013 ⁽³⁷⁾ a Programom InvestEU zriadeným nariadením (EÚ) 2021/523 s cieľom vytvoriť synergie, najmä pokiaľ ide o strategické projekty v oblasti ochrany prírody a strategické integrované projekty, a podporiť využívanie a reprodukciu riešení vyvinutých v rámci programu LIFE. Komisia a členské štáty sa usilujú o komplementárnosť na všetkých úrovniach.

Článok 9

Vykonávanie a formy financovania zo strany Únie

1. Komisia vykonáva program LIFE v rámci priameho riadenia alebo v rámci nepriameho riadenia so subjektmi uvedenými v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

2. Z programu LIFE sa môžu poskytovať finančné prostriedky v ktorejkoľvek forme stanovenej v nariadení o rozpočtových pravidlách, a to najmä vo forme grantov, cien a verejného obstarávania. Takisto sa z neho môžu poskytovať finančné prostriedky vo forme finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania.

3. Najmenej 85 % rozpočtu programu LIFE sa prideli:

a) na granty podľa článku 11 ods. 2 a 6;

b) na projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania v rozsahu stanovenom vo viacročnom pracovnom programe uvedenom v článku 18 alebo

c) ak je to vhodné a v rozsahu stanovenom vo viacročnom pracovnom programe uvedenom v článku 18, na finančné prostriedky vo forme finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania podľa odseku 2 tohto článku.

Komisia zabezpečí, aby boli projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania plne v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3.

Maximálna suma pridelená na granty podľa článku 11 ods. 4 je 15 miliónov EUR.

4. Maximálne miery spolufinancovania pre oprávnené akcie uvedené v článku 11 ods. 2 písm. a) až d) tohto nariadenia dosahujú najviac 60 % oprávnených nákladov a najviac 75 % v prípade projektov, ktoré sú financované v rámci podprogramu „Príroda a biodiverzita“, najmä tých, ktoré sa týkajú prioritných biotopov alebo druhov v rámci implementácie smernice 92/43/EHS, alebo druhov vtákov, ktoré Výbor pre prispôbenie sa technickému a vedeckému pokroku zriadený podľa článku 16 smernice 2009/147/ES považuje za prioritné z hľadiska financovania, ak je to potrebné na dosiahnutie cieľa ochrany. V prípade akcií uvedených v článku 11 ods. 6 tohto nariadenia dosahuje maximálna miera spolufinancovania 70 % oprávnených nákladov. Bez toho, aby boli dotknuté príslušné a vopred stanovené maximálne miery spolufinancovania, konkrétne miery spolufinancovania sa upresnia vo viacročnom pracovnom programe uvedenom v článku 18 tohto nariadenia. Konkrétne miery sa môžu upraviť v súlade s požiadavkami jednotlivých podprogramov, druhov projektov alebo druhov grantov.

⁽³⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1316/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení Nástroja na prepájanie Európy, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 913/2010 a zrušujú sa nariadenia (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010 (Ú. v. EÚ L 348, 20.12.2013, s. 129).

V prípade projektov uvedených v článku 11 ods. 4 maximálne miery spolufinancovania počas obdobia prvého viacročného pracovného programu nepresiahnu 95 % oprávnených nákladov; počas druhého viacročného pracovného programu a v prípade potvrdenia v tomto pracovnom programe dosiahne miera spolufinancovania 75 % oprávnených nákladov.

5. Kritériom, ktorým sa riadi proces hodnotenia projektov a proces udeľovania v rámci programu LIFE, je kvalita. Komisia sa usiluje o účinné geografické pokrytie celej Únie založené na kvalite, okrem iného aj podporou členských štátov pri zvyšovaní kvality projektov prostredníctvom budovania kapacít.

KAPITOLA II

Oprávnenosť

Článok 10

Granty

Granty v rámci programu LIFE sa udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 11

Oprávnené akcie

1. Na financovanie sú oprávnené len akcie, ktorými sa plnia ciele stanovené v článku 3.
2. Grantmi sa môžu financovať tieto druhy akcií:
 - a) strategické projekty v oblasti ochrany prírody v rámci podprogramu uvedeného v článku 4 ods. 1 písm. a);
 - b) strategické integrované projekty v rámci podprogramov uvedených v článku 4 ods. 1 písm. b) a článku 4 ods. 2 písm. a) a b);
 - c) projekty technickej pomoci;
 - d) štandardné akčné projekty;
 - e) ďalšie akcie potrebné na účely dosiahnutia všeobecného cieľa stanoveného v článku 3 ods. 1 vrátane koordinačných a podporných akcií zameraných na budovanie kapacít, šírenie informácií a zvyšovanie informovanosti s cieľom podporiť prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov a zvýšenú energetickú efektívnosť.
3. V projektoch v rámci podprogramu „Príroda a biodiverzita“ týkajúcich sa riadenia, obnovy a monitorovania lokalít sústavy Natura 2000 v súlade so smernicami 92/43/EHS a 2009/147/ES sa zohľadnia priority uvedené v národných a regionálnych plánoch, stratégiách a politikách v oblasti ochrany prírody a biodiverzity vrátane prioritných akčných rámcov prijatých podľa smernice 92/43/EHS.
4. Projekty technickej pomoci na budovanie kapacít v súvislosti s činnosťami orgánov členských štátov zameranými na zlepšenie účinnej účasti na programe LIFE podporujú činnosti členských štátov s nízkou účinnou účasťou s cieľom zlepšiť služby národných kontaktných bodov v celej Únii a zvýšiť celkovú kvalitu predkladaných návrhov.
5. Grantmi sa môžu financovať činnosti mimo členského štátu alebo zámorskej krajiny alebo zámorského územia, ktoré sú s ním spojené, ak sa daným projektom sledujú ciele Únie v oblasti životného prostredia a klímy a ak sú uvedené činnosti potrebné na zabezpečenie účinnosti zásahov uskutočnených v členskom štáte alebo v zámorskej krajine či na zámorskom území, ktoré sú s ním spojené, alebo na podporu medzinárodných dohôd, ktorých je Únia zmluvnou stranou, prispievaním k organizácii multilaterálnych konferencií. Maximálny príspevok poskytnutý medzinárodným dohodám na organizáciu multilaterálnych konferencií je 3,5 milióna EUR počas doby trvania programu LIFE uvedenej v článku 1 a takéto granty sa nezapočítavajú na účely splnenia prahovej hodnoty uvedenej v článku 9 ods. 3 prvom pododseku.

6. Grantmi na prevádzku sa podporuje fungovanie neziskových subjektov, ktoré prispievajú k tvorbe, vykonávaniu a presadzovaniu právnych predpisov a politík Únie a ktoré pôsobia najmä v oblasti životného prostredia alebo ochrany klímy vrátane prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, a to v súlade s cieľmi programu LIFE stanovenými v článku 3.

Článok 12

Oprávnené subjekty

1. Okrem kritérií stanovených v článku 197 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa na subjekty uplatňujú kritériá oprávnenosti uvedené v odsekoch 2 a 3 tohto článku.
2. Oprávnené sú tieto subjekty:
 - a) právne subjekty usadené v jednej z týchto krajín alebo na jednom z týchto území:
 - i) členský štát alebo zámorská krajina alebo zámorské územie s ním spojené;
 - ii) tretia krajina pridružená k programu LIFE;
 - iii) iné tretie krajiny uvedené vo viacročnom pracovnom programe uvedenom v článku 18 podľa podmienok stanovených v odsekoch 4 a 5 tohto článku;
 - b) akýkoľvek právny subjekt zriadený podľa práva Únie alebo akákoľvek medzinárodná organizácia.
3. Fyzické osoby nie sú oprávnené.
4. Právne subjekty usadené v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k programu LIFE, sú výnimočne oprávnené na účasť, ak je to potrebné na dosiahnutie cieľov danej akcie v záujme zabezpečenia účinnosti zásahov uskutočnených v Únii.
5. Právne subjekty usadené v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k programu LIFE, znášajú spravidla náklady svojej účasti.

Článok 13

Priame udeľovanie

Bez toho, aby bol dotknutý článok 188 nariadenia o rozpočtových pravidlách, sa granty môžu subjektom uvedeným v prílohe I k tomuto nariadeniu udeliť bez výzvy na predkladanie návrhov.

Článok 14

Stanovenie kritérií pre vyhodnotenie návrhov

Komisia stanoví kritériá pre vyhodnotenie návrhov vo viacročnom pracovnom programe uvedenom v článku 18, ako aj vo výzvach na predkladanie návrhov, pričom zohľadní tieto zásady:

- a) projekty financované v rámci programu LIFE musia byť v záujme Únie a výrazne prispievať k dosiahnutiu všeobecných a špecifických cieľov programu LIFE stanovených v článku 3, nesmú uvedené ciele narúšať a vždy, keď je to možné, musí sa ich prostredníctvom podporovať využívanie zeleného verejného obstarávania;
- b) projekty majú zabezpečovať nákladovo efektívny prístup a byť technicky a finančne zosúladené;
- c) prednosť majú mať projekty, ktoré majú najvyšší potenciál prispieť k dosiahnutiu cieľov stanovených v článku 3;

- d) projekty, ktoré poskytujú súvisiace prínosy a podporujú synergie medzi podprogramami uvedenými v článku 4, majú získavať pri hodnotení bonus;
- e) projekty, ktoré majú najvyšší potenciál dosiahnuť, že ich verejný alebo súkromný sektor zreprodukuje a prevezme, alebo ktoré majú najvyšší potenciál zmobilizovania najväčších investícií alebo finančných zdrojov (urýchľovací potenciál), majú získavať pri hodnotení bonus;
- f) má sa zabezpečiť reprodukovateľnosť výsledkov štandardných akčných projektov;
- g) projekty, ktoré sú založené na výsledkoch iných projektov financovaných z programu LIFE, jeho predchodcov alebo iných finančných prostriedkov Únie, alebo ktoré tieto výsledky rozvíjajú, majú získavať pri hodnotení bonus;
- h) vo vhodných prípadoch sa má venovať osobitná pozornosť projektom v zemepisných oblastiach, ktoré majú osobitné potreby alebo zraniteľné miesta, ako sú napríklad oblasti s osobitnými environmentálnymi problémami alebo prírodnými obmedzeniami, cezhraničné oblasti, oblasti s vysokou prírodnou hodnotou a najvzdialenejšie regióny.

Článok 15

Oprávnené náklady súvisiace s kúpou pozemkov

Náklady na kúpu pozemkov sa považujú za oprávnené, ak sú popri kritériách uvedených v článku 186 nariadenia o rozpočtových pravidlách splnené aj tieto podmienky:

- a) táto kúpa prispieva k zlepšeniu, zachovaniu a obnoveniu integrity sústavy Natura 2000 zriadenej podľa článku 3 smernice 92/43/EHS, a to aj tým, že sa zlepši prepojenie vytvorením koridorov, spojovacích prvkov alebo iných prvkov zelenej infraštruktúry;
- b) kúpa pozemku je jediným alebo nákladovo najefektívnejším spôsobom na dosiahnutie želaného ochranárskeho výsledku;
- c) zakúpený pozemok je dlhodobo vyhradený na využívanie v súlade so špecifickými cieľmi programu LIFE a
- d) dotknutý členský štát prostredníctvom prevodu alebo iným spôsobom zabezpečí, aby bol tento pozemok dlhodobo určený na účely ochrany prírody.

Článok 16

Kumulatívne a alternatívne financovanie

1. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok z iného programu Únie, možno poskytnúť príspevok aj z programu LIFE, ak tieto príspevky nepokrývajú tie isté náklady a ak sa danou akciou sledujú environmentálne alebo klimatické ciele stanovené v článku 3 a žiadne z týchto cieľov sa nenarúšajú. Pravidlá príslušného programu Únie sa použijú na zodpovedajúci príspevok na akciu. Kumulatívne financovanie nesmie presiahnuť celkové oprávnené náklady na akciu. Podporu z rôznych programov Únie možno vypočítať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, v ktorých sa stanovujú podmienky podpory.

2. Podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus alebo Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku a príslušnými ustanoveniami nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá týkajúce sa strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované

z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 môžu získať akcie, ktoré dostali osvedčenie o „známke excelentnosti“ podľa programu LIFE, ak spĺňajú tieto kumulatívne podmienky:

- a) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu LIFE;
- b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu danej výzvy na predkladanie návrhov;
- c) nemôžu sa financovať v rámci uvedenej výzvy na predkladanie návrhov z dôvodu rozpočtových obmedzení.

KAPITOLA III

Operácie kombinovaného financovania

Článok 17

Operácie kombinovaného financovania

Operácie kombinovaného financovania v rámci programu LIFE sa vykonávajú v súlade s nariadením (EÚ) 2021/523 a hlavou X nariadenia o rozpočtových pravidlách s náležitým ohľadom na požiadavky na udržateľnosť a transparentnosť.

KAPITOLA IV

Programovanie, monitorovanie, podávanie správ a hodnotenie

Článok 18

Viacročný pracovný program

1. Komisia prijíma viacročné pracovné programy pre program LIFE prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 22 ods. 2.
2. V každom viacročnom pracovnom programe sa v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3 uvádzajú tieto údaje:
 - a) sumy, ktoré sa majú rozdeliť medzi potreby v rámci každého podprogramu a medzi rôzne typy financovania, ako aj maximálna celková suma, ktorá má byť pridelená na granty podľa článku 11 ods. 2 písm. a) a b);
 - b) v príslušných prípadoch maximálna celková suma na financovanie vo forme finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania v rámci programu LIFE;
 - c) maximálna celková suma grantov, ktoré sa majú prideliť subjektom uvedeným v prílohe I v súlade s článkom 13;
 - d) témy projektov alebo osobitné potreby, na základe ktorých došlo k predbežnému prideleniu finančných prostriedkov na projekty uvedené v článku 11 ods. 2 písm. c) a d);
 - e) stratégie a plány, na ktoré sa zameriavajú strategické integrované projekty, v súvislosti s ktorými sa môže požiadať o financovanie projektov podľa článku 11 ods. 2 písm. b);
 - f) maximálne obdobie oprávnenosti na realizáciu projektov;
 - g) orientačné časové harmonogramy výziev na predkladanie návrhov na obdobie, na ktoré sa vzťahuje viacročný pracovný program;

- h) technická metodika predkladania a výberu projektu a kritériá na vyhodnotenie návrhov v súlade s prvkami uvedenými v článku 14;
 - i) miery spolufinancovania uvedené v článku 9 ods. 4;
 - j) maximálne miery spolufinancovania oprávnených akcií uvedených v článku 11 ods. 2 písm. e);
 - k) v príslušných prípadoch podrobné pravidlá uplatňovania kumulatívneho a alternatívneho financovania;
 - l) nízka účinná účasť a oprávnené činnosti a kritériá na vyhodnotenie návrhov v rámci projektov technickej pomoci na budovanie kapacít v súvislosti s činnosťou orgánov členských štátov v záujme účinnej účasti na programe LIFE.
3. Prvý viacročný pracovný program trvá štyri roky a druhý viacročný pracovný program trvá tri roky.

4. V rámci viacročných pracovných programov Komisia zverejňuje výzvy na predkladanie návrhov na príslušné obdobie. Komisia zabezpečí, aby sa nevyužité finančné prostriedky v rámci danej výzvy na predkladanie návrhov prerozdili medzi rôzne typy akcií uvedených v článku 11 ods. 2 v rámci rovnakej oblasti.

5. Komisia pri vypracúvaní viacročných pracovných programov zabezpečí, aby sa uskutočnili konzultácie so zainteresovanými stranami.

Článok 19

Monitorovanie a podávanie správ

1. Komisia podáva správu o pokroku programu LIFE pri dosahovaní cieľov stanovených v článku 3 na základe ukazovateľov stanovených v prílohe II.
2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu LIFE pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 23 s cieľom zmeniť prílohu II na účely preskúmania alebo doplnenia ukazovateľov, ak sa to považuje za potrebné, vrátane ich zosúladenia s ukazovateľmi stanovenými pre iné programy Únie, a doplniť toto nariadenie o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.
3. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 23 s cieľom doplniť toto nariadenie vymenovaním, na základe prílohy II, špecifických ukazovateľov pre každý podprogram a typ projektu.
4. Komisia zabezpečí, aby sa údaje o monitorovaní vykonávania a výsledkov programu zbierali efektívne, účinne a včas. Na tento účel a v súlade s príslušnými metodikami sa príjemcom finančných prostriedkov Únie ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ s cieľom umožniť zber agregovateľných ukazovateľov výsledkov a vplyvu na úrovni projektov z hľadiska všetkých relevantných špecifických cieľov politik v oblasti životného prostredia a klímy vrátane cieľov týkajúcich sa sústavy Natura 2000 a emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie vrátane CO₂.
5. Komisia pravidelne monitoruje začleňovanie cieľov v oblasti klímy a biodiverzity vrátane objemu výdavkov a podáva o tom správy. Hoci sa zohľadňuje skutočnosť, že program LIFE reaguje na dopyt, očakáva sa, že 61 % celkovej sumy programu LIFE vymedzenej v článku 5 prispeje k celorozpočtovému cieľu, podľa ktorého má aspoň 30 % výdavkov prispievať k plneniu cieľov v oblasti klímy. Tento príspevok sa sleduje prostredníctvom systému markerov Únie pre oblasť klímy. Toto nariadenie prispieva k začleňovaniu opatrení v oblasti biodiverzity do politik Únie a k dosiahnutiu celkovej ambície poskytnúť v roku 2024 na ciele v oblasti biodiverzity 7,5 % ročných výdavkov v rámci viacročného finančného rámca a v roku 2026 a v roku 2027 poskytnúť na ciele v oblasti biodiverzity 10 % ročných výdavkov v rámci viacročného finančného rámca, pričom sa zohľadní existujúce prekryvanie cieľov v oblasti klímy a biodiverzity.

Výdavky súvisiace s biodiverzitou sa sledujú pomocou účinnej, transparentnej a komplexnej metodiky, ktorú stanoví Komisia v spolupráci s Európskym parlamentom a Radou, ako sa uvádza v Medziinštitucionálnej dohode zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov. Uvedené metódy sledovania sa použijú na kvantifikovanie viazaných rozpočtových prostriedkov, ktoré majú prispieť k cieľom v oblasti klímy a biodiverzity v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 na primeranej úrovni rozčlenenia. Výdavky sa vykazujú ročne v programovom výkaze. Správy o prínose programu LIFE k cieľom Únie v oblasti klímy a biodiverzity sa podávajú pravidelne v kontexte hodnotení a výročnej správy.

6. Komisia posudzuje synergie medzi programom LIFE a ďalšími doplňujúcimi programami Únie, ako aj synergie medzi jeho podprogramami.

Článok 20

Hodnotenie

1. Komisia vykonáva hodnotenia stanovené týmto nariadením včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese s náležitým zohľadnením súladu, synergií, pridanej hodnoty Únie a dlhodobej udržateľnosti, pričom zohľadňuje priority Únie v oblasti klímy a životného prostredia.

2. Komisia vykonáva hodnotenie programu LIFE v polovici obdobia, keď sú k dispozícii dostatočné informácie o jeho vykonávaní, najneskôr však 42 mesiacov po začatí vykonávania programu LIFE a s využitím ukazovateľov stanovených v súlade s prílohou II.

Hodnotenie zahŕňa prinajmenšom:

- a) kvalitatívne a kvantitatívne aspekty vykonávania programu LIFE;
- b) efektívnosť využívania zdrojov;
- c) mieru, do akej boli dosiahnuté ciele všetkých opatrení, podľa možnosti s uvedením výsledkov a vplyvov;
- d) skutočný alebo očakávaný úspech projektov pri mobilizácii iných finančných prostriedkov Únie, najmä s ohľadom na výhody väčšieho súladu s inými finančnými nástrojmi Únie;
- e) rozsah dosiahnutých synergií medzi jednotlivými cieľmi a komplementárnosť programu LIFE s inými relevantnými programami Únie;
- f) pridanú hodnotu Únie a dlhodobý vplyv programu LIFE s cieľom prijať rozhodnutie o predĺžení, úprave alebo pozastavení opatrení;
- g) mieru účasti zainteresovaných strán;
- h) kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu prínosu programu LIFE k stavu ochrany biotopov a druhov, ktoré sú uvedené v smerniciach 92/43/EHS a 2009/147/ES;
- i) analýzu geografického pokrytia celej Únie, ako sa uvádza v článku 9 ods. 5, a ak sa toto pokrytie nedosiahne, analýzu základných príčin takéhoto nedostatočného pokrytia.

3. Na konci vykonávania programu LIFE, najneskôr však štyri roky po uplynutí obdobia uvedeného v článku 1 druhom odseku, Komisia vykoná záverečné hodnotenie programu LIFE.

4. Komisia oznamuje závery hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Komisia výsledky hodnotení zverejňuje.

KAPITOLA V

Prechodné a záverečné ustanovenia

Článok 21

Poskytovanie informácií, komunikácia a publicita

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie musia priznať pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečiť viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii projektov a ich výsledkov a to tým, že poskytnú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti. Na tento účel príjemcovia používajú logo programu LIFE, ktoré je zobrazené v prílohe III. Všetky predmety dlhodobej spotreby nadobudnuté v rámci programu LIFE sú označené logom programu LIFE, pokiaľ Komisia neurčí inak. Ak použitie loga programu LIFE nie je možné, program LIFE sa uvedie pri všetkých komunikačných činnostiach, ako aj na informačných tabuliach na strategických miestach, ktoré sú viditeľné pre verejnosť.

2. Komisia implementuje informačné a komunikačné akcie v súvislosti s programom LIFE, akciami vykonávanými v rámci programu LIFE a dosiahnutými výsledkami. Finančné zdroje vyčlenené na program LIFE zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov stanovených v článku 3.

Článok 22

Postup výboru

1. Komisii pomáha Výbor pre program LIFE. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

3. Ak výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia neprijme návrh vykonávacieho aktu a uplatňuje sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

4. Komisia každoročne podáva výboru správu o celkovom pokroku pri vykonávaní podprogramov programu LIFE a o konkrétnych akciách uskutočňovaných v rámci programu LIFE, okrem iného aj o operáciách kombinovaného financovania, ktoré sa realizujú prostredníctvom rozpočtových prostriedkov pridelených z programu LIFE.

Článok 23

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.

2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 19 ods. 2 a 3 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2028.

3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 19 ods. 2 a 3 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.

4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.

5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 19 ods. 2 a 3 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 24

Zrušenie

Nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 sa týmto zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 25

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 ⁽³⁸⁾ a nariadenia (EÚ) č. 1293/2013, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahujú až do ich ukončenia.
2. Z finančného krytia programu LIFE sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi programom LIFE a opatreniami prijatými podľa nariadenia (ES) č. 614/2007 a nariadenia (EÚ) č. 1293/2013.
3. V prípade potreby možno rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v článku 5 ods. 5 zahrnúť do rozpočtu Unie na obdobie po roku 2027, aby sa umožnilo riadenie projektov, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027.
4. Do finančných nástrojov zriadených v rámci nariadenia (EÚ) 2021/523 možno investovať spätné toky prostriedkov z finančných nástrojov zriadených v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1293/2013.
5. Rozpočtové prostriedky zodpovedajúce pripísaným príjmom, ktoré vyplývajú z vrátenia nesprávne vyplatených súm podľa nariadenia (ES) č. 614/2007 alebo nariadenia (EÚ) č. 1293/2013, sa použijú na financovanie programu LIFE v súlade s článkom 21 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 26

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie sa uplatňuje od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 29. apríla 2021

Za Európsky parlament
predseda
D.M. SASSOLI

Za Radu
predseda
A.P. ZACARIAS

⁽³⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 z 23. mája 2007 o finančnom nástroji pre životné prostredie (LIFE+) (Ú. v. EÚ L 149, 9.6.2007, s. 1).

PRÍLOHA I

SUBJEKTY, KTORÝM SA MÔŽU GRANTY UDELOVAŤ BEZ VÝZVY NA PREDKLADANIE NÁVRHOV

1. Európska sieť pre implementáciu a vymáhanie environmentálneho práva (IMPEL);
 2. Európska sieť prokurátorov pre životné prostredie (ENPE);
 3. Fórum sudcov Európskej únie pre životné prostredie (EUFJE).
-

PRÍLOHA II

UKAZOVATELE

1. Ukazovatele výstupov
 - 1.1. Počet projektov, v rámci ktorých sa vyvíjajú, demonštrujú a podporujú inovatívne techniky a prístupy;
 - 1.2. Počet projektov, v rámci ktorých sa uplatňujú najlepšie postupy, pokiaľ ide o prírodu a biodiverzitu;
 - 1.3. Počet projektov zameraných na tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politík Únie;
 - 1.4. Počet projektov zameraných na zlepšovanie riadenia prostredníctvom posilňovania kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojenia občianskej spoločnosti;
 - 1.5. Počet projektov vrátane strategických integrovaných a strategických projektov v oblasti ochrany prírody, v rámci ktorých sa vykonávajú:
 - kľúčové plány alebo stratégie,
 - akčné programy zamerané na začleňovanie podprogramu „Príroda a biodiverzita“.
 2. Ukazovatele výsledkov
 - 2.1. Čistá zmena v oblasti životného prostredia a klímy na základe agregácie ukazovateľov na úrovni projektu, ktoré sa určia vo výzvach na predkladanie návrhov v rámci týchto podprogramov:
 - „Príroda a biodiverzita“,
 - „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ so zameraním aspoň na tieto aspekty:
 - kvalita ovzdušia
 - pôda
 - voda
 - odpad
 - chemikálie
 - hluk
 - využívanie a efektívnosť zdrojov,
 - „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“,
 - „Prechod na čistú energiu“,
 - 2.2. Kumulatívne investície vyvolané projektmi alebo sprístupnené finančné prostriedky (v miliónoch EUR);
 - 2.3. Počet organizácií, ktoré sú zapojené do projektov alebo prijímajú granty na prevádzku;
 - 2.4. Podiel projektov, v rámci ktorých sa podarilo dosiahnuť urýchľovací účinok po dátume ukončenia projektu.
-

PRÍLOHA III

LOGO PROGRAMU LIFE

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/784**z 29. apríla 2021****o riešení šírenia teroristického obsahu online****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Cieľom tohto nariadenia je zabezpečiť hladké fungovanie digitálneho jednotného trhu v otvorenej a demokratickej spoločnosti tým, že sa bude riešiť zneužívanie hostingových služieb na teroristické účely a prispievať k verejnej bezpečnosti v Únii. Fungovanie digitálneho jednotného trhu by sa malo zlepšiť posilnením právnej istoty pre poskytovateľov hostingových služieb a dôvery používateľov v online prostredie, ako aj posilnením záruk v súvislosti so slobodou prejavu vrátane slobody prijímať a šíriť informácie a myšlienky v otvorenej a demokratickej spoločnosti a v súvislosti so slobodou a pluralitou médií.
- (2) Regulačné opatrenia na riešenie šírenia teroristického obsahu online by sa mali doplniť stratégiami členských štátov na riešenie terorizmu, vrátane posilnenie mediálnej gramotnosti a kritického myslenia, vytvorenia alternatívnej argumentácie a protiargumentácie a inými iniciatívami na zníženie vplyvu teroristického obsahu online a zraniteľnosti voči nemu, ako aj investíciami do sociálnej práce, iniciatívami v oblasti deradikalizácie a spoluprácou s dotknutými komunitami s cieľom udržateľne predchádzať radikalizácii v spoločnosti.
- (3) Riešenie teroristického obsahu online, ktorý je súčasťou širšieho problému nezákonného obsahu online si vyžaduje kombináciu legislatívnych, nelegislatívnych a dobrovoľných opatrení založených na spolupráci medzi orgánmi a poskytovateľmi hostingových služieb pri plnom rešpektovaní základných práv.
- (4) Poskytovatelia hostingových služieb pôsobiaci na internete zohrávajú dôležitú úlohu v digitálnom hospodárstve tým, že spájajú podniky a občanov a uľahčujú verejnú diskusiu a šírenie a prijímanie informácií, názorov a myšlienok, čím významnou mierou prispievajú k inovácii, hospodárskemu rastu a tvorbe pracovných miest v Únii. Služby poskytovateľov hostingových služieb sú však v určitých prípadoch zneužívané tretími stranami na účely protiprávneho konania online. Osobitné obavy vyvoláva zneužívanie týchto služieb zo strany teroristických skupín a ich podporovateľov na šírenie teroristického obsahu online s cieľom rozšíriť ich poslanstvo, radikalizovať a uskutočniť nábor priaznivcov, ako aj na uľahčenie a riadenie teroristickej činnosti.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 110, 22.3.2019, s. 67.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní zo 16. marca 2021 (Ú. v. EÚ C 135, 16.4.2021, s. 1). Pozícia Európskeho parlamentu z 28. apríla 2021. (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

- (5) Prítomnosť teroristického obsahu online síce nie je jediným faktorom, no potvrdila sa ako katalyzátor radikalizácie jednotlivcov, ktorá môže viesť k teroristickým činom, a preto má vážne negatívne dôsledky pre používateľov, občanov a spoločnosť ako celok, ako aj pre poskytovateľov online služieb, ktorí sú hostiteľmi takéhoto obsahu, pretože podkopáva dôveru ich používateľov a poškodzuje ich obchodné modely. Vzhľadom na svoju ústrednú úlohu, ako aj technologické prostriedky a spôsobilosti spojené so službami, ktoré poskytujú, nesú poskytovatelia hostingových služieb osobitnú spoločenskú zodpovednosť za ochranu svojich služieb pred zneužitím zo strany teroristov a za poskytovanie pomoci pri riešení teroristického obsahu šíreného prostredníctvom ich služieb online, pričom sa zohľadňuje zásadný význam slobody prejavu vrátane slobody prijímať a šíriť informácie a myšlienky v otvorenej a demokratickej spoločnosti.
- (6) Úsilie na úrovni Únie zamerané na boj proti teroristickému obsahu online sa začalo v roku 2015 prostredníctvom dobrovoľnej spolupráce medzi členskými štátmi a poskytovateľmi hostingových služieb. Toto úsilie treba doplniť jasným legislatívnym rámcom s cieľom ďalej znižovať prístup k teroristickému obsahu online a primerane reagovať na rýchlo sa vyvíjajúci problém. Legislatívny rámec stavia na dobrovoľnom úsilí, ktoré sa posilnilo odporúčaním Komisie (EÚ) 2018/334 ⁽³⁾, a reaguje na výzvy Európskeho parlamentu, aby sa v súlade s horizontálnym rámcom vytvoreným smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES ⁽⁴⁾ posilnili opatrenia na riešenie nezákonného a škodlivého obsahu online, ako aj na výzvy Európskej rady, aby sa zlepšilo odhaľovanie a odstraňovanie obsahu online, ktorý podnecuje k teroristickým činom.
- (7) Týmto nariadením by nemalo byť dotknuté uplatňovanie smernice 2000/31/ES. Predovšetkým by žiadne opatrenia, ktoré poskytovateľ hostingových služieb prijme v súlade s týmto nariadením, vrátane akýchkoľvek osobitných opatrení, nemali samy osebe viesť k tomu, že tento poskytovateľ hostingových služieb príde o výhodu výnimky zo zodpovednosti podľa uvedenej smernice. Toto nariadenie nemá vplyv ani na právomoci vnútroštátnych orgánov a súdov, pokiaľ ide o zodpovednosť poskytovateľov hostingových služieb v prípadoch, keď nie sú splnené podmienky stanovené v uvedenej smernici zakladajúce výnimku zo zodpovednosti.
- (8) V prípade rozporu medzi týmto nariadením a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ ⁽⁵⁾, pokiaľ ide o ustanovenia upravujúce audiovizuálne mediálne služby v zmysle článku 1 ods. 1 písm. a) uvedenej smernice, by mala mať prednosť smernica 2010/13/EÚ. Tým by nemali byť dotknuté povinnosti podľa tohto nariadenia, a to najmä v súvislosti s poskytovateľmi platformy na zdieľanie videí.
- (9) V tomto nariadení by sa mali stanoviť pravidlá zamerané na riešenie zneužívania hostingových služieb na šírenie teroristického obsahu online s cieľom zaručiť bezproblémové fungovanie vnútorného trhu. Uvedené pravidlá by mali plne rešpektovať základné práva, ktoré sú chránené v Únii, a najmä tie, ktoré sú zaručené Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).
- (10) Toto nariadenie má prispievať k ochrane verejnej bezpečnosti a zároveň vytvárať primerané a spoľahlivé záruky na zabezpečenie ochrany základných práv vrátane práva na rešpektovanie súkromného života, na ochranu osobných údajov, na slobodu prejavu vrátane slobody prijímať a šíriť informácie, ako aj slobodu podnikania a na účinný prostriedok nápravy. Navyše je zakázaná aj akákoľvek diskriminácia. Príslušné orgány a poskytovatelia hostingových služieb by mali prijímať len opatrenia, ktoré sú potrebné, vhodné a primerané v demokratickej spoločnosti, s prihliadnutím na osobitný význam, ktorý majú sloboda prejavu a právo na informácie, a sloboda a pluralita médií, ktoré sú základnými piliermi pluralistickej a demokratickej spoločnosti a hodnotami, na ktorých je Únia založená. Opatrenia, ktoré ovplyvňujú slobodu prejavu a právo na informácie, by mali byť presne zamerané na riešenie šírenia teroristického obsahu online, a to pri rešpektovaní práva prijímať a šíriť informácie zákonným spôsobom, pri zohľadnení ústrednej úlohy poskytovateľov hostingových služieb pri uľahčovaní verejnej diskusie a prijímaní a šírení faktov, názorov a myšlienok v súlade s právom. Účinné online opatrenia na riešenie teroristického obsahu online a ochrana slobody prejavu a práva na informácie nie sú protichodné ciele, ale ciele, ktoré sa dopĺňajú a vzájomne posilňujú.

⁽³⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2018/334 z 1. marca 2018 o opatreniach na účinný boj proti nezákonnému obsahu na internete (Ú. v. EÚ L 63, 6.3.2018, s. 50).

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1).

⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) (Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010, s. 1).

- (11) V záujme ozrejmenia opatrení, ktoré majú prijať poskytovatelia hostingových služieb a príslušné orgány s cieľom riešiť šírenie teroristického obsahu online, by sa v tomto nariadení malo stanoviť vymedzenie teroristického obsahu na preventívne účely, ktoré by bolo v súlade s vymedzením príslušných trestných činov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 ⁽⁶⁾. Vzhľadom na potrebu riešiť najškodlivejšiu teroristickú propagandu online by sa do tohto vymedzenia mal zahrnúť materiál, ktorý niekoho podnecuje alebo navádza na páchanie trestných činov terorizmu alebo poskytnutie pomoci pri páchaní týchto činov, niekoho navádza na účasť na činnostiach teroristickej skupiny, alebo glorifikuje teroristické činnosti, vrátane materiálu, ktorý zobrazuje teroristický útok. Okrem toho by toto vymedzenie malo zahŕňať aj materiál, ktorý poskytuje inštrukcie na výrobu alebo používanie výbušnín, strelných zbraní alebo iných zbraní, alebo škodlivých alebo nebezpečných látok, ako aj chemických, biologických, rádiologických a jadrových látok (CBRN), či iných osobitných metód alebo techník vrátane výberu cieľov na účely spáchania trestných činov terorizmu alebo poskytnutia pomoci pri páchaní takýchto činov. Takýto materiál zahŕňa texty, obrázky, zvukové záznamy a videá, ako aj živé vysielanie trestných činov terorizmu, čím spôsobuje nebezpečenstvo ďalšieho páchania takýchto trestných činov. Pri posudzovaní toho, či materiál predstavuje teroristický obsah v zmysle tohto nariadenia, by príslušné orgány a poskytovatelia hostingových služieb mali zohľadniť také faktory, ako je napríklad povaha a znenie vyhlásení, kontext, v ktorom boli tieto vyhlásenia urobené, ako aj ich potenciál viesť ku škodlivým následkom s vplyvom na bezpečnosť a ochranu osôb. Významným faktorom pri posudzovaní by mala byť skutočnosť, že materiál vyrobila osoba, skupina alebo subjekt zahrnuté do zoznamu osôb, skupín alebo subjektov zapojených do teroristických činov, a na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, alebo že je materiál tejto osobe, skupine alebo subjektu pripísateľný alebo šírený v mene takejto osoby, skupiny alebo subjektu.
- (12) Materiál šírený na vzdelávacie, novinárske, umelecké alebo výskumné účely alebo na účely zvyšovania povedomia v záujme boja proti teroristickej činnosti by sa nemal považovať za teroristický obsah. Pri určovaní toho, či materiál, ktorý poskytuje poskytovateľ obsahu, predstavuje „teroristický obsah“ vymedzený v tomto nariadení, by sa mala zohľadniť najmä sloboda prejavu a právo na informácie, vrátane slobody a plurality médií a slobody umenia a vedeckého bádania. Najmä v prípadoch, keď poskytovateľ obsahu nesie redakčnú zodpovednosť, by sa pri každom rozhodovaní o odstránení šíreného materiálu mali zohľadňovať novinárske normy stanovené predpismi pre tlač alebo médiá v súlade s právom Únie vrátane charty. Okrem toho by sa vyjadrovanie radikálnych, polemických alebo kontroverzných názorov vo verejnej diskusii o citlivých politických otázkach nemalo považovať za teroristický obsah.
- (13) S cieľom účinne riešiť šírenie teroristického obsahu online a zároveň zabezpečiť rešpektovanie súkromného života jednotlivcov by sa toto nariadenie malo uplatňovať na poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti, ktorí na žiadosť používateľa týchto služieb uchovávajú a verejne šíria informácie a materiál, ktoré poskytol, a to bez ohľadu na to, či je uchovávanie a verejné šírenie takýchto informácií a materiálu čisto technickej, automatickej a pasívnej povahy. Pojem „uchovávanie“ by sa mal chápať ako uchovávanie údajov v pamäti fyzického alebo virtuálneho servera. Poskytovatelia služieb „iba prenos“ („mere conduit“) alebo „ukladanie informácií v pamäti“ („caching“), ako aj iných služieb poskytovaných na iných úrovniach internetovej infraštruktúry, ktoré nezahŕňajú uchovávanie, ako sú správcovia doménových mien a registrátori, ako aj poskytovatelia systémov doménových mien (DNS) a služieb ochrany platieb alebo ochrany pred distribuovanými útokmi na vyradenie služby (DDoS) by preto nemali patriť do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.
- (14) Pojem „verejné šírenie“ by mal zahŕňať sprístupňovanie informácií potenciálne neobmedzenému počtu osôb, a to zabezpečenie jednoduchého prístupu k informáciám pre používateľov vo všeobecnosti bez toho, aby sa vyžadoval ďalší zásah poskytovateľa obsahu, a bez ohľadu na to, či dané osoby skutočne využijú prístup k predmetným informáciám. Preto, ak si prístup k informáciám vyžaduje registráciu alebo udelenie prístupu do skupiny používateľov, mali by sa informácie považovať za verejne šírené len vtedy, ak registrácia alebo udelenie prístupu pre používateľov, ktorí chcú získať prístup k daným informáciám, prebieha automaticky bez toho, aby rozhodnutie alebo výber, komu sa udelí prístup, robil človek. Interpersonálne komunikačné služby vymedzené v článku 2 bode 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1972 ⁽⁷⁾, ako sú e-maily alebo služby zasielania súkromných správ, by nemali patriť do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia. Informácie by sa mali považovať za uchovávané

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV a mení rozhodnutie Rady 2005/671/SVV (Ú. v. EÚ L 88, 31.3.2017, s. 6).

⁽⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1972 z 11. decembra 2018, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronických komunikácií (Ú. v. EÚ L 321, 17.12.2018, s. 36).

a verejne šírené v zmysle tohto nariadenia len vtedy, ak sa takéto činnosti vykonávajú na priamu žiadosť poskytovateľa obsahu. V dôsledku toho by sa toto nariadenie nemalo vzťahovať na poskytovateľov služieb, ako je napríklad cloudová infraštruktúra, ktoré sa poskytujú na žiadosť iných strán, než sú poskytovatelia obsahu, a z ktorých majú poskytovatelia obsahu len nepriamy prospech. Toto nariadenie by sa malo vzťahovať napríklad na poskytovateľov sociálnych médií, služieb zameraných na zdieľanie videí, fotografií a zvukových záznamov, ako aj služieb zameraných na zdieľanie súborov a iných cloudových služieb, pokiaľ sa tieto služby využívajú na sprístupnenie uchovávaných informácií verejnosti na základe priamej žiadosti poskytovateľa obsahu. Ak poskytovateľ hostingových služieb ponúka viacero služieb, toto nariadenie by sa malo uplatňovať len v súvislosti so službami, ktoré patria do jeho rozsahu pôsobnosti.

- (15) Teroristický obsah sa často verejne šíri prostredníctvom služieb poskytovaných poskytovateľmi hostingových služieb usadenými v tretích krajinách. S cieľom chrániť používateľov v Únii a zabezpečiť, aby všetci poskytovatelia hostingových služieb pôsobiaci na digitálnom jednotnom trhu podliehali rovnakým požiadavkám, by sa toto nariadenie malo uplatňovať na všetkých poskytovateľov relevantných služieb ponúkaných v Únii bez ohľadu na krajinu ich hlavného miesta podnikateľskej činnosti. Poskytovateľ hostingových služieb sa považuje za ponúkajúceho služby v Únii, ak umožňuje fyzickým alebo právnickým osobám v jednom alebo viacerých členských štátoch využívať svoje služby a má podstatnú väzbu na daný členský štát alebo členské štáty.
- (16) Podstatná väzba s Úniou existuje, ak má poskytovateľ hostingových služieb miesto podnikateľskej činnosti v Únii, ak používa jeho služby významný počet používateľov v jednom alebo vo viacerých členských štátoch alebo keď sa jeho činnosti zameriavajú na jeden alebo viacero členských štátov. Zameranie činností na jeden alebo viac členských štátov by sa malo určiť na základe všetkých relevantných okolností vrátane takých faktorov, ako je napríklad používanie jazyka alebo meny, ktoré sa všeobecne používajú v dotknutom členskom štáte, alebo na základe možnosti objednávanie tovaru alebo služieb z takého členského štátu. Takéto zameranie by sa mohlo odvodiť aj z dostupnosti aplikácie v príslušnom vnútroštátnom obchode s aplikáciami, z poskytovania miestnej reklamy alebo reklamy v jazyku všeobecne používanom v dotknutom členskom štáte, alebo z prístupu ku vzťahom so zákazníkmi, ako je napríklad poskytovanie služieb zákazníkom v jazyku všeobecne používanom v danom členskom štáte. Za podstatnú väzbu by sa mal považovať aj prípad, keď poskytovateľ hostingových služieb smeruje svoje činnosti do jedného alebo viacerých členských štátov, ako je stanovené v článku 17 ods. 1 písm. c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012⁽⁸⁾. Samotná prístupnosť webového sídla poskytovateľa hostingových služieb, e-mailovej adresy, alebo iných kontaktných údajov v jednom alebo viacerých členských štátoch by však sama osebe nemala dostatočne predstavovať podstatnú väzbu. Navyše poskytovanie služby výlučne len v záujme dodržiavania zákazu diskriminácie stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302⁽⁹⁾ by sa samo osebe nemalo považovať za podstatnú väzbu k Únii.
- (17) Mali by sa zosúladiť postupy a povinnosti vyplývajúce z príkazov na odstránenie vydaných na základe posúdenia príslušnými orgánmi, ktorými sa poskytovateľom hostingových služieb ukladá povinnosť odstrániť teroristický obsah alebo znemožniť prístup k nemu. Vzhľadom na rýchlosť, akou sa šíri teroristický obsah v rámci online služieb, mala by sa uložiť povinnosť poskytovateľom hostingových služieb zabezpečiť, aby sa teroristický obsah uvedený v príkaze na odstránenie odstránil alebo aby sa znemožnil prístup k nemu vo všetkých členských štátoch, a to do jednej hodiny od doručenia tohto príkazu. Okrem riadne odôvodnených naliehavých prípadov by mal príslušný orgán poskytnúť poskytovateľovi hostingových služieb informácie o postupoch a uplatniteľných lehotách aspoň 12 hodín vopred pred vydaním prvého príkazu na odstránenie danému poskytovateľovi hostingových služieb. O riadne odôvodnený naliehavý prípad ide vtedy, keď by odstránenie obsahu alebo znemožnenie prístupu k nemu neskôr ako jednu hodinu po doručení príkazu na odstránenie viedlo k vážnej ujme, napríklad v situáciách bezprostredného ohrozenia života alebo fyzickej integrity osoby alebo ak takýto obsah zobrazuje prebiehajúce udalosti, ktorých výsledkom je ujma na živote alebo fyzickej integrite osoby. Príslušný orgán by mal určiť, či prípady predstavujú naliehavé prípady a riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v príkaze na odstránenie. V prípade, že poskytovateľ hostingových služieb nemôže splniť príkaz na odstránenie do jednej hodiny od jeho prijatia z dôvodu vyššej moci alebo faktických prekážok, vrátane objektívne odôvodniteľných technických alebo prevádzkových dôvodov, mal by o tom čo najskôr informovať vydávajúci príslušný orgán a príkaz na odstránenie splniť hneď, ako sa situácia vyrieši.

⁽⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1).

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302 z 28. februára 2018 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 2006/2004 a (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES (Ú. v. EÚ L 60 I, 2.3.2018, s. 1).

- (18) Príkaz na odstránenie by mal uvádzať dôvody, na základe ktorých je materiál kvalifikovaný na odstránenie alebo na znemožnenie prístupu k jeho obsahu ako teroristickému obsahu a mal by poskytnúť dostatok informácií na lokalizáciu uvedeného obsahu, uvedením presnej URL a v prípade potreby akýchkoľvek ďalších informácií, ako sú napríklad snímky obrazovky s príslušným obsahom. Toto odôvodnenie by malo poskytovateľovi hostingových služieb a v konečnom dôsledku poskytovateľovi obsahu umožňovať účinné uplatnenie ich práva na súdny prostriedok nápravy. Poskytnuté odôvodnenie by nemalo obsahovať zverejnenie citlivých informácií, ktoré by mohli ohroziť prebiehajúce vyšetrovanie.
- (19) Príslušný orgán by mal predložiť príkaz na odstránenie priamo na kontaktné miesto určené alebo zriadené poskytovateľom hostingových služieb na účely tohto nariadenia prostredníctvom akýchkoľvek elektronických prostriedkov, ktoré umožňujú vyhotoviť písomný záznam za takých podmienok, ktoré umožnia poskytovateľovi hostingových služieb overiť pravosť príkazu, vrátane presného dátumu a času odoslania a doručenia príkazu, napríklad prostredníctvom zabezpečeného e-mailu alebo platforiem alebo iných zabezpečených kanálov vrátane tých, ktoré poskytovateľ hostingových služieb poskytol v súlade s právom Únie na ochranu osobných údajov. Uvedenú požiadavku by malo byť možné splniť okrem iného využitím kvalifikovaných elektronických doručovacích služieb pre registrované zásielky v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014⁽¹⁰⁾. Ak sa hlavné miesto podnikateľskej činnosti poskytovateľa hostingových služieb nachádza, alebo jeho právny zástupca má pobyť alebo je usadený, v inom členskom štáte, ako je členský štát vydávajúceho príslušného orgánu, kópia tohto príkazu na odstránenie by sa mala súčasne predložiť príslušnému orgánu daného členského štátu.
- (20) Malo by byť možné, aby príslušný orgán členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyť alebo je usadený jeho právny zástupca, skontroloval príkaz na odstránenie vydaný príslušným orgánom iného členského štátu, aby zistil, či závažným alebo zjavným spôsobom neporušuje toto nariadenie alebo základné práva zakotvené v charte. Poskytovateľ obsahu, ako aj poskytovateľ hostingových služieb by mali mať právo požiadať o takúto kontrolu príslušným orgánom v členskom štáte, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyť alebo je usadený jeho právny zástupca. V prípade takejto žiadosti by mal príslušný orgán prijať rozhodnutie o tom, či príkaz na odstránenie obsahuje takéto porušenie. Ak dané rozhodnutie zistí takéto porušenie, právne účinky príkazu na odstránenie by mali zaniknúť. Kontrola by mala prebehnúť rýchlo, aby sa čo najskôr zabezpečilo obnovenie chýbne odstráneného obsahu alebo obsahu, ku ktorému bol znemožnený prístup.
- (21) Poskytovatelia hostingových služieb vystavení teroristickému obsahu, ktorí stanovili svoje zmluvné podmienky, by do nich mali zahrnúť ustanovenia na riešenie zneužívania svojich služieb na verejné šírenie teroristického obsahu. Uvedené ustanovenia by mali uplatňovať dôsledne, transparentne, primerane a nediskriminačne.
- (22) Vzhľadom na rozsah problému a rýchlosť potrebnú na účinnú identifikáciu a odstránenie teroristického obsahu, sú nevyhnutným prvkom pri riešení problému teroristického obsahu online účinné a primerané osobitné opatrenia. S cieľom znížiť dostupnosť teroristického obsahu vo svojich službách by poskytovatelia hostingových služieb vystavení teroristickému obsahu mali zaviesť osobitné opatrenia, pričom by mali zohľadniť riziká a úroveň vystavenia teroristickému obsahu, ako aj účinky na práva tretích strán a na verejný záujem na informovanie. Poskytovatelia hostingových služieb by mali určiť, aké vhodné, účinné a primerané osobitné opatrenia by sa mali zaviesť na identifikáciu a odstraňovanie teroristického obsahu. Osobitné opatrenia by mohli zahŕňať vhodné technické alebo operačné opatrenia alebo kapacity, ako napríklad personálne zabezpečenie alebo technické prostriedky na identifikáciu a rýchle odstránenie teroristického obsahu alebo znemožnenie prístupu k nemu, mechanizmy umožňujúce používateľom nahlasovať alebo označovať možný teroristický obsah alebo akékoľvek iné opatrenia, ktoré poskytovateľ hostingových služieb považuje za vhodné a účinné na riešenie dostupnosti teroristického obsahu v rámci svojich služieb.
- (23) Poskytovatelia hostingových služieb by mali pri zavádzaní osobitných opatrení zabezpečiť, aby bolo zachované právo používateľov na slobodu prejavu a právo na informácie, ako aj sloboda a pluralita médií, ktoré chráni charta. Okrem požiadaviek stanovených v právnom poriadku vrátane právnych predpisov o ochrane osobných údajov by mali poskytovatelia hostingových služieb konať s náležitou starostlivosťou a v relevantných prípadoch uplatňovať záruky vrátane ľudského dohľadu a overovania, aby sa vyhlí akémukoľvek neúmyselnému alebo nesprávnemu rozhodnutiu, ktoré by viedlo k odstráneniu obsahu, ktorý nie je teroristickým obsahom, alebo k znemožneniu prístupu k nemu.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73).

- (24) Poskytovateľ hostingových služieb by mal nahlásiť príslušnému orgánu osobitné opatrenia, ktoré zaviedol, aby príslušný orgán mohol určiť, či sú opatrenia účinné a primerané a či v prípade, že sa používajú automatizované prostriedky, má poskytovateľ hostingových služieb potrebné kapacity na manuálny dohľad a overovanie. Pri posudzovaní účinnosti a primeranosti opatrení by príslušné orgány mali zohľadniť relevantné parametre vrátane počtu príkazov na odstránenie, ktoré boli voči danému poskytovateľovi hostingových služieb vydané, veľkosť a ekonomické možnosti poskytovateľa hostingových služieb a vplyv jeho služieb na šírenie teroristického obsahu, napríklad na základe počtu používateľov v Únii, ako aj záruky zavedené s cieľom riešiť zneužívanie jeho služieb na šírenie teroristického obsahu online.
- (25) Ak sa príslušný orgán domnieva, že zavedené osobitné opatrenia sú nedostatočné na riešenie rizík mal by mať možnosť požiadať o prijatie dodatočných vhodných, účinných a primeraných osobitných opatrení. Požiadavka na zavedenie takýchto osobitných opatrení by nemala viesť k všeobecnej povinnosti monitorovať alebo aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti v zmysle článku 15 ods. 1 smernice 2000/31/ES, ani k povinnosti používať automatizované nástroje. Poskytovatelia hostingových služieb by však mali mať možnosť používať automatizované nástroje, ak to považujú za vhodné a potrebné na účinné riešenie zneužívania svojich služieb na šírenie teroristického obsahu.
- (26) Povinnosť poskytovateľov hostingových služieb uchovávať odstránený obsah a súvisiace údaje by sa mala stanoviť na osobitné účely a mala by platiť len počas nevyhnutne potrebného obdobia. Povinnosť uchovávania je nutné vzťahovať aj na súvisiace údaje, a to v rozsahu, v akom by sa akékoľvek takéto údaje v dôsledku odstránenia predmetného teroristického obsahu inak stratili. Súvisiace údaje môžu zahŕňať údaje, ako sú údaje o účastníkovi, najmä údaje, ktoré sa týkajú totožnosti poskytovateľa obsahu, a údaje o prístupe vrátane údajov o dátume a čase použitia služby poskytovateľom obsahu a o prihlásení sa do nej a odhlásení sa z nej, spolu s IP adresou, ktorú poskytovateľovi obsahu prideliť poskytovateľ služby prístupu na internet.
- (27) Povinnosť uchovávať obsah na účely správneho alebo súdneho preskúmania je nevyhnutná a opodstatnená z hľadiska potreby zabezpečiť, aby poskytovatelia obsahu, ktorých obsah bol odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup, mali účinné nápravné opatrenia ako aj s cieľom zabezpečiť obnovenie tohto obsahu, a to v závislosti od výsledku uvedených konaní. Povinnosť uchovávať materiál na účely vyšetrovania alebo trestného stíhania je odôvodnená a nevyhnutná so zreteľom na prínos, ktorý by tento materiál mohol mať v záujme narušenia teroristickej činnosti alebo jej predchádzania. Uchovávanie odstráneného teroristického obsahu na účely predchádzania trestným činom terorizmu a ich odhaľovania, vyšetrovania a stíhania by sa preto tiež malo považovať za odôvodnené. Teroristický obsah a súvisiace údaje by sa mali uchovávať iba na obdobie potrebné pre orgány presadzovania práva, aby mohli skontrolovať uvedený teroristický obsah a rozhodnúť, či bude potrebný na uvedené účely. Na účely predchádzania trestným činom terorizmu, ich odhaľovania, vyšetrovania a stíhania by sa požadované uchovávanie údajov malo obmedziť len na údaje, pri ktorých je pravdepodobné, že súvisia s trestnými činmi terorizmu, a mohli by preto prispieť k stíhaniu trestných činov terorizmu alebo k predchádzaniu závažným hrozbám pre verejnú bezpečnosť. Ak poskytovatelia hostingových služieb odstránia materiál alebo k nemu znemožnia prístup, najmä prostredníctvom vlastných osobitných opatrení, mali by bezodkladne informovať príslušné orgány o obsahu, ktorý obsahuje informácie, ktoré zahŕňajú bezprostredné ohrozeniu života alebo podozrenie zo spáchania trestného činu terorizmu.
- (28) Aby sa zabezpečila proporcionalita, doba uchovávania by mala byť obmedzená na šesť mesiacov, aby poskytovatelia obsahu mali dostatočný čas na začatie správneho alebo súdneho preskúmania a aby sa orgánom presadzovania práva umožnil prístup k relevantným údajom na účely vyšetrovania a stíhania trestných činov terorizmu. Malo by však byť možné na žiadosť príslušného orgánu alebo súdu predĺžiť toto obdobie na tak dlho, ako je potrebné v prípadoch, ak sa uvedené konania začnú, ale neskončia do šiestich mesiacov. Trvanie obdobia uchovávania by malo postačovať na to, aby orgány presadzovania práva mohli uchovať potrebné materiály v súvislosti s vyšetrovaniami a stíhaniami a aby sa zároveň zabezpečila rovnováha v súvislosti so základnými právami.
- (29) Týmto nariadením by nemali byť dotknuté procesné záruky ani procesné vyšetrovacie opatrenia, ktoré sa týkajú prístupu k obsahu a súvisiacim údajom uchovávaným na účely vyšetrovania a trestného stíhania trestných činov terorizmu, a ktoré sú upravené právom Únie alebo vnútroštátnym právom.

- (30) Transparentnosť politik poskytovateľov hostingových služieb v súvislosti s teroristickým obsahom je nevyhnutná na posilnenie ich zodpovednosti voči ich používateľom a na posilnenie dôvery občanov v digitálny jednotný trh. Poskytovatelia hostingových služieb, ktorí v určitom kalendárnom roku podnikli alebo ktorým sa uložila povinnosť podniknúť kroky podľa tohto nariadenia, by mali uverejniť výročnú správu o transparentnosti obsahujúcu informácie o krokoch podniknutých v súvislosti s odhaľovaním, identifikáciou a odstraňovaním teroristického obsahu.
- (31) Príslušné orgány by mali uverejňovať výročné správy o transparentnosti obsahujúce informácie o počte príkazov na odstránenie, počte prípadov, kedy nebol príkaz vykonaný, počte rozhodnutí o osobitných opatreniach, počte prípadov, ktoré sú predmetom správneho alebo súdneho preskúmania a počte rozhodnutí o uložení sankcií.
- (32) Právo na účinný prostriedok nápravy je zakotvené v článku 19 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a v článku 47 charty. Každá fyzická alebo právnická osoba má právo na účinný prostriedok nápravy pred príslušným vnútroštátnym súdom proti ktorémukoľvek z opatrení prijatých podľa tohto nariadenia, ktoré môžu mať nepriaznivý vplyv na práva tejto osoby. Toto právo by malo zahŕňať najmä možnosť poskytovateľov hostingových služieb a poskytovateľov obsahu účinne namietat proti príkazom na odstránenie alebo akýmkoľvek rozhodnutiam prijatým na základe kontroly príkazov na odstránenie podľa tohto nariadenia na súde členského štátu, ktorého príslušné orgány vydali príkaz na odstránenie alebo prijali rozhodnutie, ako aj možnosť poskytovateľov hostingových služieb účinne namietat proti rozhodnutiu, ktoré sa týka osobitných opatrení alebo sankcií, na súde členského štátu, ktorého príslušný orgán prijal dané rozhodnutie.
- (33) Postupy podávania sťažností predstavujú potrebnú záruku, aby nedošlo k chybnému odstráneniu obsahu online alebo znemožneniu prístupu k nemu, ak je takýto obsah chránený v rámci slobody prejavu a práva na informácie. Poskytovatelia hostingových služieb by preto mali vytvoriť ľahko použiteľné mechanizmy podávania sťažností a mali by zabezpečiť, aby sa sťažnosti vybavovali bezodkladne a pri plnej transparentnosti voči poskytovateľom obsahu. Požiadavkou, aby poskytovateľ hostingových služieb obnovil obsah, ktorý bol odstránený omylom alebo ku ktorému bol omylom znemožnený prístup, by nemala byť dotknutá možnosť poskytovateľov hostingových služieb presadzovať svoje vlastné zmluvné podmienky.
- (34) Účinná právna ochrana v súlade s článkom 19 Zmluvy o EÚ a článkom 47 charty si vyžaduje, aby mali poskytovatelia obsahu možnosť zistiť dôvody, na základe ktorých bol obsah, ktorý poskytujú, odstránený, alebo na základe ktorých bol k nemu znemožnený prístup. Na tento účel by poskytovateľ hostingových služieb mal poskytnúť poskytovateľovi obsahu informácie, ktoré by poskytovateľovi obsahu umožňovali napadnúť odstránenie alebo znemožnenie prístupu. V závislosti od okolností by mohli poskytovatelia hostingových služieb nahradiť obsah, ktorý bol odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup, správou uvádzajúcou, že tento obsah bol odstránený alebo že prístup k tomu obsahu bol znemožnený v súlade s týmto nariadením. Na žiadosť poskytovateľa obsahu by sa mali poskytnúť ďalšie informácie o dôvodoch odstránenia alebo znemožnenia prístupu, ako aj o prostriedkoch nápravy voči odstráneniu alebo znemožneniu prístupu. Ak príslušné orgány rozhodnú, že z dôvodov verejnej bezpečnosti, a to aj v kontexte vyšetrovania, je nevhodné alebo kontraproduktívne, aby bol poskytovateľ obsahu priamo oboznámený s odstránením určitého obsahu alebo so znemožnením prístupu k nemu, mali by o tom zodpovedajúcim spôsobom informovať poskytovateľa hostingových služieb.
- (35) Členské štáty by mali určiť príslušné orgány na účely tohto nariadenia. Toto by nemalo nutne znamenať zriadenie nového orgánu a malo by byť možné zveriť úlohy stanovené v tomto nariadení existujúcemu orgánu. V tomto nariadení by sa malo vyžadovať určenie orgánov príslušných na vydávanie príkazov na odstránenie, na kontrolu príkazov na odstránenie, na dohľad nad osobitnými opatreniami a na ukladanie sankcií, pričom by malo byť na každom členskom štáte, aby rozhodol o počte príslušných orgánov, ktoré sa majú určiť, a o tom, či to budú správne orgány, orgány presadzovania práva alebo justičné orgány. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby si príslušné orgány plnili svoje úlohy objektívne a nediskriminačne a aby nežiadali ani neprijímali pokyny od žiadneho iného orgánu v súvislosti s plnením úloh podľa tohto nariadenia. Toto by nemalo brániť výkonu dohľadu podľa vnútroštátneho ústavného práva. Členské štáty by mali oznámiť príslušné orgány určené podľa tohto nariadenia Komisii, ktorá by mala uverejniť online register príslušných orgánov. Tento online register by mal byť ľahko prístupný, aby sa poskytovateľom hostingových služieb uľahčilo rýchle overovanie pravosti príkazov na odstránenie.

- (36) S cieľom vyhnúť sa duplicite úsilia a možným zásahom do vyšetrovaní a minimalizovať zaťaženie dotknutých poskytovateľov hostingových služieb by sa pred vydaním príkazov na odstránenie mali príslušné orgány navzájom informovať, mali by koordinovať svoju činnosť a spolupracovať a v relevantných prípadoch by mali do týchto aktivít zapojiť Europol. Pri rozhodovaní o vydaní príkazu na odstránenie by mal príslušný orgán náležite zohľadniť každé oznámenie o zasahovaní do vyšetrovacích záujmov (predchádzanie konfliktu záujmov). Keď príslušný orgán dostane od príslušného orgánu z iného členského štátu informácie o existujúcom príkaze na odstránenie, nemal by vydať príkaz na odstránenie v rovnakej veci. Pokiaľ ide o vykonávanie ustanovení tohto nariadenia, Europol by mohol poskytovať podporu v súlade so svojím súčasným mandátom a existujúcim právnym rámcom.
- (37) S cieľom zabezpečiť účinné a dostatočne koherentné vykonávanie osobitných opatrení prijatých poskytovateľmi hostingových služieb by mali príslušné orgány navzájom koordinovať svoju činnosť a spolupracovať v súvislosti s komunikáciou s poskytovateľmi hostingových služieb týkajúcou sa príkazov na odstránenie a určení, vykonávaní a posudzovania osobitných opatrení. Koordinácia a spolupráca je tiež potrebná v súvislosti s inými opatreniami na vykonávanie tohto nariadenia vrátane v súvislosti s prijímaním pravidiel o sankciách a ukladaním sankcií. Komisia by mala takúto koordináciu a spoluprácu uľahčovať.
- (38) Je nevyhnutné, aby bol príslušný orgán členského štátu, ktorý je zodpovedný za ukladanie sankcií, v plnej miere informovaný o vydávaní príkazov na odstránenie, ako aj o následnej komunikácii medzi poskytovateľom hostingových služieb a príslušnými orgánmi v iných členských štátoch. Na tento účel by členské štáty mali zabezpečiť vhodné a zabezpečené komunikačné kanály a mechanizmy, ktoré umožnia včasnú výmenu relevantných informácií.
- (39) S cieľom uľahčiť rýchlu komunikáciu medzi príslušnými orgánmi, ako aj s poskytovateľmi hostingových služieb a s cieľom zabrániť duplicite úsilia by sa mali členské štáty nabádať, aby využívali špecializované nástroje, ktoré vytvoril Europol, ako je súčasná aplikácia na správu nahlasovania internetového obsahu alebo nástroje, ktoré ju nahradiť.
- (40) Ukázalo sa, že nahlasovanie zo strany členských štátov a Europolu je účinným a rýchlym prostriedkom zvyšovania informovanosti poskytovateľov hostingových služieb o konkrétnom obsahu dostupnom v rámci ich služieb, ktorý im umožňuje rýchlo konať. Takéto nahlasovanie, ktoré je mechanizmom upozorňovania poskytovateľov hostingových služieb na informácie, ktoré by sa mohli považovať za teroristický obsah, aby ho poskytovateľ dobrovoľne posúdil z hľadiska zlučiteľnosti tohto obsahu s vlastnými zmluvnými podmienkami, by malo zostať k dispozícii popri príkazoch na odstránenie. Konečné rozhodnutie o tom, či odstrániť obsah z dôvodu nesúladu s jeho zmluvnými podmienkami, je na poskytovateľovi hostingových služieb. Týmto nariadením by nemal byť dotknutý mandát Europolu stanovený v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794⁽¹⁾. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia by sa preto nemalo chápať tak, že členským štátom a Europolu bráni využívať nahlasovanie ako nástroj na riešenie teroristického obsahu online.
- (41) Vzhľadom na konkrétne závažné dôsledky určitého teroristického obsahu online by poskytovatelia hostingových služieb mali bezodkladne informovať relevantné orgány v dotknutom členskom štáte alebo príslušné orgány v členskom štáte, v ktorom sú usadení alebo majú právneho zástupcu, o teroristickom obsahu, ktorý zahŕňa bezprostredné ohrozenie života alebo podozrenie zo spáchania trestného činu terorizmu. V záujme zabezpečenia proporcionality by sa táto povinnosť mala obmedziť len na trestné činy terorizmu vymedzené v článku 3 ods. 1 smernice (EÚ) 2017/541. Uvedená povinnosť informovať by nemala znamenať, že poskytovatelia hostingových služieb majú aktívne vyhľadávať akékoľvek dôkazy o takomto bezprostrednom ohrození života alebo podozrení zo spáchania trestného činu terorizmu. Za dotknutý členský štát by sa mal považovať členský štát, ktorý má právomoc vo veci vyšetrovania a stíhania daných trestných činov terorizmu na základe štátnej príslušnosti páchatelia alebo možnej obete trestného činu alebo cieľového miesta teroristického činu. V prípade pochybností by mali poskytovatelia hostingových služieb predložiť informácie Europolu, ktorý by mal následne postupovať v súlade so svojím mandátom, a to aj tak, že postúpi tieto informácie relevantným vnútroštátnym orgánom. Príslušné orgány členských štátov by mali mať možnosť použiť takéto informácie na prijatie vyšetrovacích opatrení podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), ktorým sa nahrádzajú a zrušujú rozhodnutia Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Ú. v. EÚ L 135, 24.5.2016, s. 53).

- (42) Poskytovatelia hostingových služieb by mali určiť alebo zriadiť kontaktné miesta, aby uľahčili rýchle vybavovanie príkazov na odstránenie. Kontaktné miesto by malo slúžiť len na operačné účely. Kontaktné miesto by malo pozostávať z akéhokoľvek vyhradeného prostriedku, zabezpečeného interne alebo externe, ktorý umožní elektronické predkladanie príkazov na odstránenie, a z technických alebo personálnych prostriedkov, ktoré umožnia ich rýchle spracovanie. Nie je potrebné, aby sa kontaktné miesto nachádzalo v Únii. Poskytovateľ hostingových služieb by mal mať možnosť využiť existujúce kontaktné miesto na účely tohto nariadenia pod podmienkou, že toto kontaktné miesto je schopné plniť funkcie stanovené v tomto nariadení. S cieľom zabezpečiť odstránenie teroristického obsahu alebo znemožnenie prístupu k nemu do jednej hodiny od doručenia príkazu na odstránenie by mali byť kontaktné miesta poskytovateľov hostingových služieb vystavených teroristickému obsahu dostupné kedykoľvek. Informácie o kontaktnom mieste by mali zahŕňať informácie o jazyku, v ktorom sa naň možno obrátiť. S cieľom uľahčiť komunikáciu medzi poskytovateľmi hostingových služieb a príslušnými orgánmi sa majú poskytovatelia hostingových služieb nabádať, aby umožnili komunikáciu v niektorom z úradných jazykov inštitúcií Únie, v ktorom sú k dispozícii ich zmluvné podmienky.
- (43) Keďže neexistuje všeobecná požiadavka, aby poskytovatelia hostingových služieb zabezpečili fyzickú prítomnosť na území Únie, je potrebné zabezpečiť jednoznačnosť, pokiaľ ide o otázku, do právomoci ktorého členského štátu patrí príslušný poskytovateľ hostingových služieb, ktorý ponúka služby v rámci Únie. Vo všeobecnosti platí, že poskytovateľ hostingových služieb patrí do právomoci toho členského štátu, v ktorom má hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca. Tým by nemali byť dotknuté pravidlá právomoci stanovené na účely príkazov na odstránenie a rozhodnutí prijatých na základe kontroly príkazov na odstránenie podľa tohto nariadenia. Pokiaľ ide o poskytovateľa hostingových služieb, ktorý nemá v Únii žiadne miesto podnikateľskej činnosti a neurčil si právneho zástupcu, každý členský štát by mal mať právomoc a a teda aj možnosť uložiť sankcie pod podmienkou dodržania zásady *ne bis in idem*.
- (44) Tí poskytovatelia hostingových služieb, ktorí nie sú usadení v Únii, by mali písomne určiť právneho zástupcu s cieľom zabezpečiť dodržiavanie a presadzovanie povinností podľa tohto nariadenia. Poskytovatelia hostingových služieb by mali mať možnosť určiť na účely tohto nariadenia právneho zástupcu, ktorý bol už určený na iné účely, ak je tento právny zástupca schopný plniť funkcie stanovené v tomto nariadení. Tento právny zástupca by mal byť splnomocnený konať v mene poskytovateľa hostingových služieb.
- (45) Na zabezpečenie účinného vykonávania tohto nariadenia zo strany poskytovateľov hostingových služieb sú potrebné sankcie. Členské štáty by mali prijať pravidlá týkajúce sa sankcií, ktoré môžu mať správnu alebo trestnoprávnú povahu, pričom súčasťou týchto pravidiel môžu byť v relevantných prípadoch aj usmernenia pre ukládanie pokút. Nesplnenie povinnosti v jednotlivých prípadoch by sa mohlo sankcionovať, avšak za súčasného dodržania zásady *ne bis in idem* a zásady proporcionality, ako aj za súčasného zabezpečenia toho, aby takéto sankcie zohľadňovali systematické zlyhanie. Sankcie by mohli mať rôzne formy vrátane formálnych napomenutí v prípade menej závažných porušení alebo formu peňažných sankcií v súvislosti so závažnejšími alebo systematickejšími porušeniami. Osobitne prísne sankcie by sa mali ukladať, ak poskytovateľ hostingových služieb systematicky neodstraňuje teroristický obsah alebo k nemu systematicky alebo pretrvávajúco neznemožňuje prístup do jednej hodiny od doručenia príkazu na odstránenie. S cieľom zabezpečiť právnu istotu by sa v tomto nariadení malo stanoviť, ktoré porušenia sú sankciované a ktoré okolnosti sú relevantné na posúdenie druhu a úrovne takejto sankcie. Pri určovaní toho, či by sa mali uložiť peňažné sankcie, by sa mali náležite zohľadniť finančné zdroje poskytovateľa hostingových služieb. Príslušný orgán by mal okrem toho zohľadniť, či poskytovateľ hostingových služieb patrí medzi startupy alebo mikropodniky, malé alebo stredné podniky, tak ako je to vymedzené v odporúčaní Komisie 2003/361/ES⁽¹²⁾. Zohľadniť by sa mali ďalšie okolnosti, ako napríklad to, či bolo konanie poskytovateľa hostingových služieb objektívne neobozretné alebo trestuhodné, alebo či k porušeniu došlo z nedbanlivosti alebo úmyselne. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sankcie uložené za porušenie tohto nariadenia nepodnecovali k odstraňovaniu materiálu, ktorý nie je teroristickým obsahom.
- (46) Používanie vzorových formulárov uľahčuje spoluprácu a výmenu informácií medzi príslušnými orgánmi a poskytovateľmi hostingových služieb a umožňuje im rýchlejšie a účinnejšie komunikovať. Je mimoriadne dôležité zabezpečiť rýchlu akciu po doručení príkazu na odstránenie. Vzorové formuláre znižujú náklady na preklad a prispievajú k vyššiemu štandardu postupu. Vzorové formuláre spätnej väzby umožňujú štandardizovanú výmenu informácií, čo je osobitne dôležité v prípadoch, keď poskytovatelia hostingových služieb nie sú schopní splniť príkazy na odstránenie. Autentifikované kanály na predkladanie písomností môžu zaručiť pravosť príkazu na odstránenie vrátane presnosti dátumu a času jeho odoslania a doručenia.

⁽¹²⁾ Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (47) S cieľom umožniť, aby v prípade potreby bolo možné rýchlo zmeniť obsah vzorových formulárov, ktoré sa majú používať na účely tohto nariadenia, by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o zmenu príloh k tomuto nariadeniu. S cieľom zohľadniť vývoj v oblasti technológií a súvisiaceho právneho rámca by Komisia mala byť splnomocnená aj na prijímanie delegovaných aktov na doplnenie tohto nariadenia o technické požiadavky na elektronické prostriedky, ktoré majú príslušné orgány používať na zasielanie príkazov na odstránenie. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁽¹³⁾. Predovšetkým v záujme zabezpečenia rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (48) Členské štáty by mali získavať informácie o vykonávaní tohto nariadenia. Členské štáty by mali mať možnosť využiť správy o transparentnosti, ktoré predložili poskytovatelia hostingových služieb, a doplniť ich v prípade potreby podrobnejšími informáciami, ako sú napríklad ich vlastné správy o transparentnosti podľa tohto nariadenia. Na účely hodnotenia vykonávania tohto nariadenia by sa mal vypracovať podrobný program monitorovania výstupov, výsledkov a vplyvov tohto nariadenia.
- (49) Komisia by mala vykonať hodnotenie tohto nariadenia do troch rokov odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti, a to na základe zistení a záverov v správe o vykonávaní a výsledku monitorovania. Hodnotenie by malo vychádzať z kritérií efektívnosti, nevyhnutnosti, účinnosti, primeranosti, relevantnosti, súdržnosti a pridanej hodnoty Únie. V rámci tohto hodnotenia by sa malo posúdiť fungovanie rôznych operačných a technických opatrení stanovených v tomto nariadení vrátane účinnosti opatrení na posilnenie odhaľovania, identifikácie a odstraňovania teroristického obsahu online, účinnosti mechanizmov záruk, ako aj vplyvov na potenciálne dotknuté základné práva ako je sloboda prejavu a právo na informácie vrátane slobody a plurality médií, slobody podnikania, práva na súkromný život a práva na ochranu osobných údajov. Komisia by mala tiež posúdiť vplyv na potenciálne dotknuté záujmy tretích strán.
- (50) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to zabezpečenie hladkého fungovania digitálneho jednotného trhu riešením šírenia teroristického obsahu online, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a účinkov obmedzenia ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

ODDIEL I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. V tomto nariadení sa stanovujú jednotné pravidlá na riešenie zneužívania hostingových služieb na verejné šírenie teroristického obsahu online, najmä o:

- a) vhodnej a primeranej povinnosti náležitej starostlivosti, ktoré majú uplatňovať poskytovatelia hostingových služieb s cieľom riešiť verejné šírenie teroristického obsahu prostredníctvom ich služieb a v prípade potreby zabezpečiť jeho rýchle odstránenie alebo znemožnenie prístupu k takémuto obsahu;

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

b) opatreniach, ktoré majú členské štáty zaviesť v súlade s právom Únie a s výhradou vhodných záruk na ochranu základných práv, najmä slobody prejavu a práva na informácie v otvorenej a demokratickej spoločnosti, s cieľom:

- i) identifikovať a zabezpečiť rýchle odstránenie teroristického obsahu zo strany poskytovateľov hostingových služieb a
- ii) uľahčiť spoluprácu medzi príslušnými orgánmi členských štátov, poskytovateľmi hostingových služieb a v relevantných prípadoch Europolom.

2. Toto nariadenie sa uplatňuje na poskytovateľov hostingových služieb, ktorí ponúkajú služby v Únii, bez ohľadu na ich hlavné miesto podnikateľskej činnosti, pokiaľ verejne šíria informácie.

3. Materiál verejne šírený na vzdelávacie, novinárske, umelecké alebo výskumné účely alebo na účely predchádzania terorizmu alebo boja proti nemu vrátane materiálu, ktorým sa vyjadrujú polemické alebo kontroverzné názory v rámci verejnej diskusie, sa nepovažuje za teroristický obsah. Vykoná sa posúdenie, ktorým sa určí pravý účel daného šírenia a či sa materiál verejne šíri na uvedené účely.

4. Týmto nariadením sa nemení povinnosť rešpektovať práva, slobody a zásady uvedené v článku 6 Zmluvy o EÚ a jeho uplatňovaním nie sú dotknuté základné zásady slobody prejavu a práva na informácie vrátane slobody a plurality médií.

5. Týmto nariadením nie sú dotknuté smernice 2000/31/ES a 2010/13/EÚ. Pokiaľ ide o audiovizuálne mediálne služby v zmysle článku 1 ods. 1 písm. a) smernice 2010/13/EÚ, prednosť má smernica 2010/13/EÚ.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje tieto vymedzenia pojmov:

- (1) „poskytovateľ hostingových služieb“ je poskytovateľ služieb vymedzených v článku 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 ⁽¹⁴⁾, ktoré pozostávajú z uchovávaní informácií poskytnutých poskytovateľom obsahu a na jeho žiadosť;
- (2) „poskytovateľ obsahu“ je používateľ, ktorý poskytol informácie, ktoré uchováva alebo uchoval a verejne šíri poskytovateľ hostingových služieb;
- (3) „verejné šírenie“ je sprístupnenie informácií na žiadosť poskytovateľa obsahu potenciálne neobmedzenému počtu osôb;
- (4) „ponúkať služby v Únii“ je umožňovať fyzickým alebo právnickým osobám v jednom alebo vo viacerých členských štátoch využívať služby poskytovateľa hostingových služieb, ktorý má podstatnú väzbu na tento členský štát alebo tieto členské štáty;
- (5) „podstatná väzba“ je väzba poskytovateľa hostingových služieb na jeden alebo viacero členských štátov, ktorá je z dôvodu miesta jeho podnikateľskej činnosti v Únii alebo z dôvodu konkrétnych skutkových kritérií, ako sú:
 - a) existencia značného počtu používateľov jeho služieb v jednom alebo vo viacerých členských štátoch; alebo
 - b) zameranie jeho činností na jeden alebo viacero členských štátov;
- (6) „trestné činy terorizmu“ sú trestné činy vymedzené v článku 3 smernice (EÚ) 2017/541;

⁽¹⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. EÚ L 241, 17.9.2015, s. 1).

(7) „teroristický obsah“ je jeden alebo viacero z týchto druhov materiálov, a to materiálu, ktorý:

- a) podnecuje na spáchanie niektorého z trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. a) až i) smernice (EÚ) 2017/541, ak takýto materiál, či už priamo alebo nepriamo, napríklad glorifikáciou teroristických činov, obhajuje páchanie trestných činov terorizmu, a tým spôsobuje nebezpečenstvo spáchania jedného alebo viacerých takýchto trestných činov;
- b) navádza osobu alebo skupiny osôb na spáchanie alebo podporu spáchania niektorého z trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. a) až i) smernice (EÚ) 2017/541;
- c) navádza osobu alebo skupiny osôb na účasť na činnostiach teroristickej skupiny v zmysle článku 4 písm. b) smernice (EÚ) 2017/541;
- d) poskytuje návod na výrobu alebo použitie výbušnín, strelných zbraní alebo iných zbraní, alebo škodlivých alebo nebezpečných látok, alebo iných osobitných metód alebo techník na účely spáchania alebo podpory spáchania niektorého z trestných činov terorizmu uvedených v článku 3 ods. 1 písm. a) až i) smernice (EÚ) 2017/541;
- e) vytvára hrozbu spáchania niektorého z trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. a) až i) smernice (EÚ) 2017/541;

(8) „zmluvné podmienky“ sú všetky zmluvné podmienky a ustanovenia bez ohľadu na ich názov alebo formu, ktorými sa riadi zmluvný vzťah medzi poskytovateľom hostingových služieb a jeho používateľmi;

(9) „hlavné miesto podnikateľskej činnosti“ je ústredie alebo sídlo poskytovateľa hostingovej služby, kde sa vykonávajú hlavné finančné operácie a prevádzková kontrola.

ODDIEL II

OPATRENIA NA RIEŠENIE ŠÍRENIA TERORISTICKÉHO OBSAHU ONLINE

Článok 3

Príkazy na odstránenie

1. Príslušný orgán každého členského štátu má právomoc vydať príkaz na odstránenie, ktorým sa poskytovateľom hostingových služieb ukladá povinnosť odstrániť teroristický obsah alebo znemožniť prístup k teroristickému obsahu vo všetkých členských štátoch.

2. Ak príslušný orgán predtým nevydal voči poskytovateľovi hostingových služieb príkaz na odstránenie, informuje poskytovateľa hostingových služieb o uplatniteľných postupoch a lehotách najmenej 12 hodín pred vydaním príkazu na odstránenie.

Prvý pododsek sa neuplatňuje v riadne odôvodnených naliehavých prípadoch.

3. Poskytovatelia hostingových služieb odstránia teroristický obsah alebo znemožnia prístup k teroristickému obsahu vo všetkých členských štátoch čo najskôr, najneskôr však do jednej hodiny od doručenia príkazu na odstránenie.

4. Príslušné orgány vydajú príkazy na odstránenie použitím vzorového formuláru uvedeného v prílohe I. Príkazy na odstránenie obsahujú tieto prvky:

- a) identifikačné údaje príslušného orgánu, ktorý vydal príkaz na odstránenie, a autentifikáciu príkazu na odstránenie daným príslušným orgánom;
- b) dostatočne podrobné odôvodnenie, v ktorom sa vysvetľuje, prečo sa obsah považuje za teroristický obsah, a odkaz na príslušné druhy materiálu uvedené v článku 2 bode 7;
- c) presnú jednotnú adresu zdroja (URL) a v prípade potreby aj ďalšie informácie umožňujúce identifikáciu teroristického obsahu;
- d) odkaz na toto nariadenie ako právny základ príkazu na odstránenie;
- e) dátum, odtlačok pečiatky s časom vydania a elektronický podpis príslušného orgánu vydávajúceho príkaz na odstránenie;

f) ľahko zrozumiteľné informácie o prostriedkoch nápravy, ktoré majú poskytovateľ hostingových služieb a poskytovateľ obsahu k dispozícii, vrátane informácií o prostriedku nápravy, ktorý možno podať na príslušný orgán, a o možnosti obrátiť sa na súd, ako aj lehoty na podanie opravných prostriedkov;

g) ak je to potrebné a primerané, rozhodnutie o nezverejnení informácií o odstránení teroristického obsahu alebo o znemožnení prístupu k nemu v súlade s článkom 11 ods. 3

5. Príslušný orgán adresuje príkaz na odstránenie hlavnému miestu podnikateľskej činnosti poskytovateľa hostingových služieb alebo jeho právnomu zástupcovi určenému v súlade s článkom 17.

Príslušný orgán zašle príkaz na odstránenie kontaktnému miestu uvedenému v článku 15 ods. 1 elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú vyhotovenie písomného záznamu za podmienok umožňujúcich autentifikáciu odosielateľa, ako aj stanovenie presného dátumu a času odoslania a doručenia príkazu.

6. Poskytovateľ hostingových služieb bez zbytočného odkladu informuje príslušný orgán prostredníctvom vzorového formulára uvedeného v prílohe II o odstránení teroristického obsahu alebo o znemožnení prístupu k teroristickému obsahu vo všetkých členských štátoch, pričom uvedie najmä čas tohto odstránenia alebo znemožnenia prístupu.

7. Ak poskytovateľ hostingových služieb nemôže splniť príkaz na odstránenie z dôvodu vyššej moci alebo faktickej nemožnosti vykonať ho, ktorú nezavinil poskytovateľ hostingových služieb, vrátane objektívne odôvodniteľných technických alebo operačných príčin, bez zbytočného odkladu informuje o týchto dôvodoch príslušný orgán, ktorý vydal tento príkaz na odstránenie, a to prostredníctvom vzorového formulára uvedeného v prílohe III.

Lehota uvedená v odseku 3 začne plynúť, hneď ako pominú dôvody uvedené v prvom pododseku tohto odseku.

8. Ak poskytovateľ hostingových služieb nemôže splniť príkaz na odstránenie, pretože obsahuje zjavné chyby alebo neobsahuje dostatočné informácie na jeho vykonanie, bez zbytočného odkladu informuje príslušný orgán, ktorý vydal tento príkaz na odstránenie, a požiada ho o potrebné objasnenie, pričom použije vzorový formulár uvedený v prílohe III.

Lehota uvedená v odseku 3 začne plynúť hneď, ako poskytovateľ hostingových služieb dostane potrebné objasnenie.

9. Príkaz na odstránenie sa stane konečným po márnom uplynutí lehoty na podanie opravného prostriedku podľa vnútroštátneho práva alebo po potvrdení rozhodnutia v konaní o opravnom prostriedku.

Po tom, ako sa príkaz na odstránenie stane konečným, príslušný orgán, ktorý ho vydal, o tom informuje príslušný orgán uvedený v článku 12 ods. 1 písm. c) členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca.

Článok 4

Postup pre cezhraničné príkazy na odstránenie

1. S výhradou článku 3, ak poskytovateľ hostingových služieb nemá svoje hlavné miesto podnikateľskej činnosti ani právneho zástupcu v členskom štáte príslušného orgánu, ktorý vydal príkaz na odstránenie, daný orgán súčasne predloží kópiu príkazu na odstránenie príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb svoje hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca.

2. Ak sa poskytovateľovi hostingových služieb doručí príkaz na odstránenie, ako sa uvádza v tomto článku, prijme opatrenia stanovené v článku 3 a potrebné opatrenia, ktoré mu umožnia obnoviť obsah alebo opätovne umožniť prístup k nemu podľa odseku 7 tohto článku.

3. Príslušný orgán členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca, môže z vlastného podnetu do 72 hodín od doručenia kópie príkazu na odstránenie v súlade s odsekom 1 skontrolovať príkaz na odstránenie s cieľom zistiť, či závažným alebo zjavným spôsobom neporušuje toto nariadenie alebo základné práva a slobody, ktoré zaručuje charta.

Ak zistí porušenie, v rovnakej lehote prijme o tomto zistení odôvodnené rozhodnutie.

4. Poskytovatelia hostingových služieb a poskytovatelia obsahu sú oprávnení predložiť do 48 hodín od doručenia príkazu na odstránenie alebo informácií podľa článku 11 ods. 2 odôvodnenú žiadosť príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca, aby skontroloval príkaz na odstránenie podľa odseku 3 prvého pododseku tohto článku.

Tento príslušný orgán do 72 hodín od doručenia žiadosti prijme po skontrolovaní príkazu na odstránenie odôvodnené rozhodnutie, v ktorom uvedie svoje zistenie, či došlo k porušeniu.

5. Príslušný orgán pred prijatím rozhodnutia podľa odseku 3 druhého pododseku alebo rozhodnutia o zistení porušenia podľa odseku 4 druhého pododseku informuje príslušný orgán, ktorý vydal príkaz na odstránenie, o svojom zámere prijať rozhodnutie a o dôvodoch jeho prijatia.

6. Ak príslušný orgán členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca, prijme odôvodnené rozhodnutie v súlade s odsekom 3 alebo 4 tohto článku, toto rozhodnutie bezodkladne oznámi príslušnému orgánu, ktorý vydal príkaz na odstránenie, poskytovateľovi hostingových služieb, poskytovateľovi obsahu, ktorý požiadal o kontrolu podľa odseku 4 tohto článku, a v súlade s článkom 14 aj Europolu. Ak sa v rozhodnutí zistí porušenie podľa odseku 3 alebo 4 tohto článku, právne účinky príkazu na odstránenie zaniknú.

7. Po doručení rozhodnutia o zistení porušenia oznámeného v súlade s odsekom 6 okamžite obnoví dotknutý poskytovateľ hostingových služieb obsah alebo umožní prístup k nemu, bez toho, aby bola dotknutá jeho možnosť uplatniť svoje zmluvné podmienky v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom.

Článok 5

Osobitné opatrenia

(1) Poskytovateľ hostingových služieb vystavený teroristickému obsahu, ako sa uvádza v odseku 4, v relevantných prípadoch zahrnie do svojich zmluvných podmienok a uplatňuje ustanovenia na riešenie zneužívania svojich služieb na verejné šírenie teroristického obsahu.

Postupuje pri tom dôsledne, primerane a nediskriminačne, pričom za každých okolností náležite zohľadňuje základné práva používateľov a berie ohľad najmä na zásadný význam slobody prejavu a práva na informácie v otvorenej a demokratickej spoločnosti s cieľom zabrániť odstráneniu obsahu, ktorý nie je teroristickým obsahom.

2. Poskytovateľ hostingových služieb vystavený teroristickému obsahu, ako sa uvádza v odseku 4, prijme osobitné opatrenia na ochranu svojich služieb pred verejným šírením teroristického obsahu.

Rozhodnutie o výbere osobitných opatrení prináleží poskytovateľovi hostingových služieb. Takéto opatrenia môžu zahŕňať jedno alebo viacero z týchto opatrení:

- a) primerané technické a operačné opatrenia alebo kapacity, ako napríklad primerané personálne zabezpečenie alebo technické prostriedky na identifikáciu a rýchle odstránenie teroristického obsahu alebo znemožnenie prístupu k nemu;
- b) ľahko dostupné a používateľsky ústretové mechanizmy, prostredníctvom ktorých môžu používatelia poskytovateľovi hostingových služieb nahlasovať alebo označovať potenciálny teroristický obsah;
- c) akékoľvek iné mechanizmy na zvýšenie informovanosti o teroristickom obsahu v rámci jeho služieb, ako sú mechanizmy používateľského moderovania.
- d) akékoľvek iné opatrenie, ktoré poskytovateľ hostingových služieb považuje za vhodné na riešenie dostupnosti teroristického obsahu v rámci svojich služieb.

3. Osobitné opatrenia musia spĺňať všetky tieto požiadavky:

- a) sú účinné pri zmiernení úrovne vystavenia služieb poskytovateľa hostingových služieb teroristickému obsahu;
- b) sú cieľové a primerané, pričom zohľadňujú najmä závažnosť úrovne vystavenia služieb poskytovateľa hostingových služieb teroristickému obsahu, ako aj technické a operačné spôsobilosti, finančnú silu, počet používateľov služieb poskytovateľa hostingových služieb a množstvo obsahu, ktorý poskytujú;
- c) pri ich uplatňovaní sa plne zohľadňujú práva a oprávnené záujmy používateľov, najmä ich základné práva, ktorými sú sloboda prejavu a právo na informácie, rešpektovanie súkromného života a ochrana osobných údajov;
- d) uplatňujú sa dôsledne a nediskriminačne.

Ak osobitné opatrenia zahŕňajú použitie technických opatrení, poskytnú sa primerané a účinné záruky, najmä prostredníctvom ľudského dohľadu a overovania, s cieľom zabezpečiť správnosť a zabrániť odstráneniu materiálu, ktorý nie je teroristickým obsahom.

4. Poskytovateľ hostingových služieb je vystavený teroristickému obsahu, ak príslušný orgán členského štátu, v ktorom má hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca:

- a) prijal rozhodnutie založené na objektívnych faktoroch, ako je napríklad skutočnosť, že za uplynulých 12 mesiacov boli poskytovateľovi hostingových služieb doručené dva alebo viac konečných príkazov na odstránenie, o zistení, že poskytovateľ hostingových služieb je vystavený teroristickému obsahu; a
- b) oznámil rozhodnutie uvedené v písmene a) poskytovateľovi hostingových služieb.

5. Po doručení rozhodnutia uvedeného v odseku 4 alebo v relevantných prípadoch v odseku 6 poskytovateľ hostingových služieb nahlási príslušnému orgánu osobitné opatrenia, ktoré prijal a ktoré zamýšľa prijať v záujme splnenia odsekov 2 a 3. Urobí tak do troch mesiacov od doručenia rozhodnutia a potom raz ročne. Táto povinnosť zanikne, keď príslušný orgán rozhodne na základe žiadosti podľa odseku 7, že daný poskytovateľ hostingových služieb už nie je vystavený teroristickému obsahu.

6. Ak sa príslušný orgán na základe hlásení uvedených v odseku 5 a prípadne akýchkoľvek iných objektívnych faktorov domnieva, že prijaté osobitné opatrenia nespĺňajú odseky 2 a 3, zašle poskytovateľovi hostingových služieb rozhodnutie, v ktorom mu uloží povinnosť prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie splnenia odsekov 2 a 3.

Poskytovateľ hostingových služieb si môže vybrať, ktorý typ osobitných opatrení prijme.

7. Poskytovateľ hostingových služieb môže kedykoľvek požiadať príslušný orgán o preskúmanie a prípadnú zmenu alebo zrušenie rozhodnutia uvedeného v odseku 4 alebo 6.

Príslušný orgán do troch mesiacov od doručenia žiadosti prijme o tejto žiadosti odôvodnené rozhodnutie založené na objektívnych faktoroch a informuje o ňom poskytovateľa hostingových služieb.

8. Žiadnou požiadavkou prijať osobitné opatrenia nie je dotknutý článok 15 ods. 1 smernice 2000/31/ES a nevyplýva z nej všeobecná povinnosť poskytovateľov hostingových služieb monitorovať informácie, ktoré prenášajú alebo uchovávajú, ani všeobecná povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré naznačujú protiprávne konanie.

Žiadnou požiadavkou prijať osobitné opatrenia sa poskytovateľovi hostingových služieb nesmie ukladať povinnosť používať automatizované nástroje.

Článok 6

Uchovávanie obsahu a súvisiacich údajov

1. Poskytovatelia hostingových služieb uchovávajú teroristický obsah, ktorý bol odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup v dôsledku príkazu na odstránenie alebo osobitných opatrení podľa článkov 3 alebo 5, ako aj súvisiace údaje odstránené v dôsledku odstránenia takéhoto teroristického obsahu, ktoré sú potrebné na:

- a) správne alebo súdne preskúmanie alebo vybavovanie sťažností podľa článku 10 v súvislosti s rozhodnutím o odstránení teroristického obsahu a súvisiacich údajov alebo znemožnení prístupu k nim; alebo
- b) predchádzanie trestným činom terorizmu, ich odhaľovanie, vyšetrovanie a stíhanie.

2. Teroristický obsah a súvisiace údaje uvedené v odseku 1 sa uchovávajú šesť mesiacov od odstránenia alebo znemožnenia prístupu k nim. Teroristický obsah sa na žiadosť príslušného orgánu alebo súdu uchováva počas ďalšieho stanoveného obdobia iba vtedy, ak je to potrebné na účely prebiehajúceho správneho alebo súdneho preskúmania podľa odseku 1 písm. a), a len na čas potrebný pre uvedené konania.

3. Poskytovatelia hostingových služieb zabezpečia, aby sa na teroristický obsah a súvisiace údaje uchovávané podľa odseku 1 vzťahovali primerané technické a organizačné záruky.

Týmto technickými a organizačnými zárukami sa zabezpečí, aby uchovávaný teroristický obsah a súvisiace údaje boli prístupné a spracúvané len na účely uvedené v odseku 1 a aby bola zabezpečená vysoká úroveň bezpečnosti dotknutých osobných údajov. Poskytovatelia hostingových služieb v prípade potreby preskúmajú a aktualizujú tieto záruky.

ODDIEL III

ZÁRUKY A ZODPOVEDNOSŤ

Článok 7

Povinnosti poskytovateľov hostingových služieb týkajúce sa transparentnosti

1. Poskytovatelia hostingových služieb vo svojich zmluvných podmienkach jasne stanovujú svoju politiku riešenia šírenia teroristického obsahu vrátane prípadného relevantného vysvetlenia fungovania osobitných opatrení, čo v relevantných prípadoch zahŕňa aj používanie automatizovaných nástrojov.

2. Poskytovateľ hostingových služieb, ktorý v určitom kalendárnom roku podnikol kroky proti šíreniu teroristického obsahu alebo ktorému sa uložila povinnosť podniknúť takéto kroky podľa tohto nariadenia, zverejní správu o transparentnosti týkajúcu sa týchto krokov v danom roku. Túto správu uverejní do 1. marca nasledujúceho roka.

3. Správy o transparentnosti obsahujú aspoň tieto informácie:

- a) informácie o opatreniach poskytovateľa hostingových služieb v súvislosti s identifikáciou a odstraňovaním teroristického obsahu alebo znemožnením prístupu k nemu;
- b) informácie o opatreniach poskytovateľa hostingových služieb na účely riešenia opätovného výskytu materiálu online, ktorý bol predtým odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup, pretože sa považoval za teroristický obsah, najmä ak sa použili automatizované nástroje;
- c) počet položiek teroristického obsahu, ktorý bol odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup na základe príkazov na odstránenie alebo osobitných opatrení, a počet príkazov na odstránenie, v prípade ktorých obsah nebol odstránený alebo k nemu nebol znemožnený prístup podľa článku 3 ods. 7 prvého pododseku a článku 3 ods. 8 prvého pododseku, spolu s dôvodmi neodstránenia alebo neznemožnenia prístupu;
- d) počet a výsledky sťažností, ktoré vybavil poskytovateľ hostingových služieb v súlade s článkom 10;
- e) počet a výsledky správnych alebo súdnych preskúmaní začatých poskytovateľom hostingových služieb;

- f) počet prípadov, v ktorých bol poskytovateľ hostingových služieb v dôsledku správneho alebo súdneho preskúmania povinný obnoviť obsah alebo prístup k nemu;
- g) počet prípadov, v ktorých poskytovateľ hostingových služieb obnovil obsah alebo prístup k nemu po sťažnosti zo strany poskytovateľa obsahu.

Článok 8

Správy o transparentnosti príslušných orgánov

1. Príslušné orgány uverejňujú výročné správy o transparentnosti týkajúce sa ich činností podľa tohto nariadenia. Tieto správy obsahujú v súvislosti s daným kalendárnym rokom aspoň tieto informácie:

- a) počet príkazov na odstránenie vydaných podľa článku 3 upresňujúcich počet príkazov na odstránenie podliehajúcich článku 4 ods. 1, počet príkazov na odstránenie skontrolovaných podľa článku 4 a informácie o vykonaní týchto príkazov na odstránenie dotknutými poskytovateľmi hostingových služieb, vrátane počtu prípadov, v ktorých teroristický obsah bol odstránený alebo bol znemožnený prístup k nemu a počtu prípadov, v ktorých teroristický obsah nebol odstránený ani k nemu nebol znemožnený prístup;
- b) počet rozhodnutí prijatých podľa článku 5 ods. 4, 6 alebo 7 a informácie o vykonaní týchto rozhodnutí poskytovateľmi hostingových služieb, vrátane opisu osobitných opatrení;
- c) počet prípadov, v ktorých boli príkazy na odstránenie a rozhodnutia prijaté v súlade s článkom 5 ods. 4 a 6 predmetom správneho alebo súdneho preskúmania, a informácie o výsledku príslušných konaní;
- d) počet rozhodnutí, ktorými sa ukladajú sankcie podľa článku 18 a opis druhu uloženej sankcie.

2. Výročné správy o transparentnosti uvedené v odseku 1 nesmú obsahovať informácie, ktoré môžu mať vplyv na prebiehajúce činnosti zamerané na predchádzanie trestným činom terorizmu alebo ich odhaľovanie, vyšetrovanie či stíhanie alebo na záujmy národnej bezpečnosti.

Článok 9

Prostriedky nápravy

- 1. Poskytovatelia hostingových služieb, ktorým bol doručený príkaz na odstránenie vydaný podľa článku 3 ods. 1 alebo rozhodnutie podľa článku 4 ods. 4 alebo podľa článku 5 ods. 4, 6 alebo 7, majú právo na účinný prostriedok nápravy. Toto právo zahŕňa právo napadnúť takýto príkaz na odstránenie na súdoch členského štátu príslušného orgánu, ktorý vydal daný príkaz na odstránenie a právo napadnúť takéto rozhodnutie podľa článku 4 ods. 4 alebo podľa článku 5 ods. 4, 6 alebo 7 na súdoch členského štátu príslušného orgánu, ktorý prijal dané rozhodnutie.
- 2. Poskytovatelia obsahu, ktorých obsah bol odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup v dôsledku príkazu na odstránenie, majú právo na účinný prostriedok nápravy. Toto právo zahŕňa právo napadnúť príkaz na odstránenie vydaný podľa článku 3 ods. 1 na súdoch členského štátu príslušného orgánu, ktorý vydal príkaz na odstránenie a právo napadnúť rozhodnutie podľa článku 4 ods. 4 na súdoch členského štátu príslušného orgánu, ktorý prijal dané rozhodnutie.
- 3. Členské štáty zavedú účinné postupy na uplatňovanie práv uvedených v tomto článku.

Článok 10

Mechanizmy podávania sťažností

- 1. Každý poskytovateľ hostingových služieb zavedie účinný a prístupný mechanizmus umožňujúci poskytovateľom obsahu, ak ich obsah bol odstránený alebo bol k nemu znemožnený prístup v dôsledku osobitných opatrení podľa článku 5, podať sťažnosť voči odstráneniu obsahu alebo znemožneniu prístupu k nemu, v ktorej požiadajú o obnovenie obsahu alebo prístupu k nemu.

2. Každý poskytovateľ hostingových služieb bezodkladne preskúma všetky sťažnosti doručené prostredníctvom mechanizmu uvedeného v odseku 1 a bez zbytočného odkladu obnoví obsah alebo prístup k nemu, ak bolo jeho odstránenie alebo znemožnenie prístupu k nemu neopodstatnené. O výsledku preskúmania informuje sťažovateľa do dvoch týždňov od doručenia sťažnosti.

Ak je sťažnosť zamietnutá, poskytovateľ hostingových služieb uvedie sťažovateľovi dôvody svojho rozhodnutia.

Obnovenie obsahu alebo prístupu k nemu nebráni správneho alebo súdneho preskúmaniu napádajúcemu rozhodnutie poskytovateľa hostingových služieb alebo príslušného orgánu.

Článok 11

Informácie pre poskytovateľov obsahu

1. Ak poskytovateľ hostingových služieb odstráni teroristický obsah alebo k nemu znemožní prístup, sprístupní poskytovateľovi obsahu informácie o takomto odstránení alebo o znemožnení prístupu.

2. Na žiadosť poskytovateľa obsahu poskytovateľ hostingových služieb buď informuje poskytovateľa obsahu o dôvodoch odstránenia alebo znemožnenia prístupu a o jeho právach napadnúť príkaz na odstránenie alebo poskytne poskytovateľovi obsahu kópiu príkazu na odstránenie.

3. Povinnosť podľa odsekov 1 a 2 sa neuplatňuje, ak príslušný orgán, ktorý vydal príkaz na odstránenie, rozhodne, že je nevyhnutné a primerané, aby dôvodov verejnej bezpečnosti, ako je napríklad predchádzanie trestným činom terorizmu, ich vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie, nedošlo k zverejneniu, a to tak dlho, ako je to potrebné, nie však viac ako šesť týždňov od príslušného rozhodnutia. V takom prípade poskytovateľ hostingových služieb nezverejní žiadne informácie o odstránení teroristického obsahu alebo o znemožnení prístupu k nemu.

Uvedený príslušný orgán môže predĺžiť túto lehotu o ďalších šesť týždňov, ak je takéto nezverejnenie naďalej opodstatnené.

ODDIEL IV

PRÍSLUŠNÉ ORGÁNY A SPOLUPRÁCA

Článok 12

Určenie príslušných orgánov

1. Každý členský štát určí orgán alebo orgány príslušné na:

- a) vydávanie príkazov na odstránenie podľa článku 3;
- b) kontrolu príkazov na odstránenie podľa článku 4;
- c) dohľad nad vykonávaním osobitných opatrení podľa článku 5;
- d) uloženie sankcií podľa článku 18.

2. Každý členský štát zabezpečí, aby sa určilo alebo zriadilo kontaktné miesto v rámci príslušného orgánu uvedeného v odseku 1 písm. a) na vybavovanie žiadostí o objasnenie a spätnú väzbu v súvislosti s príkazmi na odstránenie, ktoré daný príslušný orgán vydal.

Členské štáty zabezpečia, aby sa informácie o kontaktnom mieste sprístupnili verejnosti.

3. Členské štáty oznámia Komisii príslušný orgán alebo orgány uvedené v odseku 1 a všetky ich zmeny do 7. júna 2022. Komisia uverejní oznámenie a všetky jeho zmeny v Úradnom vestníku Európskej únie.

4. Do 7. júna 2022 zriadi Komisia online register so zoznamom príslušných orgánov uvedených v odseku 1 a kontaktných miest jednotlivých príslušných orgánov určených alebo zriadených podľa odseku 2. Komisia pravidelne uverejňuje všetky jeho zmeny.

Článok 13

Príslušné orgány

1. Členské štáty zabezpečia, aby ich príslušné orgány mali potrebné právomoci a dostatočné zdroje na dosiahnutie cieľov a plnenie svojich povinností podľa tohto nariadenia.
2. Členské štáty zabezpečia, aby ich príslušné orgány pri plnení svojich úloh podľa tohto nariadenia konali objektívne a nediskriminačne a plne dodržiavali základné práva. Príslušné orgány nežiadajú ani neprijímajú pokyny od žiadneho iného orgánu v súvislosti s plnením svojich úloh podľa článku 12 ods. 1

Prvým pododsekom nie je dotknutý dohľad v súlade s vnútroštátnym ústavným právom.

Článok 14

Spolupráca medzi poskytovateľmi hostingových služieb, príslušnými orgánmi a Europolom

1. Príslušné orgány sa v súvislosti s príkazmi na odstránenie navzájom informujú, koordinujú svoju činnosť a spolupracujú a vo vhodných prípadoch do týchto aktivít zapájajú Europol, najmä aby sa predišlo duplicite úsilia, posilnila sa koordinácia a aby sa predišlo zásahom do vyšetrovaní v rôznych členských štátoch.
2. Príslušné orgány v členských štátoch sa navzájom informujú s príslušnými orgánmi uvedenými v článku 12 ods. 1 písm. c) a d), koordinujú s nimi svoju činnosť a spolupracujú s nimi, pokiaľ ide o osobitné opatrenia prijaté podľa článku 5 a sankcie uložené podľa článku 18. Členské štáty zabezpečia, aby mali príslušné orgány uvedené v článku 12 ods. 1 písm. c) a d) všetky príslušné informácie.
3. Na účely odseku 1 členské štáty poskytnú vhodné a zabezpečené komunikačné kanály alebo mechanizmy, ktorými sa zaistí, aby sa príslušné informácie vymieňali včas.
4. V záujme účinného vykonávania tohto nariadenia, ako aj zabránenia duplicite úsilia môžu členské štáty a poskytovatelia hostingových služieb využiť špecializované nástroje vrátane nástrojov vytvorených Europolom s cieľom uľahčiť najmä:
 - a) spracovanie a spätnú väzbu v súvislosti s príkazmi na odstránenie podľa článku 3; a
 - b) spoluprácu s cieľom identifikovať a vykonávať osobitné opatrenia podľa článku 5.
5. Ak sa poskytovatelia hostingových služieb dozvedia o teroristickom obsahu, ktorý zahŕňa bezprostredné ohrozenie života, bezodkladne informujú orgány príslušné na vyšetrovanie a stíhanie trestných činov v dotknutých členských štátoch. Ak nie je možné identifikovať dotknuté členské štáty, poskytovatelia hostingových služieb informujú kontaktné miesto podľa článku 12 ods. 2 v členskom štáte, v ktorom majú hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený ich právny zástupca, pričom informácie o teroristickom obsahu zašlú aj Europolu, aby podnikol vhodné nadväzujúce kroky.
6. Príslušné orgány sa nabádajú, aby zasielali kópie príkazov na odstránenie Europolu, čím mu umožnia vypracovať výročnú správu, ktorá bude zahŕňať analýzy druhov teroristického obsahu, na ktoré sa vzťahujú príkazy na odstránenie alebo znemožnenie prístupu k nemu podľa tohto nariadenia.

Článok 15

Kontaktné miesta poskytovateľov hostingových služieb

1. Poskytovateľ hostingových služieb určí alebo zriadi kontaktné miesto na doručovanie príkazov na odstránenie elektronickými prostriedkami a na ich rýchle vybavenie podľa článkov 3 a 4. Poskytovateľ hostingových služieb zabezpečí, aby boli informácie o kontaktnom mieste verejne prístupné.

2. V informáciách podľa odseku 1 tohto článku sa uvedú úradné jazyky inštitúcií Únie uvedené v nariadení č. 1/58 ⁽¹⁵⁾, v ktorých sa možno na kontaktné miesto obrátiť a v ktorých sa má uskutočniť ďalšia komunikácia v súvislosti s príkazmi na odstránenie podľa článku 3. Medzi tieto jazyky patrí aspoň jeden z úradných jazykov členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca.

ODDIEL V

VYKONÁVANIE A PRESADZOVANIE

Článok 16

Právomoc

1. Právomoc na účely článkov 5, 18 a 21 má členský štát, v ktorom sa nachádza hlavné miesto podnikateľskej činnosti poskytovateľa hostingových služieb. Poskytovateľ hostingových služieb, ktorý nemá hlavné miesto podnikateľskej činnosti v Únii, sa považuje za poskytovateľa v právomoci členského štátu, v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca.
2. Ak poskytovateľ hostingových služieb, ktorého hlavné miesto podnikateľskej činnosti sa nenachádza v Únii, neurčí právneho zástupcu, majú právomoc všetky členské štáty.
3. Ak sa príslušný orgán členského štátu vykonáva právomoc podľa odseku 2, informuje o tom príslušné orgány všetkých ostatných členských štátov.

Článok 17

Právny zástupca

1. Poskytovateľ hostingových služieb, ktorý nemá hlavné miesto podnikateľskej činnosti v Únii, písomne určí fyzickú alebo právnickú osobu za svojho právneho zástupcu v Únii na účely doručovania, výkonu a presadzovania príkazov na odstránenie a rozhodnutí vydaných príslušnými orgánmi.
 2. Poskytovateľ hostingových služieb udelí svojmu právnomu zástupcovi potrebné právomoci a zdroje, aby mohol vykonávať dané príkazy na odstránenie a rozhodnutia a spolupracovať s príslušnými orgánmi.
- Právny zástupca musí mať pobyt alebo byť usadený v jednom z členských štátov, v ktorých poskytovateľ hostingových služieb ponúka svoje služby.
3. Právny zástupca môže niesť zodpovednosť za porušenie tohto nariadenia bez toho, aby bola dotknutá zodpovednosť alebo právne kroky voči poskytovateľovi hostingových služieb.
 4. Poskytovateľ hostingových služieb oznámi určenie svojho právneho zástupcu príslušnému orgánu uvedenému v článku 12 ods. 1 písm. d) v členskom štáte, v ktorom má pobyt alebo je usadený tento právny zástupca.

Poskytovateľ hostingových služieb sprístupní informácie o právnom zástupcovi verejnosti.

ODDIEL VI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 18

Sankcie

1. Členské štáty stanovujú pravidlá o sankciách uplatniteľných za porušenie tohto nariadenia poskytovateľom hostingových služieb a prijímajú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ich vykonávania. Takéto sankcie sa obmedzia na porušenie povinností podľa článku 3 ods. 3 a 6, článku 4 ods. 2 a 7, článku 5 ods. 1, 2, 3, 5 a 6, článkov 6, 7, 10 a 11, článku 14 ods. 5, článku 15 ods. 1 a článku 17.

⁽¹⁵⁾ Nariadenie č. 1 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 17, 6.10.1958, s. 385).

Sankcie uvedené v prvom pododseku musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty do 7. júna 2022 oznámia tieto pravidlá a opatrenia Komisii a bezodkladne jej oznámia všetky následné zmeny, ktoré sa ich týkajú.

2. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány pri rozhodovaní o tom, či uložia sankciu, a pri určovaní druhu a sadzby sankcie zohľadnili všetky relevantné okolnosti vrátane:

- a) povahy, závažnosti a dĺžky trvania porušenia;
- b) toho, či išlo úmyselné porušenie alebo porušenie z nedbanlivosti;
- c) predchádzajúcich porušení, ktorých sa dopustil poskytovateľ hostingových služieb;
- d) finančnej sily poskytovateľa hostingových služieb;
- e) miery spolupráce poskytovateľa hostingových služieb s príslušnými orgánmi;
- f) povahy a veľkosti poskytovateľa hostingových služieb, najmä či ide o mikropodnik, malý alebo stredný podnik;
- g) miery zavinenia zo strany poskytovateľa hostingových služieb, pričom sa zohľadnia technické a organizačné opatrenia, ktoré poskytovateľ hostingových služieb prijal na účely splnenia tohto nariadenia.

3. Členské štáty zabezpečia, aby systematické alebo pretrvávajúce neplnenie povinností podľa článku 3 ods. 3 podliehalo peňažným sankciám až do výšky 4 % celosvetového obratu poskytovateľa hostingových služieb za predchádzajúci finančný rok.

Článok 19

Technické požiadavky a zmeny príloh

1. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom doplniť toto nariadenie o potrebné technické požiadavky na elektronické prostriedky, ktoré majú príslušné orgány používať na zasielanie príkazov na odstránenie.
2. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom zmeniť prílohy s cieľom účinne riešiť prípadnú potrebu zlepšenia v súvislosti s obsahom vzorových formulárov príkazov na odstránenie a poskytnúť informácie o nemožnosti vykonať príkazy na odstránenie.

Článok 20

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 19 sa Komisii udeľuje na dobu neurčitú od 7. júna 2022.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 19 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.

5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.

6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 19 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 21

Monitorovanie

1. Členské štáty získavajú od svojich príslušných orgánov a poskytovateľov hostingových služieb, ktorí patria do ich právomoci, informácie o krokoch, ktoré podnikli v súlade s týmto nariadením počas predošlého kalendárneho roka, a každý rok do 31. marca ich zašlú Komisii. Tieto informácie zahŕňajú:

- a) počet vydaných príkazov na odstránenie a počet položiek teroristického obsahu, ktorý bol odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup, a rýchlosť odstránenia alebo znemožnenia prístupu;
- b) osobitné opatrenia prijaté podľa článku 5 vrátane počtu položiek teroristického obsahu, ktorý bol odstránený alebo ku ktorému bol znemožnený prístup, a rýchlosť odstránenia alebo znemožnenia prístupu;
- c) počet žiadostí o prístup vydaných príslušnými orgánmi, pokiaľ ide o obsah uchovávaný poskytovateľmi hostingových služieb podľa článku 6;
- d) počet začatých konaní vo veci sťažnosti a krokov zo strany poskytovateľov hostingových služieb podľa článku 10;
- e) počet začatých správnych alebo súdnych preskúmaní a rozhodnutí, ktoré prijal príslušný orgán v súlade s vnútroštátnym právom.

2. Do 7. júna 2023 Komisia stanoví podrobný program na monitorovanie výstupov, výsledkov a vplyvov tohto nariadenia. V tomto programe monitorovania sa stanovia ukazovatele a spôsob získavania údajov a ďalších potrebných dôkazov, ako aj interval ich získavania. Uvedú sa v ňom kroky, ktoré majú Komisia a členské štáty podniknúť pri získavaní a analýze údajov a iných dôkazov na monitorovanie pokroku a hodnotenie tohto nariadenia podľa článku 23.

Článok 22

Správa o vykonávaní

Do 7. júna 2023 predloží Komisia Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia. V tejto správe sa uvedú informácie o monitorovaní podľa článku 21 a informácie vyplývajúce z povinností transparentnosti podľa článku 8. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie tejto správy.

Článok 23

Hodnotenie

Do 7. júna 2024 Komisia vykoná hodnotenie tohto nariadenia a predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o jeho uplatňovaní, ktorá zahŕňa:

- a) fungovanie a účinnosť mechanizmov záruk, najmä tých, ktoré sú stanovené v článku 4 ods. 4, článku 6 ods. 3 a článkoch 7 až 11;

- b) vplyv uplatňovania tohto nariadenia na základné práva, najmä na slobodu prejavu a právo na informácie, rešpektovanie súkromného života a ochranu osobných údajov; a
- c) príspevok tohto nariadenia k ochrane verejnej bezpečnosti.

K tejto správe sa podľa potreby pripoja legislatívne návrhy.

Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie tejto správy.

Komisia tiež posúdi potrebu a uskutočniteľnosť zriadenia európskej platformy pre teroristický obsah online na účely uľahčenia komunikácie a spolupráce podľa tohto nariadenia.

Článok 24

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 7. júna 2022.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 29. apríla 2021

Za Európsky parlament

predseda

D.M. SASSOLI

Za Radu

predseda

A.P. ZACARIAS

PRÍLOHA I

PRÍKAZ NA ODSTRÁNENIE

(článok 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/784)

Podľa článku 3 nariadenia (EÚ) 2021/784 (ďalej len „nariadenie“) adresát tohto príkazu na odstránenie odstráni teroristický obsah alebo znemožní prístup k teroristickému obsahu vo všetkých členských štátoch čo najskôr, ale v každom prípade do jednej hodiny od doručenia príkazu na odstránenie.

Podľa článku 6 nariadenia musí adresát uchovávať obsah a súvisiace údaje, ktoré boli odstránené alebo ku ktorým bol znemožnený prístup, počas šiestich mesiacov alebo na žiadosť príslušných orgánov alebo súdov aj dlhšie.

Podľa článku 15 ods. 2 nariadenia tento príkaz na odstránenie sa zašle v jednom z jazykov, ktoré určil adresát.

ODDIEL A:

Členský štát vydávajúceho príslušného orgánu:

.....

Pozn.: údaje o vydávajúcom príslušnom orgáne sa uvádzajú v oddiele E a F

Adresát a prípadne právny zástupca:

.....

Kontaktné miesto:

.....

Členský štát, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavne miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca:

.....

Čas a dátum vydania príkazu na odstránenie:

.....

Referenčné číslo príkazu na odstránenie:

.....

ODDIEL B: Teroristický obsah, ktorý sa má odstrániť alebo ku ktorému sa má znemožniť prístup vo všetkých členských štátoch čo najskôr, ale v každom prípade do jednej hodiny od doručenia príkazu na odstránenie:

URL a akékoľvek ďalšie informácie umožňujúce identifikáciu a presnú lokalizáciu teroristického obsahu:

.....

Dôvody, prečo sa materiál považuje za teroristický obsah v súlade s článkom 2 bodom 7 nariadenia.

Materiál (zaškrtnite príslušnú(-é) možnosť(-i)):

- ☐ nabáda ostatných na spáchanie trestných činov terorizmu, ako je glorifikácia teroristických činov, obhajovanie spáchania takýchto činov (článok 2 bod 7 písm. a) nariadenia)
- ☐ nabáda ostatných na spáchanie alebo na podporu spáchania trestných činov terorizmu (článok 2 bod 7 písm. b) nariadenia)
- ☐ podnecuje ostatných na účasť na činnostiach teroristickej skupiny (článok 2 bod 7 písm. c) nariadenia)
- ☐ poskytuje návod na výrobu alebo použitie výbušnín, strelných zbraní alebo iných zbraní, alebo škodlivých alebo nebezpečných látok, alebo iných osobitných metód alebo techník na účely spáchania alebo podpory spáchania trestných činov terorizmu (článok 2 bod 7 písm. d) nariadenia)
- ☐ vytvára hrozbu spáchania niektorého z trestných činov terorizmu (článok 2 bod 7 písm. e) nariadenia).

Ďalšie informácie, pre ktoré sa materiál považuje za teroristický obsah:

.....

.....

.....

ODDIEL C: Informácie pre poskytovateľa obsahu

Upozorňujeme Vás, že (ak sa uplatňuje, zaškrtnite):

- ☐ z dôvodov verejnej bezpečnosti adresát **nesmie informovať poskytovateľa obsahu** o odstránení teroristického obsahu alebo znemožnení prístupu k nemu.

Ak sa neuplatňuje, pozrite oddiel G pre podrobné informácie o možnosti napadnúť príkaz na odstránenie v členskom štáte vydávajúceho príslušného orgánu podľa vnútroštátneho práva (kópia príkazu na odstránenie sa musí poslať poskytovateľovi obsahu, ak o to požiada).

ODDIEL D: Informácie príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca

Zaškrtnite príslušnú(-é) možnosť(-i):

- ☐ členský štát, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca, sa líši od členského štátu vydávajúceho príslušného orgánu
- ☐ kópia príkazu na odstránenie sa zasiela príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca

ODDIEL E: Údaje o vydávajúcom príslušnom orgáne

Druh (zaškrtnite príslušnú možnosť):

- ☐ sudca, súd alebo vyšetrojúci sudca
- ☐ orgán presadzovania práva
- ☐ iný príslušný orgán → vyplňte aj oddiel F

Údaje o vydávajúcom príslušnom orgáne alebo jeho zástupcovi, ktorý osvedčuje presnosť a správnosť príkazu na odstránenie:

Názov vydávajúceho príslušného orgánu:

.....

Meno jeho zástupcu a pracovná pozícia (titul a funkcia):

.....

Č. spisu:

.....

Adresa:

.....

Tel. číslo (medzinárodná predvoľba) (miestna predvoľba):

.....

Faxové číslo (medzinárodná predvoľba) (miestna predvoľba):

.....

E-mailová adresa

Dátum.....

Odtlačok úradnej pečiatky (ak je k dispozícii) a podpis⁽¹⁾:

.....

⁽¹⁾ Podpis nie je nevyhnutný, ak sa príkaz na odstránenie zasiela cez autentifikované kanály na predkladanie písomností, ktoré môžu zaručiť pravosť príkazu na odstránenie.

ODDIEL F: Kontaktné údaje na účely nadväzujúcich krokov

Kontaktné údaje vydávajúceho príslušného orgánu na účely spätnej väzby o čase odstránenia alebo znemožnenia prístupu alebo na účely poskytnutia dodatočného objasnenia:

.....

Kontaktné údaje príslušného orgánu členského štátu, v ktorom má poskytovateľ hostingových služieb hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo v ktorom má pobyt alebo je usadený jeho právny zástupca:

.....

ODDIEL G: Informácie o možných prostriedkoch nápravy

Informácie o príslušnom orgáne alebo súde, lehotách a postupoch v prípade napadnutia príkazu na odstránenie:

Príslušný orgán alebo súd, na ktorom možno napadnúť príkaz na odstránenie:

.....

Lehota pre napadnutie príkazu na odstránenie (dní/mesiacov od):

.....

Odkaz na ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov:

.....

—

PRÍLOHA II

FORMULÁR SPÄTNEJ VÄZBY PO ODSTRÁNENÍ TERORISTICKÉHO OBSAHU ALEBO ZNEMOŽNENÍ PRÍSTUPU K NEMU

(článok 3 ods. 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/784)

ODDIEL A:

Adresát príkazu na odstránenie:

.....

Príslušný orgán, ktorý vydal príkaz na odstránenie:

.....

Číslo spisu príslušného orgánu, ktorý vydal príkaz na odstránenie:

.....

Číslo spisu adresáta:

.....

Čas a dátum doručenia príkazu na odstránenie:

.....

ODDIEL B: Opatrenia prijaté na splnenie príkazu na odstránenie

(zaškrtnite príslušnú možnosť):

☐ teroristický obsah bol odstránený☐ prístup k teroristickému obsahu bol znemožnený vo všetkých členských štátoch

Čas a dátum prijatého opatrenia:

.....

ODDIEL C: Údaje o adresátovi

Názov poskytovateľa hostingových služieb:

.....

ALEBO

Meno právneho zástupcu poskytovateľa hostingových služieb:

.....

Členský štát, v ktorom sa nachádza hlavné miesto podnikateľskej činnosti poskytovateľa hostingových služieb:

.....

ALEBO

Členský štát, v ktorom má pobyt alebo je usadený právny zástupca poskytovateľa hostingových služieb:

.....

Meno oprávnenej osoby:

.....

E-mail: kontaktného miesta:

.....

Dátum:

.....

—

PRÍLOHA III

INFORMÁCIE O NEMOŽNOSTI VYKONAŤ PRÍKAZ NA ODSTRÁNENIE

(článok 3 ods. 7 a 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/784)

ODDIEL A:

Adresát príkazu na odstránenie:

.....

Príslušný orgán, ktorý vydal príkaz na odstránenie:

.....

Číslo spisu príslušného orgánu, ktorý vydal príkaz na odstránenie:

.....

Číslo spisu adresáta:

.....

Čas a dátum doručenia príkazu na odstránenie:

.....

ODDIEL B: Nevykonanie príkazu:

1. Príkaz na odstránenie nemožno vykonať v lehote z týchto dôvodov (zaškrtnite príslušnú(-é) možnosť(-i)):

- ☐ vyššia moc alebo faktická nemožnosť, ktorú nezavinil poskytovateľ hostingových služieb vrátane objektívne odôvodniteľných technických alebo operačných dôvodov
- ☐ príkaz na odstránenie obsahuje zjavné chyby
- ☐ príkaz na odstránenie neobsahuje dostatočné informácie

2. Uveďte viac informácií o dôvodoch nevykonania príkazu:

.....

3. Ak príkaz na odstránenie obsahuje zjavné chyby a/alebo neobsahuje dostatočné informácie, uveďte chyby a ďalšie potrebné informácie alebo objasnenia:

.....

ODDIEL C: Údaje o poskytovateľovi hostingových služieb alebo jeho právnom zástupcovi

Názov poskytovateľa hostingových služieb:

.....

ALEBO

Meno právneho zástupcu poskytovateľa hostingových služieb:

.....

Meno oprávnenej osoby:

.....

Kontaktné údaje (e-mailová adresa):

.....

Podpis:

.....

Čas a dátum

.....

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/785**z 29. apríla 2021,****ktorým sa zriaďuje Program Únie pre boj proti podvodom a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 250/2014**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 33 a 325,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Dvora audítorov ⁽¹⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) V článku 325 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa vyžaduje, aby Únia a členské štáty bojovali proti podvodom a akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Únia by mala podporovať činnosti v týchto oblastiach.
- (2) Podpora pre takéto činnosti predtým poskytnutá prostredníctvom rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 804/2004/ES ⁽³⁾ (program Hercule), ktoré bolo zmenené a predĺžené rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 878/2007/ES ⁽⁴⁾ (program Hercule II), ktoré bolo zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 250/2014 ⁽⁵⁾ (program Hercule III), umožnila posilniť činnosti, ktoré Únia a členské štáty vykonávajú v oblasti boja proti podvodom, korupcii a akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.
- (3) V právnych predpisoch Únie, ktorými sa stanovujú pravidlá pre Európsky poľnohospodársky záručný fond, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka, Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Kohézny fond, Európsky námorný a rybársky fond, Fond pre azyl, migráciu a integráciu a nástroj pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia, Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby, ako aj pre predvstupovú pomoc sa počnúc programovým obdobím 2014 – 2020 stanovuje pre členské štáty, kandidátske krajiny a potenciálnych kandidátov povinnosť oznamovať nezrovnalosti a podvody, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie. Systém riadenia nezrovnalostí (ďalej len „IMS“) je bezpečný nástroj elektronickej komunikácie uľahčujúci splnenie povinnosti oznamovať zistené nezrovnalosti zo strany členských štátov, ako aj kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov, a ktorý tiež podporuje riadenie a analýzu nezrovnalostí.
- (4) Zatiaľ čo význam práce Komisie v súvislosti s predchádzaním podvodom je nespochybniteľný, v plnej miere by sa mal uznať aj význam, ktorý má okrem iného zavedenie informačného systému pre boj proti podvodom (ďalej len „AFIS“), ako aj význam stratégií boja proti podvodom na vnútroštátnej úrovni.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 10, 10.1.2019, s. 1.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 12. februára 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní zo 16. marca 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z 29. apríla 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 804/2004/ES z 21. apríla 2004, ktorým sa zriaďuje akčný program Spoločenstva na podporu činností v oblasti ochrany finančných záujmov Spoločenstva (program Hercule) (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 9).

⁽⁴⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 878/2007/ES z 23. júla 2007, ktorým sa mení, dopĺňa a predlžuje rozhodnutie č. 804/2004/ES, ktorým sa zriaďuje akčný program Spoločenstva na podporu činností v oblasti ochrany finančných záujmov Spoločenstva (program Hercule II) (Ú. v. EÚ L 193, 25.7.2007, s. 18).

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 250/2014 z 26. februára 2014, ktorým sa ustanovuje program na podporu činností v oblasti ochrany finančných záujmov Európskej únie (program Hercule III) a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 804/2004/ES (Ú. v. EÚ L 84, 20.3.2014, s. 6).

- (5) V nariadení Rady (ES) č. 515/97 ⁽⁶⁾ a rozhodnutí Rady 2009/917/SVV ⁽⁷⁾ sa stanovuje, že Únia má podporovať vzájomnú pomoc medzi správnymi orgánmi členských štátov a spoluprácu medzi týmito orgánmi a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania právnych predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach.
- (6) Uvedená podpora sa poskytuje na niekoľko operačných činností. Patrí medzi ne AFIS, čo je informačno-technologická platforma, ktorá pozostáva zo súboru aplikácií prevádzkovaných v rámci spoločného informačného systému spravovaného Komisiou. Aj systém IMS sa prevádzkuje v rámci platformy AFIS. Spoločný informačný systém si vyžaduje stabilné a predvídateľné financovanie na obdobie niekoľkých rokov s cieľom zabezpečiť jeho udržateľnosť.
- (7) Platforma AFIS pozostáva z niekoľkých informačných systémov vrátane colného informačného systému. Colný informačný systém je automatizovaný informačný systém, ktorý má členským štátom pomáhať pri prevencii, vyšetrovaní a stíhaní operácií porušujúcich colné alebo poľnohospodárske predpisy, zvyšovaním účinnosti spolupráce a kontrolných postupov colných správ, ktorých pôsobnosť sa vzťahuje na takéto operácie, prostredníctvom rýchlejšej distribúcie informácií. Jednotná infraštruktúra colného informačného systému zastrešuje prípady administratívnej spolupráce aj policajnej spolupráce na základe pôvodného piliera Únie v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí. Rozmer policajnej spolupráce v rámci colného informačného systému nemožno technicky oddeliť od jeho administratívneho rozmeru, keďže obidve sa prevádzkujú v rámci spoločného informačno-technologického systému. Vzhľadom na to, že samotný colný informačný systém je len jedným z niekoľkých informačných systémov prevádzkovaných v rámci platformy AFIS a že počet prípadov policajnej spolupráce v colnom informačnom systéme je nižší ako počet prípadov administratívnej spolupráce, sa rozmer policajnej spolupráce v rámci platformy AFIS považuje za doplnkový k jej administratívne rozmeru.
- (8) Aby sa posilnili synergické účinky a rozpočtová flexibilita a zjednodušilo riadenie, podpora Únie v oblastiach ochrany finančných záujmov Únie, oznamovania nezrovnalostí a v oblasti vzájomnej administratívnej pomoci a spolupráce v colných a poľnohospodárskych záležitostiach by sa mala spojiť a zefektívniť v rámci jedného programu, Programu Únie pre boj proti podvodom (ďalej len „program“). Program by sa mal zriadiť na obdobie siedmich rokov s cieľom zosúladiť jeho obdobie trvania s obdobím trvania viacročného finančného rámca stanoveného v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 ⁽⁸⁾.
- (9) Program by mal preto obsahovať zložku podobnú programu Hercule III, druhú zložku zabezpečujúcu financovanie systému IMS a tretiu zložku, ktorá slúži na financovanie činností zverených Komisii podľa nariadenia (ES) č. 515/97 vrátane platformy AFIS.
- (10) Program by mal uľahčovať spoluprácu medzi relevantnými orgánmi členských štátov a medzi členskými štátmi, Komisiou a inými relevantnými orgánmi Únie, v náležitých prípadoch aj Európskej prokuratúry vo vzťahu k tým členským štátom, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia Rady (EÚ) 2017/1939 ⁽⁹⁾, s cieľom zabezpečiť účinnú ochranu finančných záujmov Únie, ako aj riadne uplatňovanie predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov, a s cieľom zabezpečiť účinnejšie využívanie zdrojov na vnútroštátnej úrovni. Opatrenia na úrovni Únie sú potrebné a odôvodnené, pretože sa nimi pomáha členským štátom pri kolektívnej ochrane finančných záujmov Únie a podporuje sa využívanie spoločných štruktúr Únie s cieľom zintenzívnenia spolupráce a výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi, podporujúc pri tom oznamovanie údajov o nezrovnalostiach a prípadoch podvodov.
- (11) Okrem toho by sa podpora ochrany finančných záujmov Únie mala zamerať na všetky aspekty rozpočtu Únie na strane príjmov aj výdavkov. V tomto rámci by sa mala venovať náležitá pozornosť skutočnosti, že ide o jediný program Únie, ktorý slúži na ochranu výdavkovej strany rozpočtu Únie.

⁽⁶⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 515/97 z 13. marca 1997 o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a o spolupráci medzi správnymi orgánmi členských štátov a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach (Ú. v. ES L 82, 22.3.1997, s. 1).

⁽⁷⁾ Rozhodnutie Rady 2009/917/SVV o využívaní informačných technológií na colné účely (Ú. v. EÚ L 323, 10.12.2009, s. 20).

⁽⁸⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020 ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

⁽⁹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

- (12) Týmto nariadením sa stanovuje finančné krytie pre program, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽¹⁰⁾ pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.
- (13) Na tento program sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽¹¹⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“). Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (14) Druhy financovania a spôsoby plnenia podľa tohto nariadenia by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti dosiahnuť špecifické ciele akcií a výsledky s osobitným zreteľom na náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané riziko nesúladu. V tomto ohľade by sa malo zväziť aj použitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako sa uvádza v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
- (15) V tomto nariadení by sa mal uviesť orientačný zoznam akcií, ktoré sa majú financovať, s cieľom zabezpečiť kontinuitu pri financovaní všetkých akcií zverených Komisii podľa nariadenia (ES) č. 515/97 vrátane platformy AFIS.
- (16) Akcie by mali byť oprávnené na základe svojej schopnosti dosiahnuť špecifické ciele programu. Špecifické ciele programu by mali zahŕňať poskytovanie osobitnej technickej pomoci príslušným orgánom členských štátov, ako napríklad poskytovaním špecifických vedomostí, špecializovaných a technicky vyspelých zariadení a účinných nástrojov IT; zabezpečovaním potrebnej podpory a uľahčovaním vyšetrovaní, najmä vytváraním spoločných vyšetrovacích tímov a vykonávaním cezhraničných operácií; alebo zintenzívnením výmen zamestnancov na konkrétne projekty. Oprávnené akcie by mali navyše zahŕňať aj organizovanie cielenej špecializovanej odbornej prípravy a workshopov zameraných na analýzu rizík a v náležitých prípadoch konferencií a štúdií.
- (17) Nákup vybavenia prostredníctvom Nástroja finančnej podpory Únie na vybavenie na colné kontroly, zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje Nástroj finančnej podpory na vybavenie na colné kontroly by mal pozitívny vplyv na boj proti podvodom poškodzujúcim finančné záujmy Únie. V rámci uvedeného Nástroja by existoval záväzok zabrániť akejkoľvek duplicite pri poskytovaní podpory zo strany Únie. Program by mal podobne zabezpečiť, aby sa vyhlilo duplicite pri poskytovaní podpory zo strany Únie, a mal by sa v zásade zameriavať na podporu nadobudnutia tých druhov vybavenia, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti Nástroja finančnej podpory Únie na vybavenie na colné kontroly, alebo na vybavenie, ktorého prijímateľmi sú iné orgány ako tie, na ktoré sa zameriava Nástroj finančnej podpory Únie na vybavenie na colné kontroly. Okrem toho by sa malo zabezpečiť, aby financované vybavenie bolo vhodné na účely prispievania k ochrane finančných záujmov Únie.
- (18) Program by mal byť otvorený účasti členov Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“). Mal by byť otvorený aj účasti pristupujúcich krajín, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov, ako aj krajín európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovených v príslušných rámcových zmluvách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách. Program by mal byť otvorený aj iným tretím krajinám za predpokladu, že uzavruť osobitnú dohodu vzťahujúcu sa na osobitné podmienky ich účasti na programoch Únie.
- (19) Berúc do úvahy predchádzajúce hodnotenia programov Hercule a na účely posilnenia programu by výnimočne mala byť možná účasť subjektov usadených v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k programu.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28.

⁽¹¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (20) Mala by sa podporovať najmä účasť subjektov usadených v tretích krajinách, ktoré majú platnú dohodu o pridružení s Úniou, a to s cieľom posilniť ochranu finančných záujmov Únie prostredníctvom spolupráce, ktorá sa týka cieľ, a prostredníctvom výmeny najlepších postupov, najmä pokiaľ ide o spôsoby boja proti podvodom, korupcii a inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie a pokiaľ ide o výzvy spojené s novým technologickým vývojom.
- (21) Program by sa mal vykonávať s prihliadnutím na odporúčania a opatrenia uvedené v oznámení Komisie zo 6. júna 2013 s názvom „Posilnenie boja proti pašovaniu cigariet a iným formám nezákonného obchodu s tabakovými výrobkami – Komplexná stratégia EÚ“, ako aj na správu o pokroku z 12. mája 2017 pri vykonávaní uvedeného oznámenia.
- (22) Únia v roku 2016 ratifikovala Protokol na odstránenie nezákonného obchodu s tabakovými výrobkami k Rámcovému dohovoru Svetovej zdravotníckej organizácie o kontrole tabaku (ďalej len „protokol“). Protokol slúži na ochranu finančných záujmov Únie v rámci boja proti cezhraničnému nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami, ktorý spôsobuje straty príjmov. Programom by sa mal podporovať sekretariát Rámcového dohovoru Svetovej zdravotníckej organizácie o kontrole tabaku v rámci jeho funkcií súvisiacich s protokolom. Mali by sa ním podporovať aj iné činnosti organizované sekretariátom v súvislosti s bojom proti nezákonnému obchodovaniu s tabakovými výrobkami.
- (23) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽¹²⁾ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽¹³⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽¹⁴⁾ a (EÚ) 2017/1939 sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa: prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov; a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽¹⁵⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.
- (24) Tretie krajiny, ktoré sú členmi EHP, sa môžu zapojiť do programov Únie v rámci spolupráce zriadenej podľa Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁽¹⁶⁾, ktorá umožňuje vykonávanie týchto programov na základe rozhodnutia prijatého podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu zapojiť aj na základe iných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od tretích krajín, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.
- (25) Podľa rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ⁽¹⁷⁾ osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách a na zámorských územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým sú zámorská krajina alebo územie spojené.

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹³⁾ Nariadenie Rady (ES, EURATOM) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽¹⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽¹⁶⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

⁽¹⁷⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii (rozhodnutie o pridružení zámoria) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

- (26) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania Programu by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Komisia by mala prijať pracovné programy, v ktorých sa stanovujú okrem iného priority a kritériá hodnotenia grantov na akcie.
- (27) V tomto nariadení by sa mala určiť maximálna možná miera spolufinancovania grantov.
- (28) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁽¹⁸⁾ by sa tento program mal hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať administratívne zapažovaniu, najmä vo vzťahu k členským štátom, a nadmernej regulácii. V prípade potreby by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu v praxi. Hodnotenie by sa malo vykonať včas, nezávisle a objektívne.
- (29) Na Komisiu by sa mala delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o zmenu zoznamu ukazovateľov určených na meranie rozsahu, v akom boli dosiahnuté všeobecné a špecifické ciele programu tam, kde je to považované za potrebné, ako aj doplnenie tohto nariadenia o ustanovenia týkajúce sa vytvorenia rámca pre monitorovanie a hodnotenie. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (30) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov vzhľadom na cezhraničnú povahu zahrnutých otázok, ale z dôvodov pridanej hodnoty Únie ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (31) Článok 42a ods. 1 a 2 nariadenia (ES) č. 515/97 je právnym základom financovania systému AFIS. Týmto nariadením by sa mal nahradiť uvedený právny základ novým právnym základom. Článok 42a ods. 1 a 2 nariadenia (ES) č. 515/97 by sa preto mal vypustiť.
- (32) Nariadenie (EÚ) č. 250/2014, ktorým sa ustanovuje program Hercule III, sa vzťahovalo na obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020. Týmto nariadením by sa mal stanoviť program nadväzujúci na program Hercule III od 1. januára 2021. Nariadenie (EÚ) č. 250/2014 by sa preto malo zrušiť.
- (33) Vzhľadom na význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie vykonávať Parížsku dohodu, prijatú na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, a plniť ciele Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja, je účelom programu prispievať k zjednoteniu akcií v oblasti klímy a k dosahovaniu celkového cieľa, aby sa klimatické ciele podporovali 30 % rozpočtu Únie.
- (34) V súlade s článkom 193 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa grant môže udeliť na akciu, ktorá sa už začala, za predpokladu, že žiadateľ môže preukázať potrebu začať akciu pred podpísaním dohody o grante. Náklady, ktoré vznikli pred dátumom predloženia žiadosti o grant, však s výnimkou riadne odôvodnených výnimkových prípadov nie sú oprávnené. S cieľom predísť akémukoľvek narušeniu podpory Únie, ktoré by mohlo poškodiť záujmy Únie, by počas obmedzeného obdobia na začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 a len v riadne odôvodnených prípadoch malo byť možné stanoviť v rozhodnutí o financovaní oprávnenosť činností a nákladov od začiatku rozpočtového roka 2021, a to aj v prípade, že tieto činnosti boli vykonané a tieto náklady vznikli pred podaním žiadosti o grant.

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (35) S cieľom zabezpečiť kontinuitu v poskytovaní podpory v príslušnej oblasti politiky a umožniť vykonávanie programu od začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

Všeobecné Ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa zriaďuje Program Únie pre boj proti podvodom (ďalej len „program“) na obdobie trvania viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027.

Stanovujú sa v ňom ciele programu, rozpočet na obdobie 2021 – 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidlá poskytovania takéhoto financovania.

Článok 2

Ciele programu

1. Všeobecnými cieľmi programu sú:
 - a) ochrana finančných záujmov Únie;
 - b) podpora vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a podpora spolupráce medzi týmito orgánmi a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania právnych predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach.
2. Špecifickými cieľmi programu sú:
 - a) predchádzanie podvodom, korupcii a akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie, a boj proti nim;
 - b) podpora oznamovania nezrovnalostí vrátane podvodov, pokiaľ ide o finančné prostriedky z rozpočtu Únie na zdieľané riadenie a finančné prostriedky z rozpočtu Únie na predstupovú pomoc;
 - c) poskytovanie nástrojov na výmenu informácií a podpory pre operačné činnosti v oblasti vzájomnej administratívnej pomoci v colných a poľnohospodárskych záležitostiach.

Článok 3

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie programu na obdobie 2021 – 2027 sa stanovuje na 181,207 milióna EUR v bežných cenách.
2. Orientačné pridelenie sumy uvedenej v odseku 1 je takéto:
 - a) 114,207 milióna EUR na cieľ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. a);
 - b) 7 miliónov EUR na cieľ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. b);
 - c) 60 miliónov EUR na cieľ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. c).
3. Prostriedky do výšky 2 % zo sumy uvedenej v odseku 1 sa môžu použiť na technickú a administratívnu pomoc v súvislosti s vykonávaním programu, ako napríklad na prípravné, monitorovacie, kontrolné, auditorské a hodnotiace činnosti vrátane systémov informačných technológií na úrovni inštitúcií. Orientačné pridelenie uvedené v odseku 2 písm. a) navyše náležite zohľadňuje skutočnosť, že program je jediným programom Únie, ktorý sa zameriava v rámci ochrany finančných záujmov Únie na stranu výdavkov.

Článok 4

Tretie krajiny pridružené k programu

Program je otvorený účasti týchto tretích krajín:

- a) členom Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore;

- b) pristupujúcim krajinám, kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- c) krajinám európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- d) iným tretím krajinám v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode vzťahujúcej sa na účasť tretej krajiny na akomkoľvek programe Únie, ak sa touto dohodou:
- i) zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a výhody tretej krajiny zúčastňujúcej sa na programoch Únie,
 - ii) stanovujú podmienky účasti na programoch vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívne náklady,
 - iii) neudeľuje tretej krajine rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Únie,
 - iv) zaručujú práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a na ochranu jej finančných záujmov.

Príspevky uvedené v prvom odseku písm. d) bode ii) predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 5

Vykonávanie a formy financovania z prostriedkov Únie

1. Program sa vykonáva v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách alebo v rámci nepriameho riadenia so subjektom uvedeným v článku 62 ods. 1 prvom pododseku písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Z programu sa môže poskytovať financovanie v akejkoľvek forme stanovenej v nariadení o rozpočtových pravidlách, a to najmä vo forme grantov a verejného obstarávania, ako aj vo forme refundácie cestovných výdavkov a výdavkov na pobyt, ako sa stanovuje v článku 238 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
3. Z programu sa môže poskytovať financovanie na akcie vykonávané v súlade s nariadením (ES) č. 515/97, najmä s cieľom pokryť druhy nákladov uvedených v orientačnom zozname v prílohe I k tomuto nariadeniu.
4. Ak podporovaná akcia zahŕňa nadobudnutie vybavenia, Komisia v prípade potreby vytvorí koordinačný mechanizmus, ktorým sa zabezpečí účinnosť a interoperabilita medzi všetkým vybavením zakúpeným s podporou programov Únie.

Článok 6

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

KAPITOLA II

Granty

Článok 7

Granty

Granty sa v rámci programu udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 8

Spolufinancovanie

Miera spolufinancovania v prípade grantov, ktoré boli udelené v rámci programu, nesmie presiahnuť 80 % oprávnených nákladov. Akékoľvek financovanie presahujúce tento strop sa poskytne len vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch, ktoré sa vymedzia v pracovných programoch uvedených v článku 11, a takéto financovanie nepresiahne 90 % oprávnených nákladov.

Článok 9

Oprávnené akcie

1. Na financovanie sú oprávnené len akcie, ktorými sa plnia ciele uvedené v článku 2.
2. Bez toho, aby bola dotknutá akákoľvek iná akcia stanovená v pracovných programoch podľa článku 11, sa môžu považovať za oprávnené na financovanie tieto akcie:
 - a) poskytovanie technických vedomostí, špecializovaných a technicky vyspelých zariadení a účinných IT nástrojov, ktoré posilňujú nadnárodnú a multidisciplinárnu spoluprácu a spoluprácu s Komisiou;
 - b) zintenzívnenie výmen zamestnancov na konkrétne projekty, zabezpečovanie potrebnej podpory a uľahčovanie vyšetrovaní, najmä vytváranie spoločných vyšetrovacích tímov a vykonávanie cezhraničných operácií;
 - c) poskytovanie technickej a operačnej podpory na účely vnútroštátnych vyšetrovaní, najmä colným orgánom a orgánom presadzovania práva s cieľom posilniť boj proti podvodom a iným nezákonným činnostiam;
 - d) budovanie kapacít v oblasti IT v členských štátoch a tretích krajinách, rozširovanie výmeny údajov a vyvíjanie a poskytovanie IT nástrojov na vyšetrovanie a monitorovanie spravodajskej činnosti;
 - e) organizovanie špecializovanej odbornej prípravy, workshopov zameraných na analýzu rizík, konferencií a štúdií zameraných na zlepšenie spolupráce a koordinácie útvarov podieľajúcich sa na ochrane finančných záujmov Únie;
 - f) akékoľvek iné akcie stanovené pracovnými programami podľa článku 11, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie všeobecných a špecifických cieľov uvedených v článku 2.
3. Ak je súčasťou akcie, ktorá sa má podporiť, nadobudnutie vybavenia, Komisia zabezpečí, aby financované vybavenie bolo vhodné na účely prispievania k ochrane finančných záujmov Únie.

Článok 10

Oprávnené subjekty

1. Okrem kritérií stanovených v článku 197 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú aj kritériá oprávnenosti uvedené v odseku 2 tohto článku.
2. V rámci programu sú oprávnené tieto subjekty:
 - a) subjekty verejného sektora, ktoré môžu prispieť k dosiahnutiu jedného z cieľov uvedených v článku 2 a ktoré sú usadené v:
 - i) členskom štáte alebo zámorskej krajine alebo na zámorskom území s ním spojeným,
 - ii) tretej krajine pridruženej k programu, alebo
 - iii) tretej krajine uvedenej v pracovnom programe za podmienok uvedených v odseku 3;

- b) výskumné a vzdelávacie inštitúty a neziskové subjekty, ktoré môžu prispieť k dosiahnutiu cieľov uvedených v článku 2, ak sú zriadené a pôsobia najmenej jeden rok v:
- i) členskom štáte,
 - ii) tretej krajine pridruženej k programu, alebo
 - iii) tretej krajine uvedenej v pracovnom programe za podmienok uvedených v odseku 3;
- c) akýkoľvek právny subjekt zriadený podľa práva Únie alebo akákoľvek medzinárodná organizácia.
3. Subjekty uvedené v odseku 2 a usadené v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k programu, sú výnimočne oprávnené v rámci programu, ak je to nevyhnutné na dosiahnutie cieľov danej akcie. Takéto subjekty v zásade znášajú náklady na svoju účasť s výnimkou prípadov, ktoré sú riadne odôvodnené v pracovnom programe.

KAPITOLA III

Programovanie, Monitorovanie a Hodnotenie

Článok 11

Pracovný program

Na účely vykonávania programu prijme Komisia pracovné programy uvedené v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 12

Monitorovanie a podávanie správ

1. Ukazovatele na účely podávania správ o pokroku programu pri dosahovaní všeobecných a špecifických cieľov programu stanovených v článku 2 sú uvedené v prílohe II.
2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 14 s cieľom zmeniť prílohu II vo vzťahu k ukazovateľom, ak sa to považuje za potrebné, ako aj doplniť toto nariadenie o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.
3. Komisia každoročne predloží Európskemu parlamentu a Rade v rámci svojej výročnej správy o ochrane finančných záujmov Únie – Boj proti podvodom správu o výkonnosti programu.

Európsky parlament môže v rámci diskusií o nej vydať odporúčania pre ročný pracovný program. Komisia uvedené odporúčania náležite zohľadní.

4. Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania programu a výsledkov programu získavali efektívne, účinne a včas. Na uvedený účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie a prípadne členským štátom ukládajú primerané požiadavky na podávanie správ.

Článok 13

Hodnotenie

1. Komisia pri vykonávaní hodnotení zabezpečí, aby sa vykonávali nezávislým, objektívnym a včasným spôsobom a aby hodnotitelia mohli vykonávať svoju prácu bez toho, aby sa ich ktokoľvek mohol pokúsiť akokoľvek ovplyvniť.
2. Priebežné hodnotenie programu sa vykoná hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o vykonávaní programu, najneskôr však štyri roky po začatí vykonávania programu.
3. Na konci vykonávania programu, najneskôr však štyri roky po uplynutí obdobia uvedeného v článku 1, vykoná Komisia záverečné hodnotenie programu.
4. Komisia oznámi závery týchto hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Dvoru audítorov a uverejní ich na svojom webovom sídle.

Článok 14

Vykonávanie delegovania právomocí

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 12 ods. 2sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2028.

3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 12 ods. 2 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 12 ods. 2 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predlži o dva mesiace.

KAPITOLA IV

Prechodné a Záverečné Ustanovenia

Článok 15

Poskytovanie informácií, komunikácia a viditeľnosť

1. Okrem prípadov, keď existuje riziko oslabenia účinného vykonávania operačných činností zameraných na boj proti podvodom a colných operačných činností, príjemcovia finančných prostriedkov Únie musia priznať pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečiť viditeľnosť financovania z prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, a to tým, že poskytnú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.
2. Komisia pravidelne vykonáva informačné a komunikačné akcie v súvislosti s programom, akciami vykonávanými v rámci programu a dosiahnutými výsledkami. Finančné zdroje vyčlenené na program zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov stanovených v článku 2.

Článok 16

Zmena nariadenia (ES) č. 515/97

V článku 42a nariadenia (ES) č. 515/97 sa vypúšťajú odseky 1 a 2.

Článok 17

Zrušenie

Nariadenie (EÚ) č. 250/2014 sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 18

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadenia (EÚ) č. 250/2014 a podľa článku 42a nariadenia (ES) č. 515/97, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahujú až do ich ukončenia.
2. Z finančného krytia programu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi programom a opatreniami prijatými podľa nariadenia (EÚ) č. 250/2014 a článku 42a nariadenia (ES) č. 515/97.
3. V súlade s článkom 193 ods. 2 druhým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách sa v riadne odôvodnených prípadoch uvedených v rozhodnutí o financovaní a na obmedzené obdobie môžu akcie podporované podľa tohto nariadenia a príslušné náklady považovať za oprávnené od 1. januára 2021, a to aj vtedy, ak uvedené akcie boli vykonané a uvedené náklady vznikli pred podaním žiadosti o grant.

Článok 19

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 29. apríla 2021

Za Európsky parlament

predseda

D.M. SASSOLI

Za Radu

predseda

A.P. ZACARIAS

PRÍLOHA I

ORIENTAČNÝ ZOZNAM NÁKLADOV PODĽA ČLÁNKU 5 ODS. 3

Orientačný zoznam druhov nákladov, ktoré sa budú z programu financovať v súvislosti s akciami vykonávanými v súlade s nariadením (ES) č. 515/97:

- a) náklady na inštaláciu a prevádzku stálej technickej infraštruktúry, ktorá členským štátom poskytuje zdroje týkajúce sa logistiky, automatizácie administratívy a IT zdrojov na koordináciu spoločných colných operácií a iných operačných činností;
- b) refundácia cestovných výdavkov a výdavkov na pobyt, a v príslušných prípadoch aj akékoľvek iné náhrady alebo platby vykonané v súvislosti so zástupcami členských štátov a v náležitých prípadoch zástupcami tretích krajín, ktorí sa zúčastňujú na misiách Únie, v spoločných colných operáciách organizovaných Komisiou alebo spoločne s Komisiou, ako aj na kurzoch odbornej prípravy, ad hoc zasadaniach a prípravných a hodnotiacich stretnutiach na účely administratívnych vyšetrovaní alebo operačných opatrení, ktoré uskutočňujú členské štáty, ak sú organizované Komisiou alebo spoločne s Komisiou;
- c) výdavky spojené s nadobudnutím, výskumom, vývojom a údržbou počítačovej technológie (hardvéru), softvéru a špecializovaných sieťových pripojení a so súvisiacimi službami v oblasti výroby, podpory a odbornej prípravy na účely vykonávania činností stanovených v nariadení (ES) č. 515/97, a to najmä akcií týkajúcich sa predchádzania podvodom a boja proti nim;
- d) výdavky spojené s poskytovaním informácií a výdavky na súvisiace akcie, ktoré umožňujú prístup k informáciám, údajom a zdrojom údajov na účely vykonávania činností stanovených v nariadení (ES) č. 515/97, a to najmä akcií týkajúcich sa predchádzania podvodom a boja proti nim;
- e) výdavky spojené s využívaním colného informačného systému stanoveného v nástrojoch prijatých podľa článku 87 ZFEÚ, a najmä v rozhodnutí 2009/917/SVV, a to v rozsahu, v akom sa v uvedených nástrojoch stanovuje, že sa tieto výdavky hradia zo všeobecného rozpočtu Únie;
- f) výdavky súvisiace s nadobudnutím, výskumom, rozvojom a údržbou únieových komponentov spoločnej komunikačnej siete používanej na účely podľa písmena c).

PRÍLOHA II

UKAZOVATELE NA MONITOROVANIE PROGRAMU

Program sa bude dôsledne monitorovať na základe súboru ukazovateľov určených na meranie rozsahu, v akom boli dosiahnuté všeobecné a špecifické ciele programu, a s cieľom minimalizovať administratívne zaťaženie a náklady. Na uvedený účel sa budú získavať údaje v súvislosti s nasledujúcim súborom hlavných ukazovateľov:

Špecifický cieľ 1: predchádzanie podvodom, korupcii a akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie a boj proti nim.

Ukazovateľ 1: podpora pri predchádzaní podvodom, korupcii a akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie a v boji proti nim, meraná prostredníctvom:

1.1: miery spokojnosti s činnosťami organizovanými a (spolu)financovanými prostredníctvom programu;

1.2: podielu členských štátov, ktoré každoročne dostávajú podporu z programu.

Špecifický cieľ 2: podpora oznamovania nezrovnalostí vrátane podvodov, pokiaľ ide o finančné prostriedky z rozpočtu Únie na zdieľané riadenie a finančné prostriedky z rozpočtu Únie na predvstupovú pomoc.

Ukazovateľ 2: miera spokojnosti používateľov s používaním systému IMS.

Špecifický cieľ 3: poskytovanie nástrojov na výmenu informácií a podporu operačných činností v oblasti vzájomnej administratívnej pomoci v colných a poľnohospodárskych záležitostiach.

Ukazovateľ 3: počet prípadov, v ktorých sa sprístupňujú informácie v rámci vzájomnej pomoci, a počet podporených činností týkajúcich sa vzájomnej pomoci.

ISSN 1977-0790 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5147 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK